

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2020. № 38

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net .

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Набережнєва Т. Є., канд., філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА).

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

Google Scholar , Research Bib , Crossref .

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 6 від 17 грудня 2020 року).

Рецензенти: Бурбело В. Б., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Філоненко Н. Г., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б»

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2020). – К. : Юстон, 2020. – Вип. 38. – 148 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокаультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>
E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Переписьотчикова С. Є., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Поворознюк Р. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2020. № 38

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: **Serhiy V. Skrylnyk**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: **Tetyana Ye. Naberezhnieva**, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

Indexed in bibliographic databases:

Google Scholar , Research Bib , Crossref .

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 6, 17 December 2020).

Reviewers: **Valentyna B. Burbelo** , DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Nataliya G. Filonenko , DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148/П, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2020). – Kyiv : Uston, 2020. – Issue 38. – 148 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

© Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2020

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Povoroznyuk, Roksolana V., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811. 133. 1: 81'367.7

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 17.08.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.08.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.73 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.01>

МОНО- ТА ПОЛІПРЕДИКАТИВНІ ВИСЛОВЛЕННЯ ІЗ
СИНТАКСИЧНОЮ МОНО- ТА ПОЛІСИНОНІМІЄЮ СУЧАСНОЇ
ФРАНЦУЗЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ ЯК СКЛАДНІ АСИМЕТРИЧНІ
МОВНО-МОВЛЕННЄВІ ЗНАКИ

*Присвячено моєму вчителю,
доктору філологічних наук, професору Мінкіну Л. М.*

Анастасія Вікторівна Ленетюха (м. Харків, Україна)

lepetyukha.anastasiya@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
(Міністерство освіти і науки України)
61070, м. Харків, вул. Валентинівська, 2

У цій статті моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією розглянуто як складні мовно-мовленнєві знаки в дихотомії мова → мовлення з позицій провідної менталістської концепції французького лінгвіста Г. Гійома. Виявлено, що вторинні синонімічні складні мовні знаки формуються в результаті трансформації первинних синтагми / пропозиції, в основі яких лежать сублінгвістичні схеми. Доведено, що актуалізовані синонімічні преференціальні опції характеризуються асиметрією сигніфікативного і денотативного значень та експліцитною або імпліцитною

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

референтною орієнтацією в певному ко(н)тексті залежно від комунікативної інтенції адресанта.

Ключові слова: асиметрія сигніфікативного і денотативного значень знака, синтаксична моно- та полісинонімія, складний мовно-мовленнєвий знак, моно- та поліпредикативне висловлення.

**MONO- AND POLYPREDICATIVE UTTERANCES WITH THE SYNTACTIC
MONO- AND POLYSYNONYMY OF MODERN FRENCH FICTION AS
ASYMMETRIC COMPLEX LANGUAGE-DISOURSE SIGNS**

Lepetiukha Anastasiia V. (Kharkiv, Ukraine)

lepetyukha.anastasiya@gmail.com

Ph.D (Philology), Assistant Professor of Department of Romance Philology
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
2, Valentynivska Str., Kharkiv, Ukraine, 61070

In this article mono- and polypredicative utterances with the syntactic mono- and polysynonymy are considered as complex language-discourse signs in the dichotomy language – discourse from the standpoint of the mentalist concept of French linguist G. Guillaume who presented the causation of the language-discourse act in the form of the trine: mental operations → language → discourse. It was revealed that the secondary synonymic complex signs are formed within the space of the operating time of a thought movement as the result of the transformation of the primary syntagma / proposition based on sublinguistic schemes, or minimal units of mental information. It was proved that between systemic (linguistic) synonymic signs-transforms of one primary structure the asymmetry of semasiological meanings appears which causes the actualization of synonymic preferential options characterized by the asymmetry of semasiological and

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksyschnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

denotative meanings and by the explicit or implicit referential orientation in some co(n)text (linguistic and situational context) according to the communicative intention of the addressee.

Key words: *asymmetry of semasiological and denotative meanings of the sign, syntactic mono- and polysynonymy, complex language-discourse sign, mono- and polypredicative utterance.*

У пропонованій статті проведено системно-функціональний аналіз моно- та поліпредикативних висловлень (далі – МПВ та ППВ) із синтаксичною моно- та полісинонімією на рівні синтагми та висловлення як складних асиметричних мовно-мовленнєвих знаків у сучасній французькій художній прозі.

Актуальність цієї наукової розвідки обумовлено відсутністю у французькому мовознавстві комплексного системно-функціонального дослідження феномена синтаксичної синонімії.

Метою статті є виявлення асиметрії сигніфікативного та денотативного значень моно- та полісинонімічних моно- та поліпредикативних конструкцій у сучасних французьких прозових творах.

У французькій лінгвістиці проблемі синтаксичної синонімії (далі – СС) присвячені роботи М. Гросса, Ж. Дюбуа, Ж.-Ж. Россі, Г. Дуалан, Б. Курбона та ін., в яких немає комплексного аналізу цього явища, оскільки вчені трактують СС однобічно, виділяючи одну з її характеристик. Зокрема, Ж. Дюбуа вивчає синтагматичну синонімію, зазначаючи, що «кожний клас субститутів представляє структурну аналогію із синтагмою, яку він заміщує» [11, с. 98]. Учений вказує, що «синтаксична синонімія передбачає постійний рух дієслів між різними класами, підкласами та типами конструкцій» [12, с. 65]. Частина мовознавців стверджує, що між синонімією та перифразою наявний континуум, підкреслюючи, що при синонімічних відношеннях на рівні синтагм і висловлень спостерігається перехід у площину перифрази [9, с. 18; 17, с. 54]. Канадський лінгвіст І. А. Мельчук також зауважує, що «лінгвістична компетенція мовця полягає насамперед у його здатності продукувати всі тексти, які можуть виразити початковий смисл (= усі

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© *Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.]*, lepetyukha.anastasiya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

можливі перифрази), та обирати один або кілька текстів найбільш адаптованих до ситуації або певного контексту» [18, с. 41]. На погляд М. Гросса, кожне значення слова повинно описуватися засобами елементарного висловлення і відображатися в інших формах за допомогою формальних (синтаксичних) трансформацій [14, с. 40]. У такому разі при синтаксичній трансформації спостерігається «неактуалізація складників висловлення, тобто кожний елемент не актуалізується індивідуально» [там само, с. 41]. Новий підхід до вивчення СС виявлено в концепції синонімії-стимулу

Ж.-Ж. Россі. Дослідник пропонує вважати два висловлення синонімічними «з того моменту, коли вони викликають у мовця однакову поведінку та можуть розглядатися як такі, що породжують однакові стимули» [19, с. 108]. Б. Курбон трактує СС як багатовимірне явище, оскільки впорядкованість лексем у синтагми «залежить від сукупності параметрів, таких, як: лексико-референціальна адекватність, синтагматична схожість та відповідні смислові реалізації» [8, с. 340]. Учений зазначає, що в сучасних дослідженнях СС розглядається як дві частини айсберга: верхівка (*partie émergée*) представляє семантичне значення, що є головним стосовно синтагматичних структур (невидимої частини айсберга (*partie immergée*)), які його «матеріалізують» та форма вираження яких варіюється згідно з нормативними звичками кожного комуніканта [там само, с. 336]. При такому трактуванні феномена СС дискусійним для лінгвістів залишається питання, яка частина більш важлива для адекватної інтерпретації синонімічних відношень. Уважаємо дискусії з цього питання недоречними, оскільки функціонування в мовленні і ко(н)текстуальна інтерпретація синтаксичних синонімів як складних мовно-мовленнєвих знаків зумовлені взаємодією когнітивного, структурного, семантичного, прагматичного та стилістичного аспектів, що характеризують синонімічні одиниці.

У пропонованій статті МПВ та ППВ із СС досліджено в континуумі мова → мовлення з позицій провідної теорії ментального кінетизму французького вченого Г. Гійома та його однодумців і послідовників (Р. Валена, М. Валетта,

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polysynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Л. М. Мінкіна та ін.). Системно-функціональний аналіз складних мовно-мовленнєвих знаків-моно- та поліпредикативних синонімічних конструкцій передбачає той факт, що динаміка відношень мова / мовлення реалізується в мовно-мовленнєвих актах, які породжуються в темпоральній площині (оперативному часі [20, с. 39]), починаючи з виникнення комунікативної інтенції мовця і закінчуючи продукуванням висловлення. Оперативний час у менталістській концепції Г. Гійома становить референт ментального кінетизму (руху), матеріальний субстрат розумово-мовленнєвої діяльності комуніканта, у межах якого діють когнітивні поліоперації (психомеханізми) формування та актуалізації мовних знаків, та входить до праксеогенічного часу (часу говоріння) як мікрочас (невимірний час) і макрочас (вимірний час) [21, с. 11]. Внутрішній оперативний час мислиться як загальний темпоральний субстрат виникнення висловлення, який охоплює внутрішні когнітивні поліоперації породження мовно-мовленнєвого акту; зовнішній – як час, використаний мовцем для продукування висловлення [там само, с. 2].

Когнітивний механізм актуалізації мови в мовленні розчленовується на послідовні етапи, більш-менш віддалені від початкової точки формування уявлення про рух часу в лінгвістичній свідомості суб'єкта мовлення. Процес каузації (породження) дискурсивних одиниць Г. Гійом схематично представив у просторі оперативного часу у вигляді триному (розумові операції → мова → мовлення) [16, с. 27], до якого доцільно додати прекоструктивний етап, довпорядковану ситуацію, що обумовлює формування та функціонування в мовленні мовних знаків. Довпорядкована ситуація являє собою хаос, «турбулентну думку» [22, с. 150]. Елементи, що перебувають у турбулентному стані у свідомості людини, упорядковуються завдяки психомеханізмам [15, с. 18]. Такі операції сприяють фрагментації безпорядку в окремі поняття, оптимізуючи їхнє вираження [6, с. 102], тобто виділенню думки з її когнітивного простору («турбулентна думка» → «думка, що думає» [22, с. 150]) та забезпеченню формування простих (слів) і складних (синтагм та пропозицій) мовних знаків – потенційних моделей, систематизовано представлених у мові, які реалізуються в

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© *Ленетюха А. В.* [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

мовленні у вигляді слова, синтагми або висловлення. Отже, з одного боку, «несистемна матерія становить безпорядок; з іншого боку, форма – це порядок, що захоплює безпорядок», тобто відбувається «конвертація кінетизму в статизм захвату» [7, с. 293].

Оскільки породження мовно-мовленнєвого акту відбувається в просторі внутрішнього та зовнішнього оперативного часу, це дає змогу аналітично представити в динаміці когнітивних операцій взаємодію складників семантичної структури знака: сигніфікативного (семасіологічного) і денотативного (сміслового) значень [5, с. 8]), тобто «подвійне позначення» [1, с. 87] знака та результат цієї взаємодії в прагматиці мовлення. Семасіологічне і смислове значення загального змісту знака вступають у відношення взаємної додаткової відповідності, що є фундаментальною якістю його організації [3, с. 17]. Відповідність містить у собі відношення симетрії / асиметрії плану змісту і плану вираження знака. Зміст знака в мові та мовленні неоднозначний: у мові – симетрія сигніфікативного і денотативного значень (позначувального і позначуваного), у мовленні – симетрія / асиметрія сигніфікативного і денотативного значень. Симетрія / асиметрія позначувального та позначуваного в мовленні обумовлюється обсягами семасіологічного і смислового значень у змісті мовного знака. При переході мови до мовлення відбувається скорочення обсягу знака (знак у системі (мові) має повний обсяг, який включає його можливі мовленнєві реалізації), що спричиняє появу в мовленні одного позначуваного, якого потребує конкретна комунікативна ситуація. Мовленнєві стратегії адресанта, його комунікативна інтенція, загальний ко(н)текст (лінгвістичний та ситуативний контекст) регулюють взаємовідношення між сигніфікативним і денотативним значеннями знака, що сприяє актуалізації граматизованих (усталених у мові і мовленні) та нерегулярних синтаксичних утворень, тобто типових (усталених у мовленні і неусталених у мові) та нетипових (неусталених у мовленні та мові) аграматизованих конструкцій. Останні виникають в результаті конфронтації між ментальними і структурними константами, пов'язаними з креативно-творчою

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

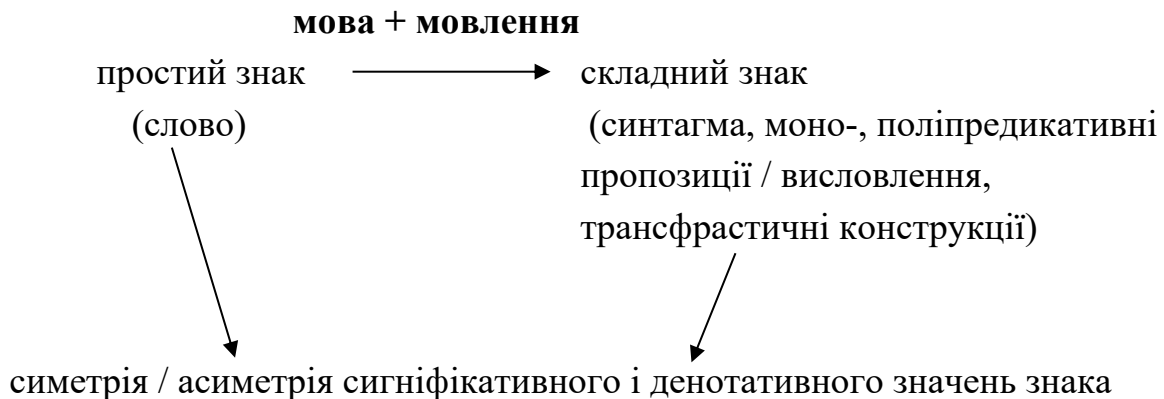
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовленнєвою діяльністю комуніканта.

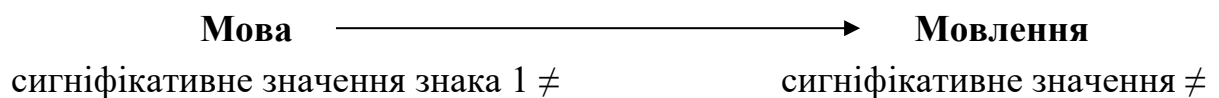
Неоднозначність змісту знака зумовлена тим, що мова як знакова система характеризується подвійним модусом існування [4, с. 3]. Мовні знаки подвійно співвідносяться з предметним рядом: у ролі номінативних знаків та в ролі або складі предикативних знаків-висловлень, або як частина трансфрастичних утворень – у мові та в актуалізованому мовленні:

Рис. 1. Системна й актуальна співвіднесеність простого і складного знаків.

У процесі взаємодії синтаксису, семантики і прагматики на рівні мови простий знак (слово) становить елемент пропозиції, актуалізований у висловленні; на рівні мовлення простий знак є інтерпретантом мікроелемента події, ситуації, а складний знак-висловлення (або складники висловлення – синтагми) – інтерпретантом макроелемента ситуації, події. Простий знак втрачає свою «системну» індивідуальність і структурно та семантично пристосовується до комунікативних функцій складного знака.

Очевидно, що МПВ та ППВ із СС як складні мовно-мовленнєві знаки характеризуються асиметрією сигніфікативного і денотативного значень у мовленні, оскільки в мові синтаксичні синоніми одного синонімічного ряду мають різне семасіологічне значення. Схематично відношення мовного і мовленнєвого змістів знаків із СС представимо так:

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© *Ленетюха А. В.* [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сигніфікативне значення знака 2 ≠	денотативне значення
сигніфікативне значення знака п	актуалізованого знака

Рис. 2. Відношення змістів знаків у мові і мовленні при СС.

На осі оперативного часу в процесі каузації мовно-мовленнєвого акту в системі формуються синонімічні синтагми / пропозиції. На етапі раннього усвідомлення мовцем буття і його структур та категорій (діалектичного руху думки на відкривання (від більшого до меншого, або від загального до окремого (U1 (universel) → S1 (singulier) [2, с. 164]) відбувається їхня деструкція та реконструкція. У результаті утворюється первинна (стрижнева) синтагма або пропозиція з максимально заповненими синтаксичними позиціями та з певним семантичним значенням, що характеризується «семантико-морфо-синтаксичною рівновагою» [10, с. 50]. В основі її побудови лежать сублінгвістичні схеми, які становлять ментальні сутності, що можуть бути визначені як «мінімальні одиниці ментальної інформації» [13, с. 48], типові моделі, за зразком яких відтворюються численні мовні знаки. На етапі пізнішого усвідомлення (діалектичного руху думки на закривання (від меншого до більшого, або від окремого до загального (S1 → U2 [2, с. 164]) у мові формуються трансформи первинної структури, реконструйовані вторинні знаки-синоніми (синтагми або пропозиції з «порушенням семантико-морфо-синтаксичної рівноваги») з іншим семасіологічним значенням, але зі схожою семантикою (денотативним значенням), серед яких мовець обирає преференціальну для певного ко(н)тексту синонімічну конструкцію. Між членами одного системного синонімічного ряду виникає асиметрія семасіологічних значень, що реалізується в мовленні синонімічною синтагмою або висловленням з асиметрією сигніфікативного та денотативного значень.

Наведемо приклади моно- та полісинонімічних асиметричних МПВ та ППВ:

(1) *Après avoir pris une douche, elle glissa son gros ventre derrière le volant de sa voiture* (A. Gavalda, 27).

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykativni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polysynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

У поданому ППВ ініціальна інфінітивна синтагма *après avoir pris une douche* становить синонімічний трансформ, схожий за смисловим значенням зі стрижневою побудовою *après qu'elle eut pris une douche*, яку він актуалізує. Ці синонімічні структури являють собою різні за семасіологічним значенням складні знаки, оскільки первинна синтагма містить дієслово у складному минулому часі та прономінальний компонент *elle* (вона), тобто характеризується експліцитною референтною орієнтацією. Референтна спрямованість вторинної синтагми залишається імпліцитною.

(2) *Nous fumes guettés, à la sortie, par un journaliste* (Boileau-Narcejac, 69).

В актуалізованій преференціальній опції-синонімічному пасивізованому МПВ з експліцитною референтною спрямованістю (*nous*) та у стрижневій пропозиції *un journaliste nous guetta à la sortie* спостерігається відмінність у сигніфікативному значенні, спричинена експлікацією різних референтів-актантів (особовий займенник *nous* та номінальний компонент *un journaliste*), що виявляється в ко(н)текстуальній асиметрії сигніфікату і денотата.

(3) *Impossible sans nous donner des terres encore plus ingrates* (G.-J. Arnaud, 20).

Асиметрія між реалізованою преференціальною опцією та її мовним аналогом виявляється в цьому прикладі полісинонімічного висловлення (ініціальна еліптична побудова + інфінітивна конструкція з прийменником *sans*) в імплікації актантів обох синонімічних синтагм (стрижнева пропозиція першої синтагми: *c'est impossible*; первинна структура другої синтагми: *sans que le Bureau des Affaires Indiennes nous donne des terres encore plus ingrates* (суб'єкт дії експлікується в претексті)). Така подвійна імплікація референтів в контактному ко(н)тексті становить одну з особливостей ідіостилу автора.

Таким чином, невідповідність у мовленні денотативного та сигніфікативного значень МПВ і ППВ, що формуються в результаті трансформації мовних первинних синтагм та пропозицій, як складних мовно-мовленнєвих знаків із синтаксичною моно- та полісинонімією свідчить про інтенціонально-ко(н)текстуальну природу феномена СС. Кожне висловлення із

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

СС має певний семантичний потенціал, який реалізується різними дискурсивними засобами, залежно від комунікативного наміру автора, його ідіостильових характеристик та ко(н)текстуального оточення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенвенист, Э. *Словарь индоевропейских социальных терминов. Общая лингвистика: монография* (Благовещенск, 1998): 104–114.
2. Гийом, Г. *Принципы теоретической лингвистики: монография* (Москва, Едиториал УРСС, 2004), 224.
3. Минкин, Л. М. «Некоторые вопросы теории языка и речи.» *Вісник Київського національного лінгвістичного університету* 3 (2) (2000): 15–25.
4. Минкин, Л. М., Шевченко, И. С. «Номинация и референция в высказывании.» *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»* 667 (2005): 3–10.
5. Минкин, Л. М. «Аспекты когнитивно-лингвистической парадигмы.» *Структурно-семантичні і когнітивно-дискурсивні парадигми сучасного романського мовознавства: матеріали Першої Всеукр. наук. конф. романістів* (м. Чернівці, 5–6 жовт. 2006 р.) (Чернівці, 2006): 6–9.
6. Минкин, Л. М. «Теория лингвистического ментализма Г. Гийома и вопросы нейролингвистики.» *Вісник Київського національного лінгвістичного університету* 1 (2) (2012): 98–110.
7. Boone, A., Joly, A. *Dictionnaire terminologique de la systématique du langage* (Paris, Harmattan, 1986), 443.
8. Courbon, B. «Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques.» *Synonymie* (Paris, 2012): 329–342.
9. Doualan, G. «Introduction à une approche instrumentée de la synonymie. L'exemple du Dictionnaire Électronique des Synonymes du CRISCO.» *Cahier du CRISCO* 32 (Septembre 2011), 95.
10. Dubois, J. «Grammaire générative et transformationnelle.» *Langue française* 1 (1963): 49–57.
11. Dubois, J. *Grammaire structurale du français: nom et pronom* (Paris, Larousse, 1965), 192.
12. Dubois, J., Dubois-Charlier, F. «Synonymie syntaxique et classification des verbes français.» *Langages, La synonymie, 31e année, n°128* (1997): 51–71.
13. Gineste, M.-D. «De la phrase à la proposition sémantique: un point de vue de la psychologie cognitive du langage.» *L'information grammaticale* 98 (2003): 48–51.
14. Gross, M. *Méthodes en syntaxe* (Paris, Hermann, 1975), 414.
15. Guillaume, G. *Temps et Verbe* (Paris, Champion, 1965), 134.
16. Guillaume, G. *Langage et science du langage* (Paris, Librairie A. G. Nizet, Québec, Les

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polysynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

presses de l'Université Laval, 1969), 288.

17. Lehmann, A., Martin-Berthet, F. *Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie* (Paris, Nathan Université, 2003), 201.

18. Mel'čuk, I. A. «Paraphrase et lexique: la théorie Sens-Texte et le Dictionnaire explicatif et combinatoire.» *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain. Recherches lexico-sémantiques* (Montréal, 1992): 9–58.

19. Rossi, J.-G. *Angèle Kremer Marietti, parcours philosophiques* (Paris, Ellipses, 1997), 286.

20. Valin, R. «Introduction.» *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948 – 1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française. Série A.* (Québec, Paris, 1971): 9–58.

21. Valin, R. *Perspectives psychomécaniques sur la syntaxe* (Québec, Les presses de l'Université Laval, 1981), 96.

22. Valette, M. *Linguistiques énonciatives et cognitives françaises*, Gustave Guillaume, Bernard Pottier, Maurice Toussaint, Antoine Culioli (Paris, Honoré Champion, 2006), 316.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

23. Arnaud, G.-J. *Le Commander enterre la hache* (Paris, Fleuve noir, 1997), 224.

24. Boileau-Narcejac Schuss (Paris, Denoël, 1986), 204.

25. Gavalda, A. *Je voudrais que quelqu'un m'attende quelque part* (Paris, «J'ai lu», 1999), 159.

REFERENCES

1. Benvenist, E. *Slovar' indoevropskikh social'nykh terminov* [Dictionary of Indo-European terms]. *Obshchaya lingvistika – General linguistics* (Blagoveshchensk, 1998): 104–114 (in Russ.).

2. Giyom, G. *Printsipy teoreticheskoy lingvistiki* [Principles of theoretical linguistics] (Moscow, Editorial URSS 2004), 224 (in Russ.).

3. Minkin, L. M. «Nekotorye voprosy teorii yazyka i rechi [Some questions of language and speech].» *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu – Messenger of the Kiev National University* 3 (2) (2000): 15–25 (in Russ.).

4. Minkin, L. M., Shevchenko, I. S. «Nominaciya i referenciya v vyskazyvanii [Nomination and reference in the utterance].» *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina. Seriya «Romano-hermanska filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov» – Messenger of Kharkiv National University im. V. N. Karazina. "Series Romano-Germanic Philology. Methodology of teaching foreign languages"* 66 (2005): 73–10 (in Russ.).

5. Minkin, L. M. «Aspekty kognitivno-lingvisticheskoy paradigmy [Aspects of the cognitive-linguistic paradigm].» *Strukturno-semantychni i kohnityvno-dyskursyjni paradyhmy suchasnoho romanskoho movoznavstva: materialy Pershoi Vseukr. nauk. konf. romanistiv – Structural-semantic and cognitive-discursive paradigms of modern Romance linguistics: materials of the First All-Ukrainian Science conf. of romanists* (Chernivtsi, 2006): 6–9 (in Russ.).

6. Minkin, L. M. *Teoriya lingvisticheskogo mentalizma G. Gijoma i voprosy nejrolingvistiki*

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки [Mono- ta polipredykatyvi vyslovlennja iz syntaksychnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (Українською)

© *Ленімоха А. В.* [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

[G. Guillaume's theory of linguistic mentalism and questions of neurolinguistics]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho lingvistychnoho universytetu – Messenger of Kyiv National Linguistic University* 1 (2) (2012): 98–110 (in Russ.).

7. Boone, A., Joly, A. *Dictionnaire terminologique de la systématique du langage* (Paris, Harmattan, 1986), 443.

8. Courbon, B. «Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques.» *Synonymie* (Paris, 2012): 329–342.

9. Doualan, G. «Introduction à une approche instrumentée de la synonymie. L'exemple du Dictionnaire Électronique des Synonymes du CRISCO.» *Cahier du CRISCO* 32 (Septembre 2011), 95.

10. Dubois, J. «Grammaire générative et transformationnelle.» *Langue française* 1 (1963): 49–57.

11. Dubois, J. *Grammaire structurale du français: nom et pronom* (Paris, Larousse, 1965), 192.

12. Dubois, J., Dubois-Charlier, F. «Synonymie syntaxique et classification des verbes français.» *Langages, La synonymie, 31e année*, n°128 (1997): 51–71.

13. Gineste, M.-D. «De la phrase à la proposition sémantique: un point de vue de la psychologie cognitive du langage.» *L'information grammaticale* 98 (2003): 48–51.

14. Gross, M. *Méthodes en syntaxe* (Paris, Hermann, 1975), 414.

15. Guillaume, G. *Temps et Verbe* (Paris, Champion, 1965), 134.

16. Guillaume, G. *Langage et science du langage* (Paris, Librairie A. G. Nizet, Québec, Les presses de l'Université Laval, 1969), 288.

17. Lehmann, A., Martin-Berthet, F. *Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie* (Paris, Nathan Université, 2003), 201.

18. Mel'čuk, I. A. «Paraphrase et lexique: la théorie Sens-Texte et le Dictionnaire explicatif et combinatoire.» *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain. Recherches lexico-sémantiques* (Montréal, 1992): 9–58.

19. Rossi, J.-G. *Angèle Kremer Marietti, parcours philosophiques* (Paris, Ellipses, 1997), 286.

20. Valin, R. «Introduction.» *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948 – 1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française. Série A.* (Québec, Paris, 1971): 9–58.

21. Valin, R. *Perspectives psychomécaniques sur ma syntaxe* (Québec, Les presses de l'Université Laval, 1981), 96.

22. Valette, M. *Linguistiques énonciatives et cognitives françaises, Gustave Guillaume, Bernard Pottier, Maurice Toussaint, Antoine Culioli* (Paris, Honoré Champion, 2006), 316.

SOURCES

23. Arnaud, G.-J. *Le Commander enterre la hache* (Paris, Fleuve noir, 1997), 224.

24. Boileau-Narcejac Schuss (Paris, Denoël, 1986), 204.

Gavalda, A. *Je voudrais que quelqu'un m'attende quelque part* (Paris, «J'ai lu», 1999), 159.

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs [Mono- ta polipredykatywni vyslovlennja iz syntaksyschnoju mono- ta polisynonimijeju suchasnoi' francuz'koi' hudozhn'oi' prozy jak skladni asymetrychni movno-movlennjevi znaky] (in Ukrainian)

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 09.07.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 11.07.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.73 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.02>

**МОВА ІСПАНІЇ: ВІД ДОЛІТЕРАТУРНОГО ПЕРІОДУ ДО
НАЦІОНАЛЬНОГО**

Ніна Миколаївна Корбозерова (Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14, 01601

У статті розглянуто основні процеси розвитку речення в іспанській мові, починаючи від долітературного періоду та закінчуючи періодом уніфікації та становлення національної літературної мови. Проаналізовано об'єм речення та запропоновано три основні структурні моделі: пролатинська модель, модель паратактичного полінома та модель гіпотактичного полінома, які умовно відповідають різним історичним етапам розвитку суспільства Іспанії та які відчували різні екстралінгвістичні впливи – соціокультурні – та лінгвокультурні – та внутрішньомовні, а саме, індивідуально-авторські.

Ключові слова: Синтаксис, іспанська мова, еволюція, об'єм речення.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

LANGUAGE OF SPAIN: FROM PRE-LITERARY PERIOD TO NATIONAL PERIOD

Nina Mykolayivna Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

A complex sentence has its own special formal, semantic, communicative, pragmatic and situational status. As a structural-semantic system unity, it is built on subordination of its predicative components and is based on formal-grammatical unity, semantic independence, communicative-pragmatic orientation and reference-pragmatic correlation. The changes of this syntactic unit are subject to general laws of the evolution of the Spanish language. One of the important factors in the theory of the evolution of the Spanish complex sentence is the transformation of its volume.

Changes in the volume of a complex sentence occur in accordance with the general line of changes in the composition of the sentence. The main line of movement is characterized from a simple form through a vague structure to a gradual complication and to clear structure. Sentence as one of the most important informative elements in the process of communication reacted quickly to historical changes in society and to changes in language. In general, a sentence in Spanish undergoes a complex process of transformation from a rather elementary prolatine model with a limited number of word forms due to semantic complication and redundancy in the structure of a multicomponent complex sentence, or so-called polynomial, and to significant formal simplification. The study proved that the sentence structure in Spanish has three main periods in its development from prolatine model in the pre-literary period, through a paratactic polynomial in the donation period and to a hypotactic polynomial model in

---

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

the national period. As a result, the reduction of sentence contributed to the emergence of various semantic connections between the main and subordinate parts. At each period of the development of a complex sentence was created its own special communicative-pragmatic model and was characterized by general patterns and special features in their structure and functioning

The most common polynomials in Spanish were hypotactic, structured on the subordinate connection of sequence, parallelism, homogeneity, which expands its denotative and significant information.

Key words: Syntax, Spanish, Evolution, Volume of the Sentence.

Постановка питання.

У сучасній лінгвістиці увагу вчених привертає проблема структурування простих та багатокомпонентних речень, які здатні розрізнятися між собою за семантичними та формальними ознаками, що дозволяє їм виконувати у тексті різноманітні комунікативні завдання [1; 2; 3]. Конструювання таких різнопланових одиниць зумовлено як об'єктивними, в першу чергу, соціокультурними, історичними, лінгвокультурологічними, факторами, так і суто суб'єктивними, індивідуально-авторськими, інтенціями. Багатокомпонентні складні речення призначені для більш місткої, порівняно з простими реченнями, передачі інформації в конкретному контексті. Також вони можуть виконувати функцію панорамного відтворення оточуючого реального середовища. На різних етапах розвитку мови багатокомпонентні складні речення мали різноманітні форми та смислове навантаження – від безмежних до компактних, від малоінформативних до суперінформативних.

Результати дослідження.

Складнопідрядне речення існує в мові як цілісна структурно-семантична єдність, яка сконструйована на базі субординації предикативних компонентів, і характеризується комунікативно-прагматичною спрямованістю та референційною співвіднесеністю з об'єктивною, реальною, ситуацією. Ситуативний статус складнопідрядного речення визначається як

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

комунікативно-прагматична призначеність його формально-змістового вираження та співвіднесення з позамовною дійсністю. Трансформація цієї синтаксичної одиниці відбувається у межах загальних закономірностей еволюції (під терміном “еволюція”, на відміну від терміна “революція”, або “стрибок”, розуміється поступовий розвиток будь-якої сутності при збереженні її якості у процесі кількісних змін [4; 5]), іспанської мови як у плані кореляції синтаксичного інваріанту та мовленнєвого варіанту, збереження динамічної рівноваги між елементами системи на кожному її рівні та між вищими рівнями системи, так і у плані реалізації функціональних протиставлень між елементами мовної системи на кожному її окремому рівні.

Одним із важливих факторів у теорії еволюції іспанського складнопідрядного речення є зміна його довжини та глибини та як наслідок – загального об'єму змісту всієї синтаксичної структури.

Збільшення або, навпаки, зменшення об'єму складнопідрядного речення відбувається на тлі загальної картини змін складу речення. Головна траєкторія руху характеризується від простої форми через нечітко виражену структуру до поступового ускладнення та до чітких структурних окреслень.

Складнопідрядне речення мінімального складу, або так зване елементарне складнопідрядне речення, як один з найбільш важливих інформативних елементів у процесі комунікації швидко реагувало на історичні зміни у житті суспільства та на зміни, що відбувалися у мові. Загально речення проходить складний процес розвитку від доволі елементарної пролатинської моделі з обмеженою кількістю у своєму складі слів форм через семантичне ускладнення та надлишковість у структурі так званого поліному і до значного формального спрощення. Як результат, зменшення розмірів складнопідрядного речення сприяло появі різноманітних диференційованих семантичних зв'язків між головною та підрядною частинами. Варто зауважити, що на кожному окремо взятому етапі розвитку складнопідрядного речення створювалася своя особлива комунікативно-прагматична модель.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

В історії розвитку об'єму структури складнопідрядного речення в іспанській мові виявлено декілька найбільш вагомих етапів, які характеризуються загальними закономірностями та особливими специфічними рисами у структурі та функціонуванні складнопідрядного речення.

В основі періодизації розвитку складнопідрядного речення знаходиться історично мінлива норма, яка встановлюється згідно вимогам Королівської Іспанської Академії і яка зафіксована в іспанських історичних та нормативних граматиках.

Періодизація історії розвитку об'єму синтаксичної структури складнопідрядного речення в іспанській мові є досить умовною, оскільки розбіжності у кількісному наповненні його лексичними елементами та елементарними реченнями відносяться до композиційно-стилістичної сфери. Зокрема, в іспаністиці неодноразово зазначалося, що розмір речення залежить від авторського стилю, від авторської манери викладу, від стилю твору та його тематики [6, с. 103]. Проте, розподіл на етапи у розвитку характерних особливостей об'єму синтаксичної структури складнопідрядного речення дозволяє простежити генеральну тенденцію в еволюції цієї синтаксичної одиниці.

За нашими спостереженнями, важливі зміни синтаксичного характеру чітко прослідковуються шляхом співставлення складнопідрядного речення протягом чотирьох періодів: долітературного (іберо-романський період, V–IX ст. ст.), донаціонального (який включає три підперіоди: долітературний, X – середина XII ст., літературний, друга половина XII – середина XIII ст. та середньоіспанський, друга половина XIII – XV ст. ст.), становлення національного (ранньоновоіспанський підперіод, XVI – початок XVII ст.) та національний, який складається із новоіспанського підперіода, який включає класичний, друга половина XVII – XVIII ст. і сучасний (новий, XIX ст. та новітній, XX – початок XXI ст.). За умов часового членування іспанського лінгвістичного континууму важливим, хоча і не вирішальним, є врахування не

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тільки суто мовних, а й соціальних та лінгвокультурних змін, а саме, етапів історії розвитку держави, оскільки мова виникає і розбудовується у певному соціумі. При цьому відстежується специфічний зв'язок між внутрішньомовними та екстралінгвальними закономірностями, що у сукупності позначають розвиток мови. Провідна роль належить внутрішнім мовним закономірностям та законам мислення, проте соціальні фактори можуть вплинути на швидкість мовних процесів та на модифікацію їхньої спрямованості.

Рух у розвитку розмірів складнопідрядного речення від незначних форм через значні і знову до компактних є процесом вельми уповільненим, завжди поступальним та прогресивним, незалежно від того, що об'єм складнопідрядного речення на певному етапі може перегукуватися з об'ємом складнопідрядного речення більш раннього періоду. При цьому, необхідним є диференційний підхід до поняття “складнопідрядне речення”, під яким слід розуміти не лише кількісні, а й якісні характеристики його складу. Аналіз складнопідрядного речення допомагає простежити його вживання на різних етапах як елементарного або як компонента багаточленної ускладненої структури.

Складні речення у мовленнєвій дійсності частіше за все виступають як різноманітні комбінації елементарних речень. Для іспанської мови XIII-XVII ст. ст. такий вид комбінування являє собою синтаксичну норму і, як наслідок, обов'язкове функціонування.

Багатокомпонентні, або поліпредикативні, або складнопідрядні речення ускладненої структури, або так звані поліноми [7; 8; 9; 10], можуть ускладнюватися у двох напрямках: у структурному та у семантичному планах. Збільшення кількості інформації виникає внаслідок появи великої кількості мовленнєвих змістів та ускладнення семантики речення, яке супроводжується появою нових синтаксичних зв'язків і відношень між компонентами, а також за рахунок зростання предикативних вузлів. Ускладнення відбувається за

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

горизонтальною та вертикальною схемами. У першому випадку простежується механічне збільшення довжини, тобто так зване формальне подовження, а у другому – змістове збільшення його довжини, тобто так зване семантичне заглиблення. Перший та другий випадки спостерігаються у всі періоди розвитку іспанської мови, проте формальне подовження більш характерне для синтаксичної будови донаціональної мови, а семантичне заглиблення – для національного періоду.

В ускладнених складних реченнях між їхніми складниками виникають схожі семантико-синтаксичні відносини, які виражаються засобами, характерними складному реченню мінімального складу. Кількісна ознака є зовнішнім формальним показником поліному, до складу якого входить не менше трьох компонентів, а їхньою суттєвою характеристикою є тип синтаксичного зв'язку між предикативними компонентами, ступінь їхньої структурно-семантичної однорідності, здатність до семантичного членування цих компонентів та наявність єдиної структурної схеми.

На перший погляд, поліноми представлені множинністю конститутивних членів. Проте, їхнє комбінування підпорядковується своїм власним структурно-семантичним закономірностям, згідно яких вони чітко класифікуються. Так, протягом еволюції іспанської мови розрізняються складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні поліноми, а також поліноми мішаного, контамінованого та періодичного типу, які характеризуються неоднозначним ужитком в різні періоди розвитку іспанської мови.

Функціонування пролатинської моделі іспанського речення. Історичне дослідження складнопідрядного речення в іспанській мові зазвичай починається з латинської мови, зокрема, з пізньої латини, тобто з V ст., яка у наступні сторіччя саме з VI-IX ст. на тлі загальнороманських традицій переживає максимально виражені диференційні процеси у мовному ареалі Романії.

Складні дивергентні процеси у загальнороманській мові періоду VI ст. і

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

далі обумовлені соціально-історичними причинами, найсуттєвішою з яких виявився розпад Римської імперії у V ст., що послугувало вирішальним моментом у формуванні нової етнічної структури всієї Західної Європи. Специфіку нових історичних та мовних умов на Іберійському півострові складали, починаючи з У ст., повне його підкорення германськими племенами (V-VII ст. ст.), а потім арабські завоювання (VIII-XV ст. ст.).

На Іберійському півострові з кінця V ст. починається історія іберійської латини, живої усної мови, яка безпосередньо передувала іспанській мові старого періоду. Складнопідрядне речення у період іберо-романської латини у своїй структурі повторювало загально латинську модель, доволі нескладну, але й не дуже гнучку. Наприклад, *Quomodo mortuus qui istic sepultus est, nec loqui nec sermonare potest, seic Rodhine apud M. Licenium Faustum mortus sit nec loqui nec sermonare possit*. З огляду на формальну організацію складнопідрядне речення іберо-романського періоду відрізняється певною схильністю до розміщення слів у реченні, яке регламентувало можливе приєднання підрядних речень. Засоби сполучникового зв'язку передавали конкретні синтаксичні відношення між головним та підрядним реченнями. Сполучник здебільшого не мав сигналізуючої позиції в підрядному реченні, чим нагадував певною мірою інтродуктивне слово. *Iste enim sacerdos Dei exceli, cum benediceret Abrahae, ob mysterium futuri holocausti panem et vinum in sacrificio obtulit (San Isidoro)*.

Наповнюваність простого речення лексичними елементами становила від двох до дванадцяти слів, елементарного складнопідрядного речення – від десяти до вісімнадцяти слів, а поліному – від двадцяти п'яти до п'ятидесяти. При цьому, склад елементарних речень у структурі поліному дорівнював трьом-п'яти.

Синтаксична структура речення у донаціональний період розвитку іспанської мови. У X-XI ст. ст. в Іспанії з'явилися перші писемні пам'ятки у вигляді “Еміліанських” та “Сіленських” глос, які засвідчили собою перехід від

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іберо-романської латини до періоду стародавньої долітературної мови. Мова, якою написано глоси доволі суттєво відрізняється від свого латинського джерела. Так, у синтаксичному плані вже відбулися кардинальні зміни, що позначилося тим, що на зміну моделі складнопідрядного речення спрощеної структури та невеликого обсягу прийшли нові структурні типи складних речень у вигляді поліномів, перевантажених як сурядними, так і підрядними зв'язками, які отримали широке розповсюдження значно пізніше. Проте, наприклад, гіпотактичні поліноми долітературної іспанської мови нараховували у своєму складі вже до десяти підрядних речень.

На рівні складнопідрядного речення виражалися головню первинні синтаксичні зв'язки експлікативної, атрибутивної, часової, причинневої та умовної залежності. У цей період зустрічаються, хоча і вкрай рідко, паратактичні поліноми. Варто зауважити, що одне таке паратактичне речення можна знайти в середньому на десяти сторінках тексту.

Подальше поліпшення структури складнопідрядного речення спостерігається вже у період літературної мови.

Взагалі питання про визначення хронологічного початку іспанської, або кастильської, літературної мови, яка у подальшому перетворилася на національну мову Іспанії, належить до найбільш важливих та актуальним у сучасній лінгвістиці. Донаціональна іспанська мова являє собою еволюцію двох форм – стародавньоіспанську (X – середина XIII ст.) та середньовічну (друга половина XIII – XV ст. ст.). У межах цих двох періодів іспанської мови у синтаксичній системі спостерігаються складні процеси розвитку. Так, у літературних пам'ятках стародавньоіспанського періоду продовжується синтаксичне калькування латинської фрази, що складає основу для архаїчної синтаксичної моделі у XII ст. Натомість вже на початковому етапі середньовічного іспанського періоду відроджується паратактичний поліном, поява якого датується ще в іспанській мові X ст. Модифікацію та прискорений розвиток цієї синтаксичної категорії спричинено мовними контактами Іспанії зі Сходом. Проте становлення паратактичного поліному відбувалося за

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

внутрішніми іспаномовними законами та охоплювало досить великий часовий проміжок. Іспанський паратактичний поліном набуває своїх специфічних особливостей. Це структурно ускладнений та семантично перевантажений тип арабської моделі складного речення, який не завжди слугував меті висловити додаткову інформацію. Середньовічний паратактичний поліном являв собою своєрідний ланцюг простих та підрядних речень, які сполучалися між собою десемантизованою скріпою *et (e)*. Найбільш показовим для досягнення мети об'єднати в одному реченні максимум змістів є приклади паратактичних поліномів, ужитих у перекладах з арабської іспанською у творі “Каліла і Димна”, де, наприклад, на 250 паратактичних поліномів припадає одне просте речення. Цікавим фактом є те, що іспанські перекладачі не відходили від структури синтаксичних арабських моделей. Це, у решті решт, перетворилося на обов'язковий прийом при написанні прозаїчних, хронологічних, юридичних, історичних тощо іспаномовних творів. Таким чином, було штучно створено в іспанській мові арабізовані моделі речення, в яких вживається синтаксичне перенасичення та дублювання універсального сполучника *que ... que*, десемантизація сурядного сполучника *et (e)*, а також семантична значущість синтаксичних відношень як у складнопідрядних, так і у простих реченнях зменшується, не зважаючи на зростання загального тла інформативності висловлення за рахунок нагромадження різноманітних змістів.

У той самий час у надрах середньовічної іспанської мови зароджується якісно нова модель речення на позначення різноманітних підрядних схем логіко-семантичних відношень. Ці речення почали будуватися у перспективі самостійного та незалежного формування внаслідок відходу від тенденції до арабізації та переходу до тенденції іспанізації, або латинізації, у XIV-XV ст. ст. У синтаксичній системі іспанської мови відбулася відмова від паратактичного поліному на користь гіпотактичного. Тим не менше, паратактичний поліном не припинив свого існування, а навпаки, він

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

продовжує розбудовуватися, удосконалюватися, модернізуватися, утворюючи нові моделі побудови.

Перехід до гіпотактичного поліному. У XVI ст. іспанська, тобто кастильська, мова широко розповсюдилася на території Іберійського півострова, отримуючи загальнонаціональне визнання. Вона перетворюється на єдиний та важливий засіб спілкування у політиці, адміністрації, релігії, науки, літератури. Останній період у розвитку іспанської мови створюється шляхом свідомого впливу на мову письменників та вчених Іспанії, які у XVII ст. відшліфували та унормували [11, с. 3] мову літератури свого часу. Розповсюдження вже очищеної мови виявилось наслідком суспільно-політичних умов життя країни. Важливою тенденцією подальшого розвитку мови стало закріплення її внутрішньої єдності, унормування на всіх мовних рівнях, перебудова системи, де провідна роль відводиться синтаксичній системі. Цьому сприяло подальше наближення літературної мови до розмовної. Нормалізація у структурі складного речення припадає на XVI – початок XVII ст., коли відбулися як диференціація логіко-змістових відношень підрядних речень, так і позиційна стабілізація підрядної частини та остаточна кореляція модально-часових форм предикатів. На цей час складнопідрядне речення виявилось найбільш прагматичним засобом досягнення мети комунікації, що дозволило йому стати базою для формування нового типу поліному – гіпотактичного, в якому деталізовані практично всі існуючі у реальному світі та у логіці відношення. Чисельне зростання гіпотактичного поліному спостерігається наприкінці ранньомовіспанського періоду розвитку мови. Так, у творах Кальдерона ми зафіксували 68 % уживань гіпотактичних поліномів порівняно з іншими синтаксичними конструкціями, хоча у творах М. Сервантеса де Сааведри гіпотактичні поліноми (до 40 %) у деякій мірі поступаються як паратактичним, так і асиндетичним, що свідчить про виключну майстерність, неповторну авторську манеру та талант видатного письменника Іспанії. Проте у творах М. Сервантеса де Сааведри гіпотактичні поліноми набувають нової форми та звучання завдяки вертикальному

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

формально-змістовому заглибленню. Така форма утвердилася у класичний період розвитку іспанської мови та зберігається до сьогодення.

Слід, на жаль, зазначити, що поряд з позитивними традиціями в іспанській мові XVII-XVIII ст. ст. спостерігаються і негативні тенденції у розвитку синтаксису речення під впливом письменників-культераністів, які запропонували штучну модель речення, яка виявилася незрозумілою для широких верств населення, що призвело до ускладнення цієї моделі, до її перевантаження зайвими синтаксичними зворотами та запозиченими словами. У реальному житті ці конструкції виявилися безперечним гальмом на шляху до розвитку та удосконаленню іспанської мови, через що вони припинили своє існування вже у XIX ст.

Висновки.

Гіпотактичні поліноми, які почали з'являтися в іспанській мові в іберо-романський період, здатні породжуватися за різноманітними схемами глибинних ланцюжків підрядних речень, що дає змогу розширити об'єм денотативної та сигніфікативної інформації у реченні. Між компонентами гіпотактичного поліному існує чітко диференційовані типи синтаксичного підрядного зв'язку послідовності, паралельності, однорідності, неоднорідності, які можуть варіюватися та комбінуватися між собою. Дослідження довело, що структура речення в іспанській мові еволюціонує та проходить у своєму розвитку три основні етапи від пролатинської моделі у долітературний період, через паратактичний поліном у донаціональний період і до моделі гіпотактичного поліному у ранньомові іспанський та класичний періоди.

Перспективи дослідження.

Перспективою подальшого дослідження може стати аналіз структурної конфігурації поліному в іспаномовному тексті XVIII – початку XXI ст. ст., оскільки розбудова речення інтенсивно продовжується, що стимулює постійне виникнення нових моделей та комбінувань речень.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ЛІТЕРАТУРА

1. Мойсієнко, А. Синтаксичні відношення, www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf.
2. Загнітко, А. П. Синтаксис української мови. Просте ускладнене речення, digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books_2012_2019_018-2013-1_14.pdf.
3. Труш, О. «Довжина та глибина складнопідрядних багатокomпонентних речень у науковому мовленні.» Вісник Львівського університету імені Івана Франка (2016), www.irbis-nbuv.gov.ua.
4. uk.wikipedia.org>wiki>Ево.
5. Коваль, Л. Еволюція вивчення односкладного речення в українському мовознавстві, library.vspu.net.
6. Короленко, И. А. «Структура испанского предложения в художественной и научной литературе XVIII – XX вв.» Структура и объем предложения и словосочетания в индоевропейских языках, под ред. В. Г. Адмони (Москва, 1981).
7. Вихованець, І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови (Київ, Наукова думка, 1992), 224.
8. Сучасна українська мова, за ред. О. Д. Пономаріва (Київ, Либідь, 2001), 365.
9. Кулик, О. Д. Еволюція досліджень поліпредикативних речень у лінгвістиці, www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64>N.
10. Корнієць, А. Шляхи формування складного речення, oldconf.neasmo.org.ua>node.
11. Реферовская, Е. А. Формирование романских литературных языков. Французский язык (Ленинград, 1980).

REFERENCES

1. Moisienko, A. Syntactic relations, www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf.
2. Zagnitko, A. P. Syntax of the Ukrainian language. Simple complicated sentence, digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books_2012_2019_018-2013-1_14.pdf.
3. Trush, O. «Length and depth of complex multicomponent sentences in scientific speech.» Dulletin of the Ivan Franko University of Lviv (2016), www.irbis-nbuv.gov.ua.
4. uk.wikipedia.org>wiki>Ево.
5. Koval, L. Evolution of the study of simple sentences in Ukrainian linguistics, library.vspu.net.
6. Korolenko, I. A. «The structure of the Spanish sentence in the fiction and scientific literature of the XIX-XX centuries.» The structure and scope of sentences and phrases in Indo-European languages, ed. V. G. Admoni (Moscow, 1981).
7. Vyhovanets, I. R. Essays on the functional syntax of the Ukrainian language (Kyiv, Naukova dumka, 1992), 224.
8. Modern Ukrainian language, ed. J. D. Ponomariv (Kyiv, Lybid, 2001), 365.
9. Kulik, O. D. Evolution of research of polypredicative sentences in linguistics, www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64>N.
10. Korniets, A. Ways of forming a complex sentence, oldconf.neasmo.org.ua>node.
11. Referovskaya, Ye. A. Formation of Romance literary languages. French language (Leningrad, 1980).

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i
typologichnogo movoznavstva] (Українською)© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

---

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]

УДК 811.133.1'27'366(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 29.07.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 02.08.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.66 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.03>

**ГЕНДЕРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ: ВІД ІДЕОЛОГІЇ
ДО МОРФОЛОГІЇ**

Ганна Іванівна Олефір (м. Київ, Україна)

hanna.olefir@gmail.com

старший викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу Київський
національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Іван Андрійович Дейнеко (м. Київ, Україна)

ivan.deineko@uati.org

конференц-перекладач,
заступник голови Української асоціації перекладачів
04114, м. Київ, вул. Вишгородська, 45

Ірина Володимирівна Дейнеко (м. Київ, Україна)

iryna.deineko@uaci.pro

конференц-перекладач,
заступник голови Української асоціації конференц-перекладачів
03150, м. Київ, вул. Тютюнника, 13

*Поширення вживання фемінітивів – сучасна тенденція розвитку мови
внаслідок впливу процесів у суспільстві для системної ідентифікації й валоризації
жінки в текстах. Історія соціолінгвістичного опору франкомовного суспільства*

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

**Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid
ideologii' do morfologii']** (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],

hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вживанню фемінітивів і фемінізації тексту загалом, як і поступовий перехід до гендерної нейтральності в текстах, має значні відмінності в різних франкомовних країнах. У канадській провінції Квебек ще в 1979 році було видано перші рекомендації щодо вживання фемінітивів, які відтоді уточнювались і доповнювались. У 1988 році до процесу активно долучилася Швейцарія, а в 1993 році – Бельгія.

Франція, за якою визнають право остаточного рішення з усіх питань, що стосуються французької мови, тривалий час займала вичікувальну позицію, запровадивши суттєві зміни щодо лінгвістичної гендерної ідентифікації наприкінці 1990-х років після перших нерішучих кроків у 1984 році. Нарешті, у 2019 році використання фемінітивів ухвалила Французька академія.

***Ключові слова:** фемінітив, фемінізація тексту, гендерна ідентифікація у мові, гендерний маркер, гендерна нейтральність, гендерно-нейтральні словоформи.*

GENDER IDENTIFICATION IN FRENCH: FROM IDEOLOGY TO MORPHOLOGY

Hanna I. Olefir (Kyiv, Ukraine)hanna.olefir@gmail.com

senior lecturer of the Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

Ivan A. Deineko (Kyiv, Ukraine)ivan.deineko@uati.org

conference interpreter,
Deputy Chairperson of Ukrainian Association of Translators and Interpreters
04114, м. Kyiv, 45, Vyshhorodska Str.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Iryna V. Deineko (Kyiv, Ukraine)

iryna.deineko@uaci.pro

conference interpreter,

Deputy Chairperson of Ukrainian Association of Conference Interpreters

03150, Kyiv, 13, Tiutiunnyka Str.

The spread of the feminitives (gender-marked nouns) is a modern trend of the language development resulting from the social processes. It is taking place within systemic identification and validation of the woman in texts. The history of sociolinguistic opposition of the French-speaking society to the use of feminitives and text feminization has significant differences between various French-speaking countries, a subject researched by linguistics, sociolinguistics and geolinguistics. The Canadian province of Québec published its recommendations on use of feminitives as early as in 1979; later they were elaborated, refined and expanded. Swiss Geneva passed provisions for the feminisation of professions in 1988; a respective guide was developed in 1991. Respective Belgian regulations were introduced in 1993.

However, all the French-speaking countries recognise France's right to take any final decision regarding questions of the French language. The country had a waiting attitude and made its first steps towards gender identification in 1984, while the big changes that attracted the attention of the society took place in 1998. Since then detailed revision of the language policy became regular aiming at securing a strong position in the modern world. In 2018, the use of feminitives was ordered to be obligatory in the legal documents. French academic circles stress that "the natural evolution" of the language is taking place.

Key words: *feminitives, text feminisation, gender identification in language, gender marking, gender neutrality, gender-neutral word forms.*

Давно відомо, що мова розвивається разом із соціумом, фіксуючи зміни насамперед у своєму словниковому складі. Останнім часом, з огляду на посилення

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

гендерної чутливості в суспільстві і боротьбу із дискримінацією жінок, у тому числі й на лінгвістичному рівні, все більше мов беруть за правило вживання фемінітивів.

Скасування на законодавчому рівні заборони для жінок на цілий ряд професій показала нагальну потребу використання фемінітивів у професійних колах, які традиційно вважалася чоловічою цариною. Насамперед, це – високі державні посади, управлінські посади, престижні професії, які потребують тривалого навчання, військова служба, правоохоронна діяльність, металургійна, гірнична, харчова галузі, транспорт, зв'язок, сільське господарство тощо. На час написання цієї статті можна згадати правлячих королев Великої Британії, Данії, Нідерландів, президенток Швейцарії, Греції, Словаччини, Естонії, Грузії, Ефіопії, Болівії, очільниць уряду Фінляндії, Сербії, прем'єрок Данії, Норвегії, Ісландії, канцлерку Німеччини, генерал-губернаторку Канади, директорку-розпорядницю Міжнародного валютного фонду, не говорячи вже про численних міністерок, депутаток, очільниць, керівниць, керманичок, шефинь усіх рівнів, діячок, наукинь, дослідниць, винахідниць, гравчинь, письменниць, поеток, драматургинь, диригенток, фотографинь, мисткинь із світовим ім'ям, відомих політикинь, політологинь, соціологинь, аналітикинь, фундаторок, кураторок, журналісток, спікерок, ріелторок, лікарок, хірургинь, стоматологинь, адвокаток, прокуророк, авторок, перекладачок, видавчинь, гонщиць, інженерок, архітекторок тощо. Тому, в сучасному суспільстві гостро постало питання системної ідентифікації й валоризації жінки в текстах, на письмі та в усному мовленні, оскільки людство засвоїло урок, що дискримінація жінок на лінгвістичному рівні виправдовує дискримінацію на громадянському рівні.

Актуальність цієї статті зумовлює потреба систематичної і системної фемінізації тексту. Її **метою** є проаналізувати історію соціолінгвістичного опору франкомовного суспільства вживанню фемінітивів і фемінізації тексту загалом як і появу гендерно-нейтрального письма. Для досягнення поставленої мети розв'язано такі **завдання**: проаналізувати історію появи законодавчих актів, які регулюють вживання фемінітивів у франкомовній спільноті; дослідити шлях від

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

фемінітивів до фемінізації тексту загалом; прослідкувати як гендерна ідентифікація у французькій мові поступово перейшла до гендерної нейтральності в текстах. **Об'єктом дослідження** стали відповідні регуляторні акти уповноважених інституцій Франції, Канади, Швейцарії і Бельгії. **Предмет дослідження** склали способи творення фемінітивів у французькій мові та їхні відмінності залежно від країни й історичного періоду, лінгвістичні прийоми фемінізації тексту, способи гендерної ідентифікації у французькій мові та прийоми досягнення гендерної нейтральності. У статті застосовано описовий і зіставний **методи**, а також метод вивчення документальних джерел і систематизації. **Наукова новизна** статті полягає в першій спробі систематизувати способи мінімалістичної і максималістичної фемінізації тексту як і прийоми досягнення гендерної нейтральності в текстах.

Сьогодні фемінітиви, фемінізація тексту, гендерна ідентифікація у мові і гендерна нейтральність є предметом дослідження лінгвістики, соціолінгвістики й геолінгвістики. Ці питання залишаються делікатними для сучасного соціуму і досі не врегульованими, оскільки викликають жваві суперечки у мовних спільнотах. Не лише мовознавці, а й соціологи, політики, журналісти висловлюють чимало різних, подекуди діаметрально протилежних, думок і поглядів на проблему, що є доволі болісною для суспільства і вимагає ґрунтовного розпрацювання з боку фахівців гуманітаріїв. Інтерес до історії фемінізації франкомовного суспільства засвідчується чималою кількістю статей, присвячених цій проблемі, як і фундаментальних досліджень [8; 2; 4; 5; 7; 6; 3; 9; 1].

У франкомовному світі першими відреагували на запит суспільства у канадській провінції Квебек, де ще в 1979 році Офіс французької мови, створений в 1961 році, з 2002 року відомий як Квебекське управління французької мови, видав рекомендації щодо вживання фемінітивів на позначення посад, наукових ступенів і звань та узгодження детермінанта в жіночому роді. Ця інституція уповноважена відслідковувати еволюцію лінгвістичної ситуації в Квебеку і слідкувати, щоб французька мова була природньою і звичною мовою у

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спілкуванні, професійному середовищі, торгівлі, ділообігу для адміністративних структур і підприємств. Це стало наслідком потужного руху феміністок на Північно-американському континенті в кінці 70-х років. Зокрема, федеральний уряд Канади поставив собі за мету провести стандартизацію і скласти класифікатор професій, доступних як чоловікам, так і жінкам, що стало приводом для аналізу гендерної актуалізації в офіційних мовах Канади, французькій та англійській. Офіс французької мови доручив підпорядкованій йому комісії з питань термінології вивчити проблему і зорієнтувати суспільство на вживання фемінізованих форм. Тому, в 1979 році, в офіційній газеті Квебекського уряду, були видані рекомендації використовувати фемінітиви повсюди, де це можливо [24]. Це могли бути форми жіночого роду, які вже прижилися в узусі (*couturière, caissière, vendeuse, coiffeuse, danseuse, gardienne, patronne, avocate*); форми спільні для обох родів, де гендерна приналежність позначається за допомогою детермінатива (*une bactériologiste, une aide-comptable, une photographe, la porte-parole, la juriste, la cardiologue, cette stagiaire, cette peintre, cette géocartographe*) або іншого елемента (*une première ministre, une chef adjointe, une chef-cuisinière, une secrétaire-rédactrice, une téléphoniste-opératrice, une haute fonctionnaire*); новоутворені іменники на основі морфологічних правил французької мови, шляхом додавання відповідних флексій (*attachée de presse, soussignée, assistante, commerçante, fabricante, savante, chirurgienne, mathématicienne, technicienne, informaticienne, criminelle, boxeuse, chômeuse, chroniqueuse, entrepreneuse, investisseuse, banquière, officière, bijoutière-artisane, forestière, accompagnatrice, correctrice, communicatrice, examinatrice, formatrice, vérificatrice*); або просто шляхом додавання слова жінка (*une femme-magistrat, une femme-chef d'entreprise, une femme-ingénieur*). У подальшому від останньої моделі швидко відмовились на користь власне нових словоформ, парних іменників або гендерно нейтральних термінів, за браком мовної симетрії, адже ніхто не хотів казати *un homme-médecin, un homme-analyste, un homme-ministre, un homme-chef*, та під впливом англійської мови, яка тяжіє до гендерно-нейтральних словоформ (*firefighter* замість *fireman*, *police officer* замість *policeman*). Цікаво, що за версією

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Американської спілки діалектів гендерно-нейтральний займенник *they* став словом десятиліття 2010-2019. Виняток зробили для слівформ, де *homme* є невід'ємною складовою (*homme d'affaires* – *femme d'affaires*, *homme de lettres* – *femme de lettres*). І вже у 1980 році були запропоновані осучаснені форми фемінітивів, утворені на основі найбільш загального правила (*auteure*, *chercheuse*, *défenseuse*, *professeuse*), на противагу формам *autrice*, *chercheuse*, *défenseuse*, *professeuse*, які існували протягом багатьох століть у французькій мові, проте стали мало вживаними. Такий словотвір був особливо рекомендований для професій, зафіксованих у словнику лише в чоловічому роді (*ingénieure*, *sculpteuse*, *camionneuse*, *chauffeuse*, *metteuse en scène*, *gouverneuse*). Проти всіх цих новоуведень рішуче виступила Французька академія у Франції.

У 1981 році Офіс французької мови видав рекомендації щодо фемінізації адміністративних текстів, які залишаються чинними і досі [25]. Базові стратегії передбачали зазначення в офіційних документах повних назв посад, наукових ступенів, звань, апелятивів у формах обох родів; використання в усіх адміністративних текстах по можливості гендерно-нейтральних колективних іменників, які стосуються як чоловіків так і жінок (*la population de la ville*, *le corps étudiantin*, *le conseil municipal*, *le personnel*, *l'électorat*); на синтаксичному рівні вживання інфінітивних конструкцій, іменникових речень або безродових зворотів (*Un ou une des membres assumera la présidence. L'assemblée procédera à sa nomination* замість *Un des membres assumera la présidence. Il sera nommé par l'assemblée*; *Si l'étudiante ou l'étudiant n'est pas satisfait de sa note, il lui est possible de soumettre une demande* замість *Si l'étudiant n'est pas satisfait de sa note, il peut soumettre une demande*; *Un étudiant ou une étudiante pourra changer de groupe sans encourir de frais* замість *Un étudiant pourra changer de groupe sans qu'il ait à déboursier des frais*; *Les cadres ne doivent pas s'y inscrire et, le cas échéant, on annulera leur inscription* замість *Les cadres ne doivent pas s'y inscrire et, s'ils le font, on annulera leur inscription*; *Elle, il mettra fin à sa collaboration, si cette décision s'avère nécessaire* замість *Il mettra fin à sa collaboration, s'il le juge nécessaire*).

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Проте, у цьому ж таки документі сказано, що в разі неможливості застосувати описані вище стратегії, можна попередньо зазначати, що форма чоловічого роду не є гендерно маркованою і позначає як чоловіків, так і жінок. Це мало стати крайнім рішенням, однак стало керівництвом до дії на довгі роки й загальмувало поширення фемінітивів в узусі.

У 1986 році, після тривалих досліджень спеціалізованого комітету в складі представників і представниць усіх соціальних прошарків і консультацій із лідерами громадської думки, Офіс французької мови опублікував рекомендації з узусу і правил словотвору фемінітивів *“Titres et fonctions au féminin: essai d’orientation de l’usage”*, якими послуговуються й досі. Цей аналіз існуючих, потенційно можливих, рекомендованих форм жіночого роду став орієнтиром для творення фемінітивів, які були неологізмами і, відповідно, не були зафіксовані академічними словниками.

У 1987 році, в межах політики фемінізації, Торгова палата Монреалю видала свої настанови *“Pratiques de féminisation dans la langue des affaires”*, Радіо-Канада свої – *“Application de la politique des programmes. L’image de la femme dans la programmation”*, а Монреальський університет оприлюднив перші рекомендації щодо фемінізації власне текстів *“La féminisation des textes. Guide d’écriture”*. За рік з’явився настанови від Міністерства освіти *“Pour un genre à part entière. Guide de rédaction pour des textes non sexistes”*, Міністерства вищої освіти і науки *“Ayons bons genres! Comment rédiger aux deux genres sans douleur”*, Міністерства юстиції *“Féminiser ou désexiser?”* та лінгвістичної служби *“Les uns et les unes. Guide de communication non sexiste”*.

У 1991 році вийшли урядові довідники із фемінізації *“Au féminin: guide de féminisation des titres de fonction et des textes”*, *“Guide de rédaction non sexiste: pour un accord en tout genre”*, *“Règles de féminisation des règlements et politiques de l’Université du Québec”* від міста Монреаль, *“Guide de rédaction pour la féminisation des textes: une question d’équilibre”* від міста Квебек, де були викладені загальні положення утворення фемінітивів-неологізмів та правила узгодження на рівні речення задля фемінізації всіх видів текстів. Зокрема, відтепер,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

рекомендувалося повсюдне використання родових дублетів у повній формі (*ceux et celles; chacun ou chacune; elles ou ils; les enseignants et enseignantes; la vice-présidente ou le vice-président; Le directeur ou la directrice signera le formulaire*). Проте, якщо іменник має одну форму для обох родів, його повторювати було не слід (*la ou le titulaire; le nouveau ou la nouvelle cadre; les nombreuses et nombreux contribuables*).

Відтоді саме фемінізація текстів стала пріоритетним завданням Офісу французької мови, який задекларував, що фемінізація – це насамперед спосіб мислення, який має знайти своє відображення на письмі. Тому, поступово з'являлися все нові довідники, які доповнювали попередні: “*Classification nationale des professions: index des appellations d'emplois*” (1993), “*À juste titre. Guide de rédaction non sexiste*” (1994 [1998]), “*Guide de féminisation ou La représentation des femmes dans les textes*” (1997), “*La modification de l'appellation de la Fédération des professionnelles et professionnels salarié-es et des cadres du Québec*” (1998), “*Le français au bureau*” (2000), “*Avoir bon genre à l'écrit. Guide de rédaction épicène*” (2006), “*Guide de féminisation ou la représentation des femmes dans les textes*” (2008).

У 2015 році, вже перейменоване Квебекське управління французької мови, видало нове розпорядження “*Féminisation des appellations de personnes et rédaction épicène*”, доповнене рекомендаціями 2018 року “*Féminisation des appellations de personnes et rédaction épicène*”, які підтверджували положення 1979 року Офісу французької мови щодо лінгвістичної фемінізації та гендерно-нейтральної редакції офіційних текстів. В останньому розпорядженні підсумовані всі наявні засоби, щоб забезпечити жінкам належну видимість у текстах, тим самим показуючи, що перепони для подібної редакції текстів не лінгвістичні, а, радше, соціологічні [23]. Із 80-х років минулого століття багато фемінітивів прижилися в узусі і стали звичним явищем, як і багато нейтральних словоформ, що дозволяє якісну редакцію гендерно-нейтральних читабельних текстів. Фемінізація власне тексту залишається актуальним завданням і вимагає адаптації нових

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

композиційних навичок. З цією метою Квебекське управління французької мови створило *Banque de dépannage linguistique*, де постійно оновлюється список рекомендованих до вживання фемінітивів та наводиться вражаюча кількість прикладів гендерно-нейтральної редакції текстів [13]. Також дуже популярними стали різноманітні семінари або курси, де, власне, і навчають подібній редакції.

Гендерно-нейтральна редакція текстів передбачає маскулінізацію або фемінізацію, залежно від статі особи, назв професій, посад, наукових ступенів і звань за допомогою детермінатива (*Une ou un journaliste dirigera la table ronde. La ou le manager veillera à la parfaite conformité du règlement adopté par le groupe de travail. Ce ou cette spécialiste de la communication établit un contact avec le service.*), або вживання відповідного парного іменника з усіма потрібними узгодженнями (*Monsieur le juge a rappelé à la prévenue... Madame la juge a rappelé au prévenu ... M X, recteur de l'Université, ... Mme X, rectrice de l'Université, ... Deux aides gestionnaires sont inscrits au cours. Trois femmes sont engagées comme mécaniciennes. Un infirmier a remporté le concours. La brigadière a parfaitement rempli sa fonction.*). Якщо стаття особи достеменно невідома, то використовується дублет (*Un poste de coordinatrice ou de coordinateur est à repourvoir dans les plus brefs délais. Le Grand Conseil élit sa présidente ou son président pour une année.*).

У разі парного апелятива або переліку, першою зазначається форма жіночого роду (*Françaises et Français; Mesdames les déléguées, Messieurs les délégués; Mesdames les substitutes, Messieurs les substituts; les courtières et les courtiers; Afin de s'adresser au mieux aux femmes comme aux hommes, on privilégiera ...*), проте граматичне узгодження і реприза робиться на основі чоловічого роду (*la nouvelle candidate ou le nouvel candiant inscrit; les professeures et professeurs sont invités; les inspectrices et inspecteurs y seront présents; toute citoyenne ou tout citoyen ayant le droit de vote est éligible au Conseil national*).

Якщо можливо, то слід уживати гендерно нейтральні лексичні одиниці, які позначають обидві статі (*chaque* замість *toute, tout* або *tous*; *chaque* замість *chacun* або *chacune des*; *quiconque* замість *celui qui* або *celle qui*; *à qui* замість *à laquelle* або *auquel*; *titulaire* або *bénéficiaire* замість *porteur* або *porteuse*; *les êtres humains*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

замість *les hommes; les personnes* замість *les femmes et les hommes; la révision* замість *le réviseur* або *la réviseuse; les officiers de police* замість *les policiers* або *les policières; les membres du conseil* замість *les conseillers* або *les conseillères*).

Також рекомендують використовувати колективні іменники, які дозволяють уникнути іменника в чоловічому роді, вжитого у загальному значенні (*la direction* замість *le directeur; le tutorat* замість *le tuteur; le lectorat* замість *les lecteurs; la police* замість *les policiers; le personnel* замість *les employés; la clientèle* замість *les clients; l'équipe rédactionnelle* або *la rédaction* замість *les rédacteurs; l'équipe de révision* або *la révision* замість *les réviseurs; l'équipe médicale scolaire* замість *le médecin et l'infirmière scolaire; le service de traduction* замість *les traducteurs; les membres du corps professoral* замість *les professeurs; le corps électoral* замість *les électeurs*). Іменники, які мають форму спільну для обох родів рекомендовано вживати у множині (*les propriétaires, les médecins, les locataires, des adversaires, des parlementaires, aux scientifiques, aux linguistes, aux psychologues*).

На синтаксичному рівні йдеться про використання номінальних безособових конструкцій, які наголошують на праві, владі, компетентності, стані, а не особі (*Date de naissance* замість *Né/Née le ...* ; *Formation à la médiation* замість *Formation de médiateur; Juge spécialiste en* замість *Juge spécialisé(é)* або *spécialisée en; Le tribunal fixe les sanctions de sorte que ...* замість *le(la) juge fixe ...* ; *Les secours sont arrivés* замість *Les sauveteurs ...* ; *En cas de blessure, ne pas laisser l'élève sans surveillance dans l'attente d'une prise en charge professionnelle* замість *Ne pas laisser l'élève blessé seul en attendant qu'il soit pris en charge par un professionnel; Un ou une des membres assumera la présidence. L'assemblée procédera à sa nomination* замість *Un des membres assumera la présidence. Il sera nommé par l'assemblée*).

Також рекомендовані пасивні конструкції, де об'єкт дії стає суб'єктом (*L'instruction est menée avec diligence* замість *Le juge mène l'instruction avec diligence; Les émoluments sont calculés en fonction du temps consacré à la prestation* замість *Le requérant acquittera un émolument calculé en fonction du temps consacré à*

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

la prestation; L'accès au centre de documentation est libre замість *Les utilisateurs ont librement accès au centre de documentation*). Але, якщо пасивна конструкція вимагає граматичного узгодження в роді, її рекомендовано замінювати на активну, де узгодження не потрібне (*Chers et chères collègues, nous vous convoquons, par la présente, à la réunion* замість *Chers collègues, vous êtes convoqués, par la présente, à la réunion*).

Інколи, щоб уникнути гендерного маркування, можна випускати артикль (*Cherchons auxiliaire de soins; Madame Dupont, témoin, affirme que ... ; PME possédant marque très connue dans l'équipement de bureau recherche responsable de la sécurité informatique; Étude de notaire désire engager avec entrée en fonction immédiate juriste pour son service des cédules hypothécaires.*)

У Швейцарській Конфедерації лише у 1981 році до Конституції було включено статтю, яка встановлювала рівні права між жінками і чоловіками. На рівні Конфедерації та у кантонах із 1988 року існують Бюро гендерної рівності, керовані відповідно *cheffe* та *déléguée*, тоді як у Франції існує профільне міністерство на чолі із міністеркою. Також на рівні Конфедерації не існує жодного регуляторного закону, лише в кантоні Женева діє закон від 1988 року, який передбачає фемінізацію назв професій і недопущення сексизму в текстах. Проте в ньому жодним чином не визначено способи недискримінативного словотвору. Лінгвістичними суперечками, координацією кантональних рішень і обміном інформацією займається Делегація з французької мови франкомовної Швейцарії.

У 1991 році, з метою конкретизації політичних рішень, у Швейцарії вийшов власний довідник із фемінізації із відповідними інструкціями, які дещо відрізнялися від канадських [16]. Швейцарці виявилися максималістами в боротьбі за гендерну маркованість у мові і взяли за відстоювати видимість жінок не тільки на граматичному рівні, а й на фонетичному (*écrivaine, ramoneuse, horlogère, usagère, sapeuse-pomprière, électricité*), що можна пояснити впливом німецької мови. Фемінітиви гельветійського гатунку утворюються в основному за допомогою різних суфіксів і можуть бути охарактеризовані як неологізми (*cheffe, pédègère, annonceuse, travailleuse sociale*), так і консерватизми (*autrice,*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ambassadrice, directrice, mairesse, poétesse, consulesse, pastoresse, Suisse). У 1994 році, за авторством редакторки попереднього довідника, були видані рекомендації щодо гендерно-нейтральної редакції шкільних документів у контексті недискримінативної освіти “Pour une éducation épicienne. Guide de rédaction et de ressources de documents scolaires s’adressant aux filles comme aux garçons”, а в 1999 році вийшов “Le nouveau dictionnaire féminin-masculin des professions, des titres et des fonctions”.

Недискримінативний словотвір і недопущення сексизму в законодавчих текстах були дотримані в новій редакції Швейцарської федеральної конституції, яка набрала чинності в 2000 році. В грудні того ж року вийшли настанови від Федеральної канцелярії щодо несексистської редакції адміністративних і законодавчих текстів “*Guide de formulation non sexiste des textes administratifs et législatifs de la Confédération*”, а в 2001 році з’явилися настанови гендерно-нейтральної редакції адміністративних і законодавчих текстів, де викладені рекомендації для юристів, судмедекспертів, викладачів і всіх, кого турбує дотримання рівності прав жінок і чоловіків, деонтологічні, лексичні і синтаксичні підходи для редакції текстів [21]. Ці рекомендації не надто відрізнялися від канадських, проте мали певні особливості, які почали ускладнювати ситуацію. Зокрема, було запропоновано дзеркальну маскулінізацію суто жіночих професій (*le fileur, le sage-homme*); інклюзивне написання за допомогою дефіса, а не дужок (*les employé-e-s, les étudiant-e-s, les assistant-e-s, chacun-e*) та за допомогою похилої риски у випадку із суфіксами (*administrateur/trice, chercheurs/euses, huissier/ère*); подачу словоформ у переліку в алфавітному порядку (*les architectes, les décorateurs et décoratrices d’intérieur, les ingénieur-e-s, les maçonnes et les maçons, les plombières et les plombiers travaillent toutes et tous dans le bâtiment. Aujourd’hui le Conseil d’État a reçu les député-e-s ainsi que les maires et les mairesses, les préfets et les préfètes*); робити граматичні узгодження не на основі чоловічого роду, а із найближчим іменником, як це практикувалося до XVII століття, коли чоловічий рід став домінантним у граматиці (*les collaborateurs et collaboratrices étaient*

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

nombreuses à la réunion; les serrurières et serruriers étaient contents; les représentants et les représentantes syndicales et patronales ont fait une importante déclaration).

Для юристів існують настанови для редакції текстів закону і підзаконних актів “*Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*”, а для журналістів настанови “*Image de femmes - langage d’hommes? En finir avec les clichés!*”.

Для унормування гендерно-нейтральної редакції текстів, у 2018 році було видано рекомендації при університеті Лозанни [19] і директиви від університету Женеви в 2020 році [26], які зафіксували правила гендерно-нейтральної та інклюзивної редакції документів в академічному середовищі. Зокрема наголошується на систематичному вживанні фемінітивів (*rectrice, doyenne, professeure, auteure, chercheuse*); колективних іменників (*les titulaires d’un master, les bénéficiaires d’une bourse, le personnel enseignant, le collège professoral, le corps étudiant, l’équipe de recherche, le groupe administratif et technique, les membres du rectorat, la direction, la présidence, les responsables*); інфінітивних конструкцій (*être titulaire d’un doctorat, posséder un diplôme, être capable de travailler en équipe*); лише одного дефісу для іменників у множині (*les étudiant-es, les doctorant-es*); похилої риси для детермінативів (*le/la professeur-e, son/sa doctorant-e*); узгодження із останнім іменником (*les vice-recteurs et les vice-rectrices sont nombreuses, les doyennes et doyens sont satisfaits*).

Проте, Делегація з французької мови франкомовної Швейцарії завжди відстоювала позицію, що для забезпечення рівних прав жінкам і чоловікам недостатньо самого лише дотримання всіх рекомендацій на лінгвістичному рівні, мають відбутися справжні зміни у соціумі, які зроблять досяжними для жінок відповідальні й престижні посади та високі позиції в суспільстві. Тому, лінгвістичні суперечки щодо видимості жіночого роду в текстах є, звісно, корисними, але вони не мають стати своєрідним алібі для збереження успадкованої культурної дискримінації.

У Бельгії питання фемінітивів врегульовано на рівні держави. Зокрема, декрет Французької громади Бельгії від 21 червня 1993 року, який попередньо

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

було розглянуто Вищою радою (бельгійською) французької мови, і постанова Кабінету Французької громади Бельгії від 13 грудня 1993 року визначали вживання фемінітивів на позначення професій, посад, наукових ступенів і звань у текстах законів, декретів, урядових постанов, і розпоряджень, циркулярів, інструкцій, директив, в адміністративному листуванні, контрактах, актах купівлі-продажу, адміністративних приписах, навчальних виданнях для всіх державних структур та, навіть, оголошеннях про пошук роботи. Хоча жодні санкції в разі порушення цих приписів, як і власне форми фемінітивів, не були прописані, вони посприяли стрімкому поширенню фемінізованих форм у мас-медіа та щоденному житті франкомовної громади.

Бельгійські настанови щодо фемінізації текстів, у преамбулі яких зазначено, що інколи добре посприяти позитивним змінам у поглядах і ставленні, вийшли 2 лютого 1994 року і були затверджені виконавчою владою франкомовної громади [14]. Це було зроблено із метою визначення мовних рамок для творення фемінітивів у межах класичних правил французького словотвору. Спеціальна комісія з фемінізації, у складі лінгвістів і депутатів парламенту, розробила і рекомендувала для вживання близько 1500 термінів. На відміну від швейцарців та канадців, бельгійці надали перевагу двородовим формам, де рід визначається за допомогою детермінатива (*un(e) écrivain, un(e) commissaire*), особливо у випадку із суфіксом *-eur* (*un(e) professeur, un(e) auteur, un(e) ingénieur, un(e) docteur*).

Ці рекомендації включають ряд теоретичних положень, які замість внести ясність, породили напругу в суспільстві, коли граматичний рід стали асоціювати зі статтю, становищем і видимістю жінки в суспільстві загалом, тобто дебати із лінгвістичної площини перейшли в соціологічну, зустрівши значний опір у франкомовній спільноті.

Тому настанови переглядалися, доповнювалися і оновлювалися в 2005 і 2014 роках. У преамбулі останнього видання прямо прописано, що настанови носять рекомендаційний характер і користувачам надається право вибирати із кількох можливих варіантів, оскільки основне – це фемінізація, а власне форма є

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

другорядною і її з часом визначить узус (*une défenseuse, une défenseur, une défenseure; une doctoresse, une docteure, une docteur; une enquêteuse, une enquêtrice; une sculpteuse, une sculptrice*) [20]. Також зазначено, що перевага надається формам, де рід проявляється більш очевидно, тобто тепер *une ingénieure* визначається більш прийнятним за *une ingénieur, une professeure* краще за *une professeur, une proviseure attentive* доцільніше за *une proviseur attentive*, оскільки це сприяє широкому систематичному застосуванню найзагальнішого правила творення жіночого роду в французькій мові й зникненню нерегулярних винятків. Саме тому форми *auteure* і *écrivaine* вже прижилися в узусі. Якщо форми існують давно і утворені на основі відповідних суфіксів, рекомендовано надавати перевагу саме їм (*ambassadrice, aviatrice, compositrice, apicultrice, éditrice, lectrice, exploratrice, médiatrice, chercheuse, chasseuse, nageuse, acheteuse, entraîneuse, emprunteuse, transporteuse, postière, menuisière, artisane, pharmacienne*). По аналогії утворюються фемінітиви від англіцизмів (*gameur – gameuse, slameur – slameuse, tradeur – tradeuse, basketteur – basketteuse, footballeur – footballeuse*). У настановах також пропагується інклюзивне написання, проте на відміну від швейцарців, допускається кілька графічних варіантів (*le ou la candidat(e), candidat-e, candidat.e, candidat/-e; les candidat.e.s, candidats-es; le ou la directeur-trice, directeur,-trice, directeur/-trice; les directeurs-trices, directeurs,-trices; le ou la plombier-ière, plombier/-ière, plombier,-ière, les plombiers-ières, plombiers.ières; le ou la colonel-le, colonel(le), les colonel(le)s, colonels/-les*). Рекомендовано максимально уникати слова *homme* (*politiques* або *responsables politiques* замість *hommes politiques*; *gens d'affaires* замість *hommes d'affaires*; *gens de métier* або *professionnels* замість *hommes de métier*; *écrivains* або *gens de lettres* замість *hommes de lettres*).

Проте, всі франкомовні країни завжди визнавали право ініціативи, як і право остаточного рішення з усіх питань, що стосуються французької мови, за Францією, яка тривалий час займала вичікувальну позицію.

У Франції перші кроки щодо лінгвістичної гендерної ідентифікації були зроблені у 1984 році, коли за ініціативи Івет Руді, тодішньої міністерки із прав

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

жінок, було створено відповідну термінологічну комісію результати роботи якої вилились у появу 11 березня 1986 року першого циркуляра прем'єр міністра "*La féminisation des noms de métier, fonction, grade ou titre*", який унормовував не тільки вживання, а й способи творення фемінітивів. На жаль, ця ініціатива не була підтримана ні тогочасним політикумом, ні діловими колами, ані Французькою академією, тому положення циркуляра не були впроваджені.

Показовим є той факт, що *Académie française*, одна із найстаріших інституцій Франції, заснована в 1635 році кардиналом Рішельє, яка складається із незмінного числа сорока членів, прийняла до своїх лав першу жінку – письменницю Маргеріт Юрсенар – лише у 1980 році. Відтоді цієї честі удостоїлись ще семеро жінок – філологиня, есеїстка, перша жінка-професорка Колеж де Франс Жаклін Ромії (1988), історикиня Елен Карер д'Анкос (1990), письменниця, актриса Флоранс Деле (2000), алжирська письменниця, перекладачка і режисерка Асія Джебар (2005), адвокатка і політикиня, колишня міністерка охорони здоров'я Сімона Вейль (2008), письменниця-прозаїк Домінік Бона (2013), філософиня, філологиня, перекладачка Барбара Кассен (2018). Тобто, за всю історію Французької Академії, серед з понад 720 "безсмертних" було тільки 8 жінок.

Лише через дванадцять років, завдяки новій хвилі збурення в суспільстві, коли семеро жінок міністерок, підтримані тодішніми прем'єр міністром Ліонелем Жоспенем і президентом Республіки Жаком Шираком, виступили з вимогою звертатися до них *Madame la ministre*, 6 березня 1998 року вийшов наступний циркуляр прем'єр міністра "*La féminisation des noms de métier, fonction, grade ou titre*", що підтвердив норми попереднього, які запроваджувались недостатньо активно. Відтоді справа зрушила з місця, хоча Французька академія, наукова установа, яка покликана піклуватися про стан французької мови, зокрема шляхом відслідковування необхідності внесення змін, розробки і впровадження мовних стандартів, визначення правил належного вжитку, розробки Словника Французької академії, видання рекомендацій і участі в роботі різноманітних

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

комісій з термінології, висловились рішуче проти широкого запровадження фемінітивів і розкритикувала ініціативу інших франкомовних країн [10]. На її думку, іменники, які засвідчують високий соціальний статус посади (*sénateur, ministre, maire, médecin, professeur*), мають форму лише чоловічого роду, яку слід розглядати не як гендерно-марковану, а як спільну для обох статей. Тоді як менш престижні заняття легко піддаються фемінізації (*boulangère-pâtissière, institutrice, serveuse, travailleuse*). Тобто прийнятним визнавали *une secrétaire*, але *Madame le secrétaire d'État; une contrôlease d'autobus*, але *Madame le Contrôleur des finances; la directrice d'école* але *Madame le Directeur d'administration centrale*. Серед іншого, захищаючи правила, якими керуються при збагаченні словникового складу мови, Французька академія виступила проти системних намагань з боку лоббі впливових франкомовних меншин нав'язати форми-варваризми (*docteure, auteure, acquéreuse, chercheuse, entraîneuse, enquêtrice, sapeuse-pomprière*), або сміхотворні, які спонукають замислитись над проблемою полісемії (*ambassadrice* – дружина посла, *mairresse* – дружина мера, *générale* – дружина генерала, *capitaine* – дружина капітана, *pharmacienne* – дружина аптекаря, *cuisinière* – кухонна плита, *jardinière* – горщик для квітів та овочеве рагу, *souffleuse* – пневмоочишувач) та пейорації (суфікси *-esse, -euse, -trice*: *cheffesse, jugesse, maîtresse-assistante, chercheuse, sculpteuse, sculptrice, illustratrice*). Проте, це були слабкі аргументи, оскільки полісемія існує і в межах чоловічого роду (*dépanneur* – майстер з ремонтних робіт (електрик, автомеханік, слюсар) або бакалійная лавка, яка працює, коли інші магазини зачинені; *distributeur* – диспетчер; кінопрокатник або банкомат, торговельний автомат; дозатор; розподільний клапан; оптова фірма; *facteur* – поштар або фактор; коефіцієнт), а контекст завжди дозволяє уникнути плутанини.

У 1999 році вийшли настанови “*Femme, j'écris ton nom ... Guide d'aide à la féminisation des noms de métiers, titres, grades et fonctions*”, розроблені спільними зусиллями Національного центру наукових досліджень і Національного інституту французької мови під редакцією тодішнього віце-президента Вищої ради французької мови [17]. Цей документ, фундаментальне дослідження на

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

119 сторінках, де були враховані всі напрацювання франкомовної спільноти Канади, Швейцарії і Бельгії, містив історичний екскурс питання, різні способи творення фемінітивів, огляд складних випадків, розлогу бібліографію і власне список фемінітивів. Однак, ці настанови не були підтримані урядом Франції і тому носили рекомендаційний характер, не ставши обов'язковими для виконання. Більше того, вони на пряму суперечили позиції, яку офіційно оприлюднила Французька академія.

У 2014 році, зважаючи на невпинний процес фемінізації в суспільстві, у декларації під назвою “*La féminisation des noms de métiers, fonctions, grades ou titres*” Французька академія таки висловила за прийнятність використання фемінітивів, які прижилися в узусі і були зафіксовані в останньому (восьмому (1932-1935)) виданні Академічного словника (*attachée, employée, avocate, candidate, artisane, bûcheronne, pharmacienne, postière, rameuse, auditrice, aviatrice, compositrice, éditrice, électricité, exploratrice, factrice*), або увійдуть у наступне (дев'яте (2019)) видання, що вже готувалося. Академіки знову рішуче постали проти форм *professeure, recteure, sapeuse-pomprière, auteure, ingénieure, procureure, chercheuse*, вважаючи їх такими, що суперечать класичним правилам словотвору. Проте вони зазначили, що у неофіційному спілкуванні такі фемінітиви можуть використовуватися [18]. Попри потужний рух за фемінізацію французької мови, академіки ще в 2016 році рішуче не радили, проте й не забороняли, вживати фемінітиви на позначення назв професій, офіційних посад, наукових ступенів і звань, за винятком форм, де жіночий рід закріпився і став природнім в узусі для окремих, традиційно жіночих і не надто престижних, професій (*drapière, tisserande, fileuse, des berseuse, fermière, sage-femme, infirmière, institutrice, directrice d'école, actrice, musicienne, poétesse*).

21 листопада 2017 року вийшов черговий циркуляр прем'єр міністра “*Circulaire relative aux règles de féminisation et de rédaction des textes*”, в якому французький уряд, керуючись узятим на себе зобов'язанням посилювати рівність між жінками та чоловіками, закликав до систематичної фемінізації назв професій,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

посад, наукових ступенів і звань, за винятком гендерно-нейтральних словоформ, зокрема в публікаціях в урядовій газеті Французької Республіки, де реєструються всі законодавчі події та основні юридичні тексти національного уряду і парламенту Франції на кшталт законів, нормативних актів (ордонанси, постанови, накази, розпорядження), офіційних декларацій тощо. Цей циркуляр, серед іншого, зафіксував правила фемінізації і редакції офіційних юридичних текстів на основі настанов “*Femme, j’écris ton nom...*” У Циркулярі чоловічий рід визначено як граматично нейтральний та покладено край тривалим суперечкам щодо інклюзивного написання, якому не місце в офіційних документах (*député.e.s, agent.e.s, électeur.rice.s*) [22]. Місяцем раніше, у своїй декларації від 26 жовтня 2017 Французька академія також висловила про недоречність упровадження інклюзивного написання, оскільки воно шкідливо впливає на мову, примножує орфографічні знаки, ускладнює синтаксис, призводить до плутанини, ускладнює читання й вимову та жодним чином не відповідає потребам жінок.

У межах впровадження попереднього циркуляра прем’єр міністра, циркуляр міністерки юстиції Франції від 2 жовтня 2018 року зафіксував обов’язкове використання фемінітивів в юридичних документах (*Madame la secrétaire générale, Madame la députée, Madame la présidente d’une chambre régionale, Madame la directrice des services de greffe, Madame la procureure, assesseure, avouée, jurée, magistrate, avocate, greffière, surveillante pénitentiaire, conciliatrice de justice, inspectrice générale, questrice, présidente-directrice-générale, préfète, gouverneure, médiatrice, administratrice de conseil, modératrice, conseillère générale, chargée de mission, conservatrice du patrimoine, suppléante*) [15].

Нарешті, 28 лютого 2019 року Французька академія переважною більшістю голосів ухвалила двадцятисторінковий звіт спеціальної комісії щодо визнання форм жіночого роду і, як наслідок, використання фемінітивів у назвах професій та офіційних посад, зважаючи на очікування суспільства, де працюючі жінки бажають бачити відповідні назви своєї діяльності [11]. У цьому звіті зайвий раз зазначається, що французька мова схильна до слабкої, мінімалістичної, фемінізації, а то і взагалі до її відсутності, у випадку соціально престижних

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

професій і офіційних посад, де узус залишається консервативним. Однак, під тиском суспільства і з огляду на практику в інших франкомовних країнах та Європейському парламенті, академіки визнали корисним розширення мовної норми. Таким чином, для позначення жінок-професіоналів посади, наукові ступені і звання матимуть форму жіночого роду, але в юридичних документах їх використання залишатиметься необов'язковим. Тобто, використання жіночих форм *professeuse, docteure, présidente, chancelière, première ministre* є допустимим, але не прескриптивним, оскільки форсування лінгвістичної еволюції не дозволяє прискорити зміни в суспільстві [11].

Французька академія не дала однозначних рекомендацій, як і не визначила вичерпний список назв професій, офіційних посад, наукових ступенів і звань, оскільки суперечки щодо форми деяких фемінітивів тривають і досі. Показовим є приклад, коли для єдиної чоловічої форми *chef* наразі співіснують варіанти жіночого роду *chêfe, cheffe, chève, cheffesse, chef(f)eresse, cheftaine*. У Канаді вже 40 років використовують форму *la cheffe*, яка, судячи із публікацій в мас-медіа, виграє і у Франції. І, якщо у французьких мас-медіа вже зустрічається *la cheffe d'État, la cheffe de gouvernement, la cheffe de la diplomatie espagnole, la cheffe de file des sociaux-démocrates* то важко передбачити, що буде у випадку із *chef d'état-major, chef d'escadron, chef de bataillon*, для яких поки використовують лише форму чоловічого роду. Якщо *chef* або *maître* виступають в якості прислівника, то вони так само вживаються у формі чоловічого роду: *une chef-cuisinière, une caporale-chef, une sergente-chef, une adjudante-chef, une médecin-chef* або *une médecin en chef, une rédactrice en chef, une conseillère maître, une infirmière major* [12].

Або, інший “делікатний випадок” з іменником *auteur*, коли за виживання у жіночому роді змагаються форми *auteure, autrice* (визначається як більш елітарна), *authoresse* або *autoresse* (характеризується злегка архаїчною). Для Французької академії саме остання форма виглядає найбільш прийнятною, по аналогії із іменниками *poétesse, professeuse, philosopheuse, venderesse*, які існують

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ще із часів Середньовіччя, оскільки фемінітиви широко вживалися у мові до XVII століття, відколи почалася умисна маскулінізація французької мови задля підкреслення помітності ролі чоловічого роду в мові й посилення значущості ролі чоловіків у суспільстві [17]. Звуження узусу жіночого роду в мові, під приводом непотрібності подібних слів, призвело до зменшення соціальної ролі жінки і нівелювання її значущості. Однак, слід зазначити, що тогочасні фемінітиви вживалися не стільки для позначення професії або посади жінки, а використовувалися здебільшого з метою підкреслення її статусу дружини чоловіка на відповідній посаді (*sénatrice, ambassadrice, ministresse, mairesse, notairesse, doctoresse, maitresse d'hôtel, capitainesse, colonelle, générale, bouchère, boulangère, pharmacienne*). У XX столітті таке вживання зникло і вже існуючі словоформи стали використовуватися для позначення жінок, які займають відповідну посаду, мають відповідне наукове звання або практикують відповідну професійну діяльність. Як уже зазначалося, суфікс *-esse* з часом набув пейоративної конотації і сприймається дискримінаційним, тому в сучасному узусі виграють коротші форми на основі більш загального, мінімалістичного, правила словотвору, де на рід вказує лише артикль (*une ministre, une maire, une bourgmestre, une notaire, une maître des requêtes, une fonctionnaire, une médecin, une poète, une chorégraphe, une chimiste, une archéologue, une impresario*), або класичний показник жіночого роду закінчення *-e* (*députée, élue, consultante, experte, gérante, chargée de projet, adjointe administrative, agente auxiliaire, essayiste, écrivaine, conseillère, doyenne*). Хоча в юридичних текстах і досі використовуються форми *demanderesse, défenderesse, bailleresse, venderesse*. Французька академія зрештою визнала, що фемінізований суффікс *-eure* не помітний на слух, не сприймається агресивно і не загрожує структурі мови, тому саме ці форми (*sénateure, procureure, docteure, ingénieure, auteure, professeure, chercheure, rapporteure, rédactrice, réviseure, superviseure, administrateure, annonceure, directrice générale, directrice opérationnelle, entraîneure*) поступово закріплюються у ділових і адміністративних колах, співіснуючи із класичними (*sénatrice, rapporteuse, chercheuse, rédactrice, réviseuse, administratrice, annonceuse*,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

directice de l'école, maîtresse d'école, maîtresse de conférences, entraîneuse) в академічних колах.

Унаслідок зростаючої кількості жінок у воєнізованих структурах, фемінізація поступово укорінюється серед військових (*intendante, caporale, sergente, adjudante, lieutenante, capitaine, commandante, lieutenante-colonelle, colonelle, générale, chevalière d'un ordre*). На флоті опір є стійкішим, там і досі для жінок використовують форми чоловічого роду (*le quartier-maître, le premier maître, le maître principal*) [12]. Звісно, що ті військові професії, які в наш час застаріли і чиї назви стали історизмами, навіть не претендують на фемінітиви (*grenadier, lancier, carabinier, cuirassier, hussard*). Натомість, деякі військові функції і далі традиційно позначаються іменниками жіночого роду (*une recrue, une sentinelle, une vigie, une ordonnance, une garde, une estafette*), факт, який зайвий раз свідчить на користь того, що мова розвивається на основі власних внутрішніх законів, а не завдяки авторитарним розпорядженням.

Тому, академіки висловили позицію, що поступово норма встановиться сама, назвавши це “природною еволюцією” французької мови, де будь-які зміни, що мають на меті визнання місця жінки в сучасному суспільстві й її видимість в текстах, є прийнятними, якщо тільки вони не суперечать елементарним і основоположним правилам мови та сприяють її гармонійному розвитку. Наприклад, із низки фемінітивів професій, до яких долучилися жінки під час Першої світової війни, зайнявши місце чоловіків (*aiguilleuse, cantonnière, cheminotte, cochère, livreuse, matelote, obusière, ouvrière, porteuse, ramoneuse*) мова сприйняла далеко не всі. Водночас академіки зазначають, що на противагу професії, офіційна посада відокремлена від особи, яка її займає і жодним чином не пов'язана із статтю, вона гендерно-нейтральна, оскільки уособлює соціальну роль, тимчасову і доступну, згідно із законодавством, кожному індивіду. Те саме стосується ступенів і звань. Ця позиція жодним чином не стоїть на заваді фемінізації, якщо це не суперечить мовній еволюції і не виглядає наругою над

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовою. Заразом, назви посад, наукових ступенів і звань мають залишатися незмінними й уніфікованими в юридичних текстах [11].

Висновки.

Цілком нормально, що мова еволюціонує разом із розвитком суспільства, яке вона покликана обслуговувати. Суперечка щодо фемінізації тексту стала одним із показових факторів соціальних зрушень, які потребують фіксації у мові, а саме широкого використання фемінітивів для валоризації жінки в суспільстві й відновлення гендерно-лінгвістичної рівності. Тоді як гендерно-нейтральна редакція текстів спрямована на дотримання рівності прав жінок і чоловіків у соціумі й усунення дискримінації жінок, принцип, який, на жаль, у наш час доволі часто порушується, попри те, що до процесу долучилися і впливові міжнародні структури. Так, Рада Європи ще в 1990 році ухвалила рекомендації щодо запобігання сексизму в мові “*L'élimination du sexisme dans le langage*”, закликаючи зокрема фемінізувати назви професій. ООН також вимагає вживати фемінітиви на позначення посад своїх службовців на усіх рівнях та членів дипломатичного корпусу, як і дотримуватися гендерно-нейтральної редакції текстів, видавши довідники “*Manuel de rédaction et d'édition de l'Organisation des Nations Unies*” і “*Le langage inclusif*”. ЮНЕСКО теж послідовно намагається забезпечити дотримання рівності між жінками і чоловіками, зокрема, переглянувши ще в 1994 році всі свої засадничі тексти задля усунення в них будь-яких дискримінаційних редакцій. Слід зазначити, що ситуація поступово змінюється і в Україні. Так, 22 травня 2019 у новій редакції правопису української мови, схваленого Кабінетом міністрів, затверджено використання і найпродуктивніші моделі творення фемінітивів.

Проте, щоб подібні новації прижилися і стали узусною нормою потрібна небайдужість користувачів, які мають стати активними учасниками процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bernard Cerquiglini, *Le Ministre est enceinte ou la grande querelle de la féminisation des noms* (Paris: Seuil, 2018).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. Hélène Dumais, *Pour un genre à part entière* (Québec: Les Publications du Québec, 1998).
3. Daniel Elmiger, *La féminisation de la langue en français et en allemand. Querelle entre spécialistes et réception par le grand public* (Paris: Honoré Champion, 2008).
4. Jocelyne Fernandez, *Parler femmes en Europe* (Paris: L'Harmattan, 1998).
5. Anne-Marie Houdebine-Gravaud, *La féminisation des noms de métiers* (Paris: L'Harmattan, 1998).
6. Céline Labrosse, *Pour une langue française non sexiste* (Montréal: Les éditions des Intouchables, 2002).
7. Louise-Laurence Larivière, *Pourquoi en finir avec la féminisation linguistique ou à la recherche des mots perdus* (Montréal: Éditions du Boréal, 2000).
8. Thérèse Moreau, *Le langage n'est pas neutre* (Lausanne: ASOSP, 1991).
9. Elianne Viennot, *Non, le masculin ne l'emporte pas sur le féminin* (Editions iXe, 2014).

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

10. Académie française, <http://www.langue-fr.net/feminisation/secretariat-academie.htm>.
11. Académie française, *La féminisation des noms de métiers et de fonctions*, http://www.academie-francaise.fr/sites/academie-francaise.fr/files/rapport_feminisation_noms_de_metier_et_de_fonction.pdf
12. Académie française, *Le Dictionnaire* (9e édition), <http://www.academie-francaise.fr/le-dictionnaire-la-9e-edition/exemples-de-mots-nouveaux>
13. Banque de dépannage linguistique, <http://bdl.oqlf.gouv.qc.ca/bdl/>
14. Belgique. Communauté française de Belgique, *Mettre au féminin. Guide de féminisation des noms de métier, fonction, grade ou titre* (Bruxelles: Direction générale de la Culture et de la Communication & Service de la langue française, 1994), <http://www.federation-wallonie-bruxelles.be/>
15. Nicole Belloubet, *Circulaire sur la féminisation émis par le Ministère de la Justice*, Édition officielle, Paris, JORF, 2 octobre 2018, <http://www.textes.justice.gouv.fr/recherche.html>
16. Bureau de l'égalité des droits entre hommes et femmes de la république et canton de Genève, *Dictionnaire féminin-masculin des professions, titres et fonctions électives* (dir. par Th Moreau) (Genève: Métropolis, 1991).
17. Centre national de la recherche scientifique. Institut national de la langue française. *Femme, j'écris ton nom... Guide d'aide à la féminisation des noms de métiers, titres, grades et fonctions*. (dir. par B. Cerquiglini) (Paris: La Documentation Française (Comité de féminisation. CNRS- INALF), 1999), <https://www.vie-publique.fr/sites/default/files/rapport/pdf/994001174.pdf>
18. Déclaration de l'Académie française du 10 octobre 2014, *La féminisation des noms de métiers, fonctions, grades ou titres Mise au point de l'Académie française*, <http://www.academie-francaise.fr/actualites/la-feminisation-des-noms-de-metiers-fonctions-grades-ou-titres-mise-au-point-de-lacademie>

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

19. Pascal Gygax, *Guide du langage féminisé et épïcène* (Lausanne: Université de Lausanne, 2018),
https://www.unil.ch/egalite/files/live/sites/egalite/files/Egalite_UNIL/Publications%20et%20liens/Guide_mots_egalite_2018.pdf
20. Marie-Louise Moreau, *Mettre au féminin*, <https://www.fnac.com/livre-numerique/a11353466/Marie-Louise-Moreau-Mettre-au-feminin>
21. Thérèse Moreau, *Écrire les genres. Guide romand d'aide à la rédaction administrative et législative épïcène* (Genève: DF-SPPEgalité-CLDE, 2001),
<http://www.equality.ch/f/publications/main.htm>
22. Édouard Philippe, *Circulaire du 21 novembre 2017 relative aux règles de féminisation et de rédaction des textes publiés au Journal officiel de la République française*, Édition officielle, Paris, JORF, n°0272, 22 novembre 2017, texte n°4, <https://www.legifrance.gouv.fr>
23. Québec. Office québécois de la langue française, *Avis de recommandations "Féminisation des appellations de personnes et rédaction épïcène"*, Gazette officielle du Québec, 150e année, n°27, Partie 1, 7 juillet 2018, <https://www.oqlf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/officialisation/avis-goq-feminisation20180707.pdf>
24. Québec. Office de la langue française, *Avis de recommandation "Féminisation des titres"*, Gazette officielle du Québec, 28 juillet 1979.
25. Québec. Office de la langue française, *Avis de recommandation "Féminisation des titres: affichage des postes"*, Gazette officielle du Québec, 28 mars 1981.
26. Université de Genève, *La directive de rédaction épïcène et inclusive*, Genève: (UNIGE), 2020. <https://www.unige.ch/rectorat/egalite/ancrage/epicene>

REFERENCES

1. Bernard Cerquiglini, *Le Ministre est enceinte ou la grande querelle de la féminisation des noms* (Paris: Seuil, 2018).
2. Hélène Dumais, *Pour un genre à part entière* (Québec: Les Publications du Québec, 1998).
3. Daniel Elmiger, *La féminisation de la langue en français et en allemand. Querelle entre spécialistes et réception par le grand public* (Paris: Honoré Champion, 2008).
4. Jocelyne Fernandez, *Parler femmes en Europe* (Paris: L'Harmattan, 1998).
5. Anne-Marie Houdebine-Gravaud, *La féminisation des noms de métiers* (Paris: L'Harmattan, 1998).
6. Céline Labrosse, *Pour une langue française non sexiste* (Montréal: Les éditions des Intouchables, 2002).
7. Louise-Laurence Larivière, *Pourquoi en finir avec la féminisation linguistique ou à la recherche des mots perdus* (Montréal: Éditions du Boréal, 2000).
8. Thérèse Moreau, *Le langage n'est pas neutre* (Lausanne: ASOSP, 1991).
9. Elianne Viennot, *Non, le masculin ne l'emporte pas sur le féminin* (Editions iXe, 2014).
10. Académie française, <http://www.langue-fr.net/feminisation/secretariat-academie.htm>.
11. Académie française, *La féminisation des noms de métiers et de fonctions*, http://www.academie-francaise.fr/sites/academie-francaise.fr/files/rapport_feminisation_noms_de_metier_et_de_fonction.pdf

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (Українською)

© Олєфір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. [Olefir G. I., Dejneko I. A., Dejneko I. V.],
hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

11. Academie francaise, *Le Dictionnaire* (9e édition), <http://www.academie-francaise.fr/le-dictionnaire-la-9e-edition/exemples-de-mots-nouveaux>
12. Banque de dépannage linguistique, <http://bdl.oqlf.gouv.qc.ca/bdl/>
13. Belgique. Communauté française de Belgique, *Mettre au féminin. Guide de féminisation des noms de métier, fonction, grade ou titre* (Bruxelles: Direction générale de la Culture et de la Communication & Service de la langue française, 1994), <http://www.federation-wallonie-bruxelles.be/>
14. Nicole Belloubet, *Circulaire sur la féminisation émis par le Ministère de la Justice*, Édition officielle, Paris, JORF, 2 octobre 2018, <http://www.textes.justice.gouv.fr/recherche.html>
15. Bureau de l'égalité des droits entre hommes et femmes de la république et canton de Genève, *Dictionnaire féminin-masculin des professions, titres et fonctions électives* (dir. par Th Moreau) (Genève: Métropolis, 1991).
16. Centre national de la recherche scientifique. Institut national de la langue française. *Femme, j'écris ton nom... Guide d'aide à la féminisation des noms de métiers, titres, grades et fonctions.* (dir. par B. Cerquiglini) (Paris: La Documentation Française (Comité de féminisation. CNRS- INALF), 1999), <https://www.vie-publique.fr/sites/default/files/rapport/pdf/994001174.pdf>
17. Déclaration de l'Académie française du 10 octobre 2014, *La féminisation des noms de métiers, fonctions, grades ou titres Mise au point de l'Académie française*, <http://www.academie-francaise.fr/actualites/la-feminisation-des-noms-de-metiers-fonctions-grades-ou-titres-mise-au-point-de-lacademie>
18. Pascal Gygas, *Guide du langage féminisé et épïcène* (Lausanne: Université de Lausanne, 2018), https://www.unil.ch/egalite/files/live/sites/egalite/files/Egalite_UNIL/Publications%20et%20liens/Guide_mots_egalite_2018.pdf
19. Marie-Louise Moreau, *Mettre au féminin*, <https://www.fnac.com/livre-numerique/a11353466/Marie-Louise-Moreau-Mettre-au-feminin>
20. Thérèse Moreau, *Écrire les genres. Guide romand d'aide à la rédaction administrative et législative épïcène* (Genève: DF-SPPEgalité-CLDE, 2001), <http://www.equality.ch/f/publications/main.htm>
21. Édouard Philippe, *Circulaire du 21 novembre 2017 relative aux règles de féminisation et de rédaction des textes publiés au Journal officiel de la République française*, Édition officielle, Paris, JORF, n°0272, 22 novembre 2017, texte n°4, <https://www.legifrance.gouv.fr>
22. Québec. Office québécois de la langue française, *Avis de recommandations "Féminisation des appellations de personnes et rédaction épïcène"*, Gazette officielle du Québec, 150e année, n°27, Partie 1, 7 juillet 2018, <https://www.oqlf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/officialisation/avis-goq-feminisation20180707.pdf>
23. Québec. Office de la langue française, *Avis de recommandation "Féminisation des titres"*, Gazette officielle du Québec, 28 juillet 1979.
24. Québec. Office de la langue française, *Avis de recommandation "Féminisation des titres: affichage des postes"*, Gazette officielle du Québec, 28 mars 1981.
- Université de Genève, *La directive de rédaction épïcène et inclusive*, Genève: (UNIGE), 2020. <https://www.unige.ch/rectorat/egalite/ancrage/epicene>

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Gender Identification in French: from Ideology to Morphology [Genderna identyfikacija u francuz'kij movi: vid ideologii' do morfologii'] (in Ukrainian)

© Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V. [Olefir G. I., Deineko I. A., Deineko I. V.], hanna.olefir@gmail.com, ivan.deineko@uati.org, iryna.deineko@uaci.pro

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2-81.42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.09.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 22.09.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.04 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.04>

**КОНФЛІКТНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДВИБОРЧИХ
ДЕБАТІВ В ІСПАНСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ**

Лора Анатоліївна Флойд (м. Київ, Україна)

loroduk@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті проаналізовано конфліктні комунікативні стратегії поведінки учасників передвиборчих дебатів в Іспанії в 2019 році. Розглянуто особливості комунікативної взаємодії іспанських політиків в умовах політичної агітації напередодні парламентських виборів та виокремлено основні стратегії їх взаємодії. Метою аналізу було виокремити й схарактеризувати основні комунікативні стратегії, задіяні іспанськими політиками під час виборчих перегонів 2019 року під час телевізійних дебатів. Матеріалом дослідження слугувала картотека текстових фрагментів виступів іспанських політиків А. Ластру, К. Альвареса, І. Монтероса, Г. Руфіана, А. Естебана та ін. Загалом проаналізовано 350 мікротекстів, що дозволило визначити комунікативний конфлікт як основний тип взаємодії в передвиборчому дискурсі. У статті

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvorboryh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

визначено, що комунікативна стратегія в політичному дискурсі є загальним напрямом взаємодії політиків-комунікантів, яка скеровує мовні засоби з метою реалізації комунікативного наміру – впливу на адресата. У передвиборчому дискурсі політичних дебатів основні стратегії орієнтовані на конфліктну взаємодію, в межах якої виокремлено стратегії дискредитації і маніпуляції. Стратегія дискредитації передбачає зниження комунікативного статусу опонента і представлена тактиками звинувачення та образи. Основними мовними засобами реалізації стратегії дискредитації є стилістично-знижена лексика і граматичні форми діалогічного характеру. Стратегія маніпуляції реалізована за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування. На мовному рівні маніпуляція передбачає використання абстрактної лексики, прецедентних феноменів і експресивно-оцінних засобів.

Ключові слова: *політичний дискурс, передвиборчий дискурс, передвиборчі дебати, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, комунікативний конфлікт.*

**CONFLICTING COMMUNICATION STRATEGIES OF ELECTION
DEBATES IN SPANISH AND UKRAINIAN POLITICAL DISCOURSE****Laura A. Floyd** (Kyiv, Ukraine)loroduk@ukr.net

PhD (Philology), Associate professor at the Department of Romance and New Greek
Philology and Translation
Faculty of Romance Philology and Translation
Kiev National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article analyzes the conflicting communication strategies of the participants of the election debates in Spain in 2019. The peculiarities of communicative

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

interaction of Spanish politicians in the conditions of political agitation on the eve of the parliamentary elections are considered the main strategies of their interaction are singled out. The purpose of the analysis was to identify and characterize the main communication strategies used by Spanish politicians during the 2019 election campaign during a televised debate. The material of the study was a card index of text fragments of speeches by Spanish politicians A. Lastro, C. Alvarez, I. Monteros, G. Rufian, A. Esteban, and others. A total of 350 micro texts were analyzed, which allowed us to identify communicative conflict as the main type of interaction in the pre-election discourse. The article defines that communicative strategy in political discourse is a general direction of interaction of politicians, which directs language means in order to realize the intention – to influence the addressee.

In the pre-election discourse of political debates, the main strategies are focused on conflict interaction, within which strategies of discrediting and manipulation are singled out. The strategy of discrediting involves reducing the communicative status of the opponent and is represented by tactics of accusation and insults. The main linguistic means of implementing the strategy of discrediting are stylistically reduced vocabulary and grammatical forms of dialogic nature. The strategy of manipulation is implemented through the tactics of interpretation, declaration and intimidation. At the linguistic level, manipulation involves the use of abstract vocabulary, precedent phenomena and expressive and evaluative means.

Key words: *political discourse, pre-election discourse, election debates, communication strategies, communicative tactics, communicative conflict.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Лінгвопрагматичні дослідження політичної комунікації скеровані на пріоритетний аналіз специфіки мовленнєвої поведінки її учасників, зокрема важливого значення набуває стратегічний аспект комунікативної взаємодії. Одним із виявів політичної комунікації є передвиборчий дискурс, що реалізований передусім в агітаційних мовленнєвих жанрах — політичних листівках, виступах, плакатах тощо. Найяскравіше усна форма політичної агітації в передвиборчому дискурсі

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborchych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

репрезентована в дебатах, що становлять діалогічний або політологічний обмін думками політиків, які претендують на певну посаду. Кожний з учасників дебатів обирає відповідну стратегію для взаємодії з політичним опонентом, представляючи свою політичну програму, критикуючи висловлення адресата, дискредитує його позицію або, навпаки, схвалюючи окремі відповіді. Метою передвиборчих дебатів є представлення власних політичних пріоритетів для потенційних виборців й нівелювання політичної програми, а інколи й знецінення особистості інших політиків. Ці інтенції зумовлюють залучення відповідних схем, моделей комунікативної поведінки, підпорядкованих загальному плану спілкування політиків. Такий загальний вектор, напрям комунікативної взаємодії, обраний мовцями, потрактуємо як комунікативну стратегію.

Ступінь дослідження проблеми в лінгвістиці. Поняття комунікативної стратегії було обґрунтовано Т. ван Дейком, який виокремив основні і допоміжні стратегії комунікації [3]. Розвиток лінгвопрагматики зумовив подальше вивчення типів комунікативної поведінки, зокрема кооперації як основного вияву мовленнєвої взаємодії. О. Іссерс визначила, спираючись на концепцію Т. ван Дейка, основні й допоміжні стратегії, характеризуючи основні як семантичні або когнітивні, а допоміжні поділила на риторичні, прагматичні та діалогічні [4]. А. Белова схарактеризувала особливості комунікативних стратегій як моделей комунікативної поведінки [1]. З огляду на це комунікативні стратегії в політичному дискурсі, зокрема в жанрі політичних дебатів, мають свою специфіку [9]. На думку О. Паршиної, у передвиборчому дискурсі вибір комунікативних стратегій і тактик значною мірою зумовлений специфікою жанрових обмежень [6, с. 41]. Необхідно проаналізувати особливості стратегічної поведінки учасників передвиборчих дебатів як вияв усної спонтанної політичної агітації.

Мета дослідження – виокремити й схарактеризувати основні комунікативні стратегії, задіяні іспанськими політиками під час виборчих перегонів 2019 року під час телевізійних дебатів.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи: метод узагальнення для розгляду та аналізу наявних у лінгвістиці концепцій комунікативних стратегій у політичному дискурсі; метод дискурс-аналізу – для виявлення специфіки мовленнєвої взаємодії учасників передвиборчого дискурсу; метод лінгвопрагматичного аналізу – для з’сування і характеристики обраних мовцями комунікативних стратегій; метод лінгвостилістичного аналізу – для визначення мовних засобів реалізації відповідних стратегій.

Матеріалом дослідження слугували тексти виступів іспанських політиків, оприлюднені під час телевізійних передвиборчих дебатів, що мали місце напередодні парламентських виборів 2019 року. На підставі стенограми виступів тих політиків, які взяли участь у дебатах, було створено картотеку текстових фрагментів загальною кількістю 350 мікротекстів, що і підлягали аналізу. Серед іспанських політиків в центрі нашої уваги постали фрагменти політичних промов А. Ластри, К. Альвареса, І. Монтероса, Г. Руфіана, А. Естебана та ін.

Основний зміст дослідження. Кваліфікація стратегій у політичному дискурсі передбачає врахування основних типів комунікативної взаємодії – конфліктного і кооперативного. Кооперативна взаємодія схарактеризована Г. П. Грайсом як діалог, у якому обов’язкова наявність у комунікантів спільного комунікативного завдання й дотримання максим спілкування – максим якості, кількості, відношення і способу [2]. Порухення цих принципів призводить до конфлікту, зокрема в разі відсутності спільної комунікативної мети, що саме і спостерігаємо переважно в політичному дискурсі. Передвиборчі дебати демонструють здебільшого недотримання правил комунікативної поведінки, що зумовлює виокремлення кооперативних і конфліктних стратегій спілкування в політичному дискурсі. Сучасні лінгвісти переважно спираються на протиставлення конфлікту й кооперації, описуючи особливості поведінки учасників політичного дискурсу. О. Паршина виокремлює в політичному дискурсі стратегії самопрезентації, дискредитації, нападу, самозахисту, формування емоційного настрою адресата, а також інформаційно-

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborchyyh debativ v ispan's'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інтерпретаційну, аргументативну та маніпулятивну» [6, с. 13]. Л. Славова поділяє мегастратегії в політичному дискурсі на кооперативні і конфронтаційні, наголошуючи на перехідних виявах стратегічної поведінки політиків [7, с. 204]. Подібний підхід представлений і в інших наукових розвідках: «There are three basic blocks of media political speech strategies in the political media discourse of the USA and the UK: 1) positioning strategies; 2) cooperation strategies; 3) conflict strategies» [10, с. 651].

Ми пропонуємо виокремлювати дві основних групи комунікативних стратегій у передвиборчому дискурсі – конфліктні та кооперативні. Зупинимось на аналізі конфліктної взаємодії іспанських політиків у передвиборчому дискурсі. Ми проаналізували теледебати основних учасників виборчих перегонів на парламентських виборах 2019 року в Іспанії. Конфліктні стратегії скеровані на дискредитацію політичного опонента, що передбачає застосування негативно оцінних суджень, адресованих співрозмовнику.

Стратегія дискредитації належить до основних моделей конфліктної поведінки політиків, оскільки її мета – критикувати дії і програму політичних опонентів. На нашу думку, для іспанського політичного дискурсу характерні прямі звинувачення, що ґрунтуються на об'єктивній інформації, яка набуває під час репрезентації негативно оцінних характеристик. На мовному рівні пряма дискредитація передбачає вживання антропонімів на позначення політичних опонентів, при цьому оцінне вживання зумовлює використання прізвищ без імен і посад, напр.: *Hace un año Sanchez dijo que estamos mejor en Cataluña y España: «el PP echa gasolina y yo echo agua en la crisis de convivencia». En realidad no hay agua, hay fuego, violencia, barricadas, policías malheridos. Y Usted ¿qué hace? Torra aprieta, Usted cede* (Кастаня Альварес де Толедо). Крім того, наведений приклад демонструє й вживання лексики з негативною семантикою: **violencia, barricadas, policías malheridos**, об'єднаною семою «наси́льство». Наявність онімів, що позначають конкретних політиків або назву політичної партії надає стратегії дискредитації адресованості: для передвиборчого дискурсу характерні

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvorbchych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

не загальні негативні оцінки політичної ситуації в країні, а звинувачення в цій ситуації своїх опонентів.

Відонімна лексика використовується і для номінацій ситуації, що має негативне забарвлення. Так, ім'я іспанського диктатора Франко стало похідною основою для утворення негативно забарвленого іменника із суфіксом *-ism* на позначення ідеологічного руху, напр.: *VOX – es el franquismo puro* (Аїтор Естебан). За аналогією із лексемами *фашизм, комунізм, імперіалізм* тощо утворено й лексему *franquismo*, що стає контекстуальним синонімом до «тоталітаризм». У такий спосіб здійснюється дискредитація політичних опонентів, яким приписується подібна ідеологічна характеристика.

Насамперед політики критикують чинну владу, а саме виконувача обов'язки президента Санчеса і представників провладної партії, напр.: *Sanchez es un chollo para el separatismo. Sanchez no ha sacado nada, excepto a Franco en plena campaña. Sanchez es bloqueo* (Інес Арримадас). Прийом синтаксичної анафори посилює апеляцію до політичного опонента, а використання стилістично зниженої лексики надає йому негативної характеристики. Для передвиборчого дискурсу характерно використання стилістичних прийомів, серед яких особливе місце належить синтаксичному паралелізму: наведення однакових за синтаксичною структурою суміжних висловлень, що містять анафоричні повтори та мають однаковий інтонаційний малюнок.

При цьому здійснюється діалогічна взаємодія, у якій адресоване мовлення містить негативно оцінну лексику, що характеризує дії, вчинки, висловлювання опонентів: *Han mentido a todos. No han cumplido las promesas gobernando en solitario* (Ірен Монтерос). Приписування опонентам конкретних дій негативного характеру (в наведеному прикладі це брехня) визначаємо як *тактику звинувачення*. Тактика звинувачення має агресивний характер, оскільки містить лексичні маркери вербальної агресії: інвективну і стилістично-знижену лексику, оцінні висловлювання, характеристику особистості співрозмовників тощо. Крім лексичних засобів, тактика звинувачення реалізується і на граматичному рівні завдяки вживанню форм 2-ої особи, що конкретизують адресованість мовлення,

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikatyvni strategii' peredvyborchyyh debativ v ispan's'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

напр., на адресу Кастану Альвареса де Толедо Іван Еспіноза дає такий коментар: *Las deudas que había dejado su partido de Rajoy* (Іван Еспіноза). Натомість його опонент закидає звинувачення Інес Аппімадас: *Ustedes tampoco están libres de errores. Quieren matar moscas a cañonazos* (Кастан Альварес де Толедо). У такий спосіб репрезентована експліцитна діалогічність передвиборчих дебатів: комуніканти звертаються одне до одного як до прямих адресатів, хоч одночасно адресують свої повідомлення й масовій аудиторії, напр.: *Los de izquierda, nos habéis traído solo los absurdos* (Іван Еспіноза). Мовними засобами, що посилюють реалізацію звинувачення є оцінно забарвлені лексеми та граматичні форми 2-ої особи дієслів і займенників множини та однини. Звинувачення здебільшого представлено в експліцитній формі: політик-мовець адресує критику безпосереднім опонентам, напр.: *Por su culpa no pudieron llegar al acuerdo-son máximos responsables de la repetición de las elecciones que costarán 180 millones de euros* (Іван Еспіноза). Перекладання відповідальності, взаємні звинувачення, адресатна скерованість, – все це характеризує стратегію звинувачення на лінгвопрагматичному рівні.

Стратегія дискредитації реалізується і за допомогою *тактики образи*, що подібна до звинувачення, але в цьому випадку мовець використовує такі мовленнєві форми для вербалізації зневажливого ставлення, що викликають в адресата обурення, пригнічений стан, бажання заперечити тощо, напр.: *Pablo Casado – traidor, felón* (Аїтор Естебан); *Hay una derecha tramposa* (Адріана Ластру). Тактика образи скерована на персоніфіковану комунікацію, тому в мовленнєвих актах наявні номінації образливого характеру з негативно оцінними семами, напр.: *El PP – era un traidor, felón, durante 6 meses y ahora ha cogido otro aspecto* (Аїтор Естебан). Як бачимо, вербальну агресію в межах тактики образи найбільшою мірою демонструє Аїтор Естебан, очільник національної партії басків PNV. Проте загалом іспанські політики досить коректні у своїх виступах і вдаються до прямих образ зрідка, лише в підвищено емоційному стані. У завуальованій формі тактика образи передбачає

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchych debativ v ispan's'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використання метафор, що додають мовленню образності, напр.: *Su pluralismo es humo, Señor Sanchez* (Каєтана Альварес де Толедо); *España es un burdel para el VOX* (Габріель Руфіан). В останньому випадку завдяки метафоричності представлено непряму образу на адресу партії.

Отже, стратегія дискредитації реалізується за допомогою тактик звинувачення й образи і спирається на стилістично знижену лексику й граматичні форми 2-ої особи дієслів і займенників.

Стратегія маніпуляції орієнтована на імпліцитний вплив на свідомість реципієнта з метою формування або змін його ціннісних орієнтирів. На думку О. Михальової, маніпуляція – це різновид «психологічного впливу, спрямованого на спонукання адресата до здійснення визначених адресантом дій через приховане структурування світу у свідомості адресата внаслідок майстерного впровадження в його психіку цілей, бажань, намірів, настанов, що не збігаються з тими, які об'єкт впливу міг би сформулювати самостійно» [5, с. 77]. Для політичної комунікації маніпулятивна стратегія є однією з основних, оскільки на відміну від дискредитації не є адресно скерованою негативацією, а в непрямій формі створює негативний образ опонента. При цьому доказова база таких негативних характеристик або тверджень відсутня, напр.: *Primero promete, luego no cumple* (Ірен Монтерос), тобто політик-мовець дає узагальнені характеристики політичних опонентів, не підтверджуючи свої висловлення аргументами, але спираючись на емоції, стереотипи, загальні цінності тощо.

На лексичному рівні маніпуляція передбачає вживання «семантично порожніх» абстрактних лексем позитивної оцінки: *справедливість, незалежність, законність, рівність* тощо, напр.: *Cuando les hablamos de bienestar, Usted me habla de independencia. Cuando les hablamos de tensiones, Usted contesta – independencia* (Адріана Ластра). Також з метою маніпуляції політики послуговуються антитезою, напр.: *No diga que la economía en España es pequeña, porque es enorme* (Аітор Естебан). Подібне протиставлення характеризує маніпулятивне мовлення і на рівні синтаксичної семантики, напр.: *En julio Sanchez prometió ser el garante del freno a la derecha – Pero lo que hizo –*

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredyvorbchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

fue pedir sus votos, pero no ha pedido ni un voto a ERC (Габріель Руфіан). Тут наявне протиставлення того, що було обіцяно, і того, що сталося насправді. Маємо протиставлення *було / стало*, тобто мовець порівнює заявлені декларації і реальний стан справ як протилежні ситуації.

На граматичному рівні частотним засобом реалізації маніпулятивної стратегії є риторичне запитання, напр.: *¿Cuántas naciones hay en Cataluña? Lo que queréis decir es que Cataluña es una nación y España – no??* (Адріана Ластра). За таких умов політик вдається до прийому привернення уваги масової аудиторії, частково дублюючи запитання опонента, але представляючи їх як риторичні, а не з'ясувальні питальні речення.

Основною тактикою в межах стратегії маніпуляції вважаємо **тактику інтерпретування**: мовець приписує опонентові наміри, інтенції, прагнення, що не відповідають дійсності, тобто видає свої міркування чи уявлення з цього приводу на реальну дійсність, напр.: *Usted ha dicho que el PP no tiene ningún interés en restaurar el orden en la calles de Barcelona* (Адріана Ластра). Використання вказівки на джерело інформації – безпосередньо адресата – з певною зміною його слів належить саме до маніпулятивних прийомів. Приписуючи опонентам оцінні висловлення, що на диктумному рівні збігаються, але на модальному відрізняються діаметрально, вказує на спробу мовця вдатися до маніпулятивного впливу на аудиторію. Навіть якщо адресат заперечить, що він такого не говорив або мав на увазі щось інше, масова аудиторія вже отримала потрібну мовцеві негативно оцінену інформацію. Саме тому тактика інтерпретування апелює не до прямого адресата, а до потенційних виборців, до аудиторії, напр.: *Me uno a la petición de Irene que te lo plantees (pedir perdón), para que no vuelvas a decirlo, pues a la gente se le revuelve el estómago al oírte* (Габріель Руфіан звертається до Каєтани Альварес де Толедо). Тут фіксуємо апеляцію до аудиторії з інтерпретуванням ставлення масового адресата до реплік опонента. Мовець закликає співрозмовницю до вибачень, мотивуючи це прагненнями простих людей. Така апеляція до аудиторії має констатувальний

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchych debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

характер: політики стверджують, що всім зрозуміло, але насправді це імплікатура: вірогідна інформація представлена як істинна: *¿Por qué no ractificas? Es evidente que te equivocaste (diciendo que no siempre en “No” es un “No”, que a veces es un “SI”)* (Ірен Монтерос). Політик тут стверджує, що «всім очевидно», інтерпретуючи загальне ставлення масового адресата – пересічних виборців – до певної події.

Наступною тактикою вважаємо **тактику декларування**, що реалізує намір мовців-політиків оголосити про свої переваги або помилки опонентів без жодних підтверджень, тобто даючи загальні оцінки і коментарі аксіологічного типу, напр.: *PSOE durante 40 años ha escogido la peor opción* (Габріель Руфіан). У цьому прикладі потрібно зазначити й елемент використання прецедентного феномену: використання конкретної інформації «40 років» не лише апелює до чинної політичної ситуації в Іспанії та історичних фактів, а й відсилає масового адресата до біблійного сюжету мандрів Мойсея по пустелі упродовж 40 років. Такий прийом актуалізує християнські цінності. Тактика декларування також передбачає наведення загальних негативних характеристик, що притаманно загалом опозиційним політикам, тобто критику політичних опонентів у будь-який спосіб, напр.: *Ustedes hablan mucho y hacen poco* (І. Еспіноза); *Esta receta va dirigida por los de derecha* (Габріель Руфіан). При цьому навіть немає конкретної адресації подібних заяв, тобто вжито прийом генералізації, або узагальнення [8, с. 88].

Тактика залякування апелює до основних цінностей – життя і здоров'я. З маніпулятивною метою політики вдаються до репрезентації наслідків, що загрожують життю пересічних виборців та політичних опонентів, в разі неправильного вибору, напр.: *Cada vez hablando de los impuestos, os deseo mucha suerte para que nunca necesiten la Sanidad Pública* (Адріана Ластра). Таке залякування має імпліцитний характер: погрози відсутні, але наведення можливих негативних наслідків з певної ситуації переконує реципієнтів у неможливості позитивної оцінки первинної ситуації: у такий спосіб Адріана Ластра заперечує можливість зменшення податків на охорону здоров'я. Замість

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатов в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredvyborchyyh debativ v ispan's'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використання узагальнень та аналогій залучено прийом наближення: ситуація змальовується як така, що безпосередньо стосується опонента. Тактику залякування використовують для того, щоб закликати виборців підтримати певну політичну силу: вдавана загроза або неприємні наслідки, якими лякають політики, стають тим емоційним рушієм, який і визначає політичний вибір, напр.: *Se avecinan tiempos tuy complicados* (Аетор Естебан). При цьому залякування не завжди спирається на реальні факти дійсності.

Отже, стратегія маніпуляції реалізована в іспанському передвиборчому дискурсі за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування.

Висновки і перспективи дослідження. Комунікативна стратегія в політичному дискурсі є загальним напрямом взаємодії політиків-комунікантів, що скеровує вживані мовні засоби з метою реалізації комунікативного наміру – впливу на адресата. У передвиборчому дискурсі політичних дебатів основні стратегії орієнтовані на конфліктну взаємодію, в межах якої виокремлено стратегії дискредитації і маніпуляції. Стратегія дискредитації передбачає зниження комунікативного статусу опонента і представлена тактиками звинувачення та образи. Стратегія маніпуляції реалізована за допомогою тактик інтерпретування, декларування та залякування. Перспективи подальшого дослідження полягають у вивченні кооперативних стратегій іспанського політичного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова, А. Д. «Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики.» *Мовні і концептуальні картини світу* 10 (2004): 11–16.
2. Грайс, Г. П. «Логика и речевое общение.» *Новое в зарубежной лингвистике* 16 (1985): 217–238.
3. Дейк ван Т. *Язык. Познание. Коммуникация* (Москва, Прогресс, 1989).
4. Иссерс, О. С. *Коммуникативные стратегии и тактики русской речи* (Москва, Издательство ЛКИ, 2008), 288.
5. Михалева, О. Л. *Политический дискурс: Специфика манипулятивного воздействия* (Москва, ЛИБРОКОМ, 2009), 256.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse
[Konfliktni komunikatyvni strategii' peredyvborchuyh debatuv v ispan's'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (in Ukrainian)

© Floyd L. A. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Паршина, О. Н. *Российская политическая речь: теория и практика* (Москва, Издательство ЛКИ, 2007), 232.
7. Славова, Л. Л. *Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсоналогії: США – Україна* (Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012), 360.
8. Слухай, Н. В. *Суггестия и коммуникация: лингвистическое программирование поведения человека* (Киев, Издательско-полиграфический центр «Китевский универсиет, 2012), 319.
9. Kondratenko, N. V., Kiselova, A., Zavalska, L. «Strategies and Tactics of Communication in Parliamentary Discourse.» *Studies about Languages* 36 (2020): 17–29.
10. Zheltukhina, M. R., Busygina, M. V., Merkulova, M. G., Zyubina, I. A., Buzinova, L. M. «Linguopragmatic aspect of modern communication: main political media speech strategies and tactics in the USA and the UK.» *XLinguae. European Scientific Language Journal* 11 (2) (April 2018): 639–654.

REFERENCES

1. Bjelova, A. D. «Komunikativni strategii' i taktyky: problemy systematyky.» *Movni i konceptual'ni kartyny svitu* 10 (2004): 11–16.
2. Grays, G. P. «Logika i rechevoe obshchenie.» *Novoe v zarubezhnoy lingvistike* 16 (1985): 217–238.
3. Deyk van T. *Yazyk. Poznanie. Kommunikatsiya* (Moskva, Progress, 1989).
4. Issers, O. S. *Kommunikativnye strategii i taktiki russkoy rechi* (Moskva, Izdatel'stvo LKI, 2008), 288.
5. Mikhaleva, O. L. *Politicheskij diskurs: Spetsifika manipulyativnogo vozdeystviya* (Moskva, LIBROKOM, 2009), 256.
6. Parshina, O. N. *Rossiyskaya politicheskaya rech': teoriya i praktika* (Moskva, Izdatel'stvo LKI, 2007), 232.
7. Slavova, L. L. *Movna osobystist' lidera u dzerkali politychnoi' lingvopersonalogii': SShA – Ukrai'na* (Zhytomyr, Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2012), 360.
8. Slukhay, N. V. *Suggestiya i kommunikatsiya: lingvisticheskoe programmirovaniye povedeniya cheloveka* (Kiev, Izdatel'sko-poligraficheskij tsentr «Kitevskiy universiet, 2012), 319.
9. Kondratenko, N. V., Kiselova, A., Zavalska, L. «Strategies and Tactics of Communication in Parliamentary Discourse.» *Studies about Languages* 36 (2020): 17–29.
10. Zheltukhina, M. R., Busygina, M. V., Merkulova, M. G., Zyubina, I. A., Buzinova, L. M. «Linguopragmatic aspect of modern communication: main political media speech strategies and tactics in the USA and the UK.» *XLinguae. European Scientific Language Journal* 11 (2) (April 2018): 639–654.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pytannja psyholingvistyky])

Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі [Konfliktni komunikativni strategii' peredvyborchyyh debativ v ispans'komu ta ukrai'ns'komu politychnomu dyskursi] (Українською)

© Флойд Л. А. [Floyd L. A.], loroduk@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.161.2' 42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 17.09.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.09.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92.62 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.05>

ЛІНГВОСЕМІОТИЧНИЙ ВИМІР ДИСКУРСУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ
США

Дячук Олена Валентинівна (м. Ірпінь, Україна)

elenadiachuk@ukr.net

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри сучасних європейських мов

Університет державної фіскальної служби України

(Міністерство фінансів України)

вул. Університетська, 31 м. Ірпінь, Київська обл., Україна

Стаття присвячена дослідженню вербальних і невербальних знаків, які формують лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами, що сприяє правильному сприйняттю послання цільовою аудиторією і підсилює його запам'ятовування. Від вибору вербального та невербального компонентів та їх взаємодії і залежить комунікативна ефективність дискурсу соціальної реклами. У дискурсі соціальної реклами для досягнення максимального ефекту від повідомлення активно використовують різні засоби художньої виразності. Найчастіше сенс рекламного повідомлення виражено сукупністю вербальних і невербальних знаків. Візуальні й аудіальні компоненти дискурсу соціальної реклами, які використовують у тісному взаємозв'язку з її вербальними компонентами, сприяють ефективності рекламного повідомлення. Вони регулярно виконують інформативно-експресивну функцію, функцію впливу. Проте саме вербальний

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (in Ukrainian)

© Diachuk O. V. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

текст дозволяє "вибрати правильний рівень сприйняття та розуміння інформації". Уважають, що дискурс соціальної реклами, який супроводжується зображенням, музичним або іншим звуковим оформленням, краще впливає на адресата. Рекламне повідомлення можна розглядати як соціально й естетично значущий дискурс з його цілісністю, взаємопов'язаністю його елементів і формально-змістовною єдністю. Дискурс соціальної реклами звертається до гуманістичних цінностей людей, привертає до себе увагу і викликає інтерес, інколи неестетичними засобами, тому що прагне змінити ставлення суспільства до проблеми, викликати потрібну реакцію і досягти трансформації поведінки.

Ключові слова: вербальні та невербальні знаки, лінгвосеміотичний простір, дискурс соціальної реклами.

LINGUOSEMIOTIC DIMENSION OF U.S. PUBLIC SERVICE
ADVERTISING DISCOURSE**Olena V. Diachuk** (Irpın city, Ukraine)elenadiachuk@ukr.net

Candidate of Philological Science,

Associate Professor of the Department of Modern European Languages

University of the State Fiscal Service of Ukraine

(Ministry of Finance of Ukraine)

31, Universytetska Str., Irpin city, Kyiv Region, Ukraine

The article is devoted to the study of verbal and nonverbal signs which form the linguosemiotic dimension of the public service advertising discourse that contributes to the correct perception of the message by the target audience and enhances remembering. The communicative effectiveness of the public service advertising discourse depends on the choice of verbal and nonverbal components and their interaction. Various means of artistic expression actively use in the public service advertising discourse for the achievement the maximum effect of the message. Most of all, the meaning of the advertising message is expressed by combination of verbal and

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

nonverbal signs. Visual and audio components of the public service advertising discourse, which are used in close connection with verbal components, contribute the effectiveness of the advertising message. They regularly perform such functions as: informative, expressive and the influence. However, the verbal text allows to "choose the right level of perception and understanding of information." It is believed that the public service advertising discourse, which is accompanied by images, music or other sound design, has better effect on the recipient. The advertising message can be considered as a socially and aesthetically significant discourse with its integrity, interconnectedness of its elements and formal-substantive unity. The public service advertising discourse appeals to the humanistic values of people, attracts attention and arouses interest, sometimes by non-aesthetic means, because its purpose to change society's attitude to the problem, to provoke the right reaction and to achieve the transformation of behavior. The public service advertising discourse has a significant potential to change social standards and moral guidelines, so it can be referred to a small group of social institutions that affects society as a whole as a form of psychogenic action; the public service advertising discourse plays an important role in the formation of certain psychological and behavioral stereotypes. If advertising in the general is able to meet new needs, in the same time the social advertising can influence the formation of more complex mental formations, such as: worldview, aesthetic tastes, social values, lifestyle, moral values. The linguosemiotic dimension of the public service advertising discourse in the United States includes verbal and nonverbal components which are reasonably used to attract attention, the recipient's perception of advertising information, memorization, awareness of advertising. Each type of public service advertising discourse requires the use of adequate verbal and nonverbal signs of communication as tools of axiological ideology of society and pragmatic influence.

Key words: *verbal and nonverbal signs, linguosemiotic space, public service advertising discourse.*

Соціальна реклама – це дискурс особливого типу, зміст і форма якого впливають на адресата для виконання ним необхідних дій і вчинків [12]. За цілями,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SSHA] (in Ukrainian)

© Diachuk O. V. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

завданнями та функціями дискурсу соціальної реклами є також об'єктом дослідження комунікативних студій, спрямованих на вирішення соціально значущих комунікативних і прагматичних явищ лінгвокультури [3; 5].

Дискурс соціальної реклами належить до суспільно-інституційного виду спілкування, що характеризується соціальними правилами і конвенціями функціонування. Цей дискурс є особливим соціокультурним феноменом, який використовується в широкому соціальному контексті життя як особлива форма комунікації, що трансформує певний соціальний контекст у сферу ціннісної орієнтації лінгвоспільноти [6].

Актуальність запропонованої праці зумовлена стійким інтересом науковців до комплексного розгляду вербального і невербального складника дискурсу соціальної реклами. **Мета** даної статті полягає в дослідженні лінгвосеміотичного аспекту рекламного повідомлення. **Предметом** є вербальні та невербальні знаки, які формують лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами. **Об'єктом** даної статті є психологічні механізми привертання уваги до дискурсу соціальної реклами США.

Матеріалом дослідження слугували фрагменти дискурсів англomовної соціальної реклами з Інтернет-ресурсів.

Наукова новизна статті полягає у тому, що дискурс соціальної реклами розглядається в аспекті **семіотики**, оскільки в більшості фрагментів в ньому чітко простежується присутність знаків-індексів, знаків-ікон і знаків-символів.

Розглянемо лінгвосеміотичну характеристику дискурсу соціальної реклами, яка ґрунтується на психологічних механізмах привертання уваги до інформації, оскільки ефективність впливу рекламного повідомлення безпосередньо залежить від емоційного та раціонального сприйняття цільової аудиторії.

Механізм психологічного впливу соціальної реклами містить такі елементи: привертання уваги, сприйняття реципієнтом (одержувачем) рекламної інформації, запам'ятовування, усвідомлення [2]. На кожному етапі потрібно використовувати адекватний набір мовних і немовних знаків та інструментів впливу, здатних забезпечити найбільший психологічний ефект [1].

Раціональний вплив – найбільш уразливий момент повідомлення соціальної

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

реклами, оскільки потребує детальної аргументації і не вкладається в гасло. Проте слоган, який охоплює інтелектуальні механізми сприйняття, як правило, має особливу силу і глибокий вплив. *Емоційна дія* – головна "забійна сила" слогана соціальної реклами. Слоган повинен не лише містити інформацію, пов'язану з об'єктом реклами, але також вказувати на низку яскравих переживань і психологічних станів. Щодо *естетичної цінності*, то ефект дії на цільову аудиторію може бути досягнутий і без використання художнього оформлення рекламних повідомлень. Проте художні прийоми сприяють кращому запам'ятовуванню інформації, проникненню її в підсвідомість адресата [7].

Процес сприйняття реклами відбувається за такою схемою: спочатку реципієнти звертають увагу на ілюстрацію, потім читають заголовок і, нарешті, читають текст рекламного повідомлення. Навіть, якщо хоч одна з цих дій через певні причини не виконується, то ефективність такого повідомлення значно знижується. Тому особливого значення надається зображенню, адже воно емоційно збагачує рекламу. Зображення є носієм певної конотації, предмету реклами надається певний статус, часто акцентують увагу на його значенні як культурного явища в цьому соціумі [4, с. 58]. Реклама, спрямована на захист навколишнього середовища, може бути локалізована на міських вулицях, маскуючись під міський пейзаж. Наприклад, на зеленому листку вирізані силуети заводів, які вбивають наше довкілля.

Дискурс соціальної реклами США часто ігнорує поняття естетики та емоційної стриманості, демонструючи факти і образи, що не викликають поваги й позитивних емоцій. Дискурс зображує обличчя людей, постраждалих в аваріях, оскільки вважається, що таке наочне підтвердження небезпечності та недбалості за кермом не може не надати належного комунікативного ефекту.

Таким чином, дискурс соціальної реклами – це своєрідна шокова терапія суспільства. Американські рекламисти керуються тим, що соціальна реклама спрямована на той сегмент аудиторії, який вже має свою думку [11, с. 216], тому треба "натискати" на людські комплекси та фобії, торкатися різноманітних гострих тем і проблем суспільства та його громадян: смерті, вбивства,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotyczny wymiar dyskursu social'noi' reklamy SShA] (in Ukrainian)© Diachuk O. V. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

самогубства, насилля, каліцтва, людських трагедій тощо.

Рекламне повідомлення можна розглядати як соціально й естетично значущий дискурс з його цілісністю, взаємопов'язаністю його елементів і формально-змістовною єдністю. Найчастіше це семантично неоднорідний текст, з вербальною й візуальною інформацією, що представляє рекламне повідомлення як креолізований текст. Належність реклами до креолізованих текстів дозволяє підкреслити багато- або різнознакову природу реклами, адже тут задіяні й візуальні іконічні знаки (у телевізійній, друкарській, щитовій рекламі), і аудіальні знаки (у теле- і радіорекламі), і вербальні знаки (у всіх видах реклами) [13].

Якщо комерційна реклама спрямована на потреби споживача продукту (наприклад, косметичні засоби) [1] і характеризується використанням засобів фасцинативного впливу та позитивним емоційним контекстом, то соціальна реклама набуває зовсім інших характеристик: вона спонукає цільову аудиторію замислитися над певною соціальною проблемою. Дискурс соціальної реклами звертається до гуманістичних цінностей людей, привертає до себе увагу і викликає інтерес, інколи неестетичними засобами, тому що прагне змінити ставлення суспільства до проблеми, викликати потрібну реакцію і досягти трансформації поведінки [11].

Поєднання **вербальних і невербальних** знаків [13] формують лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами, що сприяє правильному сприйняттю послання цільовою аудиторією і підсилює його запам'ятовування. Невербальні компоненти (зображувально-графічні: зображення мови тіла, графічні знаки, розмір, колір, звук, композиція тощо) виконують інформативно-експресивну функцію, тісно взаємопов'язані з вербальними компонентами – слоганом, назвою предмета реклами, комунікативно-адресним блоком, аргументами, рекламним образом, тоном рекламного повідомлення. Найчастіше сенс рекламного повідомлення виражено сукупністю вербальних і невербальних знаків. Візуальні й аудіальні компоненти дискурсу соціальної реклами (відеоряд, зображення, ілюстрації, шрифт, колір, композиція, звук та ін.), які використовують у тісному взаємозв'язку з її вербальними компонентами, сприяють ефективності рекламного повідомлення. Вони регулярно виконують

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SSHa] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

інформативно-експресивну функцію, функцію впливу. Проте саме вербальний текст дозволяє "вибрати правильний рівень сприйняття та розуміння інформації". Уважають, що дискурс соціальної реклами, який супроводжується зображенням, музичним або іншим звуковим оформленням, краще впливає на адресата [3; 10].

Від вибору вербального та невербального компонентів та їх взаємодії і залежить комунікативна ефективність дискурсу соціальної реклами. У дискурсі соціальної реклами для досягнення максимального ефекту від повідомлення активно використовують різні засоби художньої виразності, найчастіше метафори. Метафоричне перенесення значень є найбільш використовуваним способом ілюстрації соціальних фактів, що шокують. Так, наприклад, щоб провести логічну паралель між вирубуванням лісів і смертю трав'яних тварин, творці реклами вжили метафору у вигляді розпиленої пилкою шиї жирафа і колоди, покритої крокодилячою шкірою, розшифрувавши свою ідею слоганом: "*Not only a tree is cut down*" [15].

Символічне зображення дерева як одного із джерел життя не є новим. Для людини дерево символізує життя ще з прадавніх часів. У багатьох первісних релігіях дерева були об'єктом культу. Корінні мешканці Америки – індіанці – також поклонялися деревам, уважаючи, що деякі з них викликають дощ, допомагають щовесни розквітати іншим рослинам, сприяють родючості землі та дітородній здатності жінок [14]. Указуючи на те, яку саме роль дерева відіграють у житті людини, автор рекламного тексту використовує речення з метафоричними присудками: "*Trees provide us with life. What if they treated us like this? Once they are gone, we are next*". Уживання зазначених присудків дозволяє авторові наділити дерева антропоморфними рисами та одночасно протиставити їх людині, підкреслити, що дерева є живими істотами, які здатні впливати на її життя та діяльність. У реченні "*But we never seem to return the favour. Once they are gone, we are next*" автор попереджає про можливі наслідки недбалого ставлення людей до дерев. Закликаючи до збереження дерев та шанобливого ставлення до всього живого, автор використовує спонукальні речення: "*Respect Life. Respect the Environment*" [15].

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SSHA] (in Ukrainian)

© *Djachuk O. V.* [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Саме увага містить механізми сприйняття реципієнтом рекламної інформації, запам'ятовування і усвідомлення її. На цьому етапі відбувається відбір і відсівання непотрібних повідомлень. До основних характеристик уваги належать такі:

- 1) вибірковість;
- 2) можливість розподіляти, перемикаєти і зосереджувати увагу;
- 3) обсяг уваги до змісту дискурсу соціальної реклами;
- 4) інтенсивність уваги [10].

Чимало чинників впливають на процеси зосередження уваги людини на конкретному повідомленні. Це і зміст самого рекламного повідомлення, і характер використовуваного каналу передавання, гендерно-вікові [9] характеристики аудиторії.

У процесі надходження інформації вона може ставати більш–менш концентрованою: емоції, образи, асоціації, зовнішні перешкоди змінюють один одного. Проте, незважаючи на динамічність, увага до повідомлення може повертатися. Доведено, що людина в змозі охопити увагою одночасно чотири – шість об'єктів. Якщо об'єктів менше, то увага стає більше концентрованою, що, природно, сприяє глибшому їх сприйняттю. Тому з метою підвищення ефективності дискурсу соціальної реклами важлива поглиблена і стійка зосередженість уваги одержувача на рекламному повідомленні. Якщо образотворча частина реклами переобтяжена деталями, то і психіка людини страждає від перевантаженості. У результаті ефект залучення й утримання уваги стає меншим.

Інтенсивність уваги розуміється як певна кількість психічної діяльності, що витрачається людиною під час сприйняття реклами. Якщо рекламне повідомлення надходить від авторитетної особи, то це супроводжується більшими витратами нервової енергії [8; 10]. Утримання інтенсивності уваги на певному рівні за певну одиницю часу (хвилина, п'ять, десять хвилин) свідчить про стійкість. Для підвищення стійкості уваги до соціальної реклами необхідно враховувати такі параметри, як: оптимальний обсяг, швидкість мовлення, насиченість, розумне чергування режимів подання інформації, недопущення

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SSHA] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

монотонності та ін. При цьому завжди важливо зважати на потреби адресата, на якого спрямовано цей вплив, враховуючи, що увага до дискурсу соціальної реклами залежить від спонукань, мотивів, настроїв кожного індивідуума. З огляду на мету соціальної рекламної кампанії та інтересів людини до проблеми, порушеної в соціальній рекламі, можна виділити декілька видів уваги.

Мимовільну увагу до рекламного повідомлення можна привернути з допомогою зображення, дизайну, характеристик, що є подразниками, динамічності, інтенсивності, контрастності, розміру. Чим інтенсивніше рекламний подразник впливає на органи чуття людини, тим більша увага до нього. Використання нестандартних рекламних гасел на білборді (наприклад, "п'яний любити не може"), емоційних слоганів, музичного супроводу, динамічних сюжетів відеоролика привертає мимовільну увагу людини. Проте такі способи інтенсифікації уваги до соціальної реклами (як і до реклами взагалі) мають певні межі – поріг сприйняття. Перевищення цього порогу призводить до того, що люди перестають сприймати агресивну рекламу.

Можна виділити *семіотичні чинники привертання мимовільної уваги до дискурсу соціальної реклами* [1].

1. Новизна проблеми, що порушується, оригінальність, унікальність. Очевидно, набагато простіше подати інформацію про абсолютно нове явище, несподіване для аудиторії, коли в людини ще не склалося певне уявлення про нього або, навпаки, коли сформувалася готовність до зміни деякої стереотипної моделі поведінки. Функції соціальної реклами багаторазово ускладнюються, коли її об'єктом виступає відоме явище [12]. Досягти в аудиторії радикальної зміни ставлення до цього явища за допомогою нової інформації важко. Тому соціальна реклама може тільки посилити наявну про нього думку (наприклад, показом рентгенівського знімка легенів завязаного курця). Інакше кажучи, у разі, коли йдеться про традиційні проблеми, для посилення уваги до об'єкта соціальної рекламної кампанії необхідно доповнювати наявні відомості новими даними, фактами та цифрами.

2. Порушення звичного фону сприйняття або різка зміна характеру

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (in Ukrainian)

© Diachuk O. V. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

подразників. Наприклад, різка зміна неквапливої мови диктора динамічним репортажем або повторюваністю окремих кадрів. Із ще більшою ефективністю працюють контрастні подразники, наприклад, зображення вагітної жінки із сигаретою на депресивно-чорному тлі.

3. Відповідність подразників соціальної реклами психологічному стану і потребам особи, якій вона адресована. Людина відбирає з інформаційного потоку рекламних повідомлень лише те, що важливо для її життєдіяльності і не сприймає те, що суб'єктивно не є для неї необхідним. Якщо інформація не відповідає запитам та інтересам людей, суперечить їхній системі цінностей і переваг, то вони намагаються свідомо або несвідомо уникати її. Соціальна реклама в пресі, на радіо і телебаченні в кожному окремому випадку потребує суворого диференційованого дозування інтенсивності та сили подразника відповідно до поставлених завдань [2; 8; 10].

Мимовільна увага до дискурсу соціальної реклами досить швидко вичерпується, якщо вона не підкріплюється увагою довільною, тобто свідомо сформованою і регульованою [3; 8; 11]. До чинників, що формують довільну увагу, належать:

1) цілеспрямованість довільної уваги – цілком конкретні проблеми, чітко сформульовані цілі, інтереси практичного або естетичного характеру;

2) відповідність характеру повідомлення потребам та інтересам аудиторії.

Це створює об'єктивні умови перетворення довільної уваги до реклами на стійку реакцію. Повідомлення дискурсу соціальної реклами, призначене для однієї аудиторії, може не привернути уваги іншої, відмінної за гендером, віком, соціальним статусом (наприклад, реклама благодійних фондів на підтримку дітей у важкій життєвій ситуації, інвалідів, сиріт швидше приверне увагу жіночої аудиторії, тоді як на чоловічу аудиторію більше враження справить дискурс соціальної реклами, що закликає до безпеки на дорогах).

Для того щоб пройти етап запам'ятовування, слоган дискурсу містить інформаційну й художню (риторичну) цінність – особливі мовні прийоми, які привертають увагу (стежки, мовні фігури, каламбури, алітерація, лексико-синтаксичні, риторичні прийоми тощо). Не кожен слоган, який пройшов етап

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SSHA] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сприйняття і запам'ятовування, у змозі забезпечити наступний етап – залучення, тобто здатність слогана спонукати адресата до конкретних соціально важливих дій. Це пов'язано з різними прагматичними помилками, серед яких:

- 1) неактуальність інформації слогана для цільової групи через неправильно розставлений акцент, неправильно вибрану форму подання;
- 2) некоректність і неповнота поданої інформації;
- 3) помилка щодо виклику адекватної емоційної реакції цільової аудиторії.

Для переходу мимовільної уваги в довільну в дискурсі соціальної реклами використовують такі семіотичні прийоми: залучення додаткових, маловідомих фактів, що стосуються проблеми, висвітленої в соціальній рекламі; привертання уваги до переваг, пов'язаних з наслідуванням певних моделей поведінки в соціальній рекламі, які пропагують; персуазивність дискурсу; розташування елементів соціальної реклами в ритмічному порядку – від менш істотних до суттєвих; використання фактури шрифту для акцентування уваги на найбільш значимих словах; виділення певних абзаців дискурсу за допомогою кольору і шрифту [10]; введення до лінгвосеміотичного простору дискурсу різних емотивно-оцінних знаків і символів.

Дискурс соціальної реклами має значний потенціал зміни громадських еталонів і моральних орієнтирів, тому її можна зарахувати до невеликої групи соціальних інститутів, що впливають на суспільство в цілому як одна з форм психогенної дії; дискурс соціальної реклами відіграє важливу роль у формуванні певних психологічних і поведінкових стереотипів [1; 3; 5]. Якщо реклама в загальному значенні здатна зумовлювати нові потреби, то соціальна реклама може впливати на формування складніших психічних утворень, таких, зокрема, як: світогляд, естетичні смаки, соціальні цінності, стиль життя, моральні цінності.

Поєднання вербальних і невербальних компонентів формують лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США, що сприяє правильному змісту полікодового послання і підсилює його сприйняття цільовою аудиторією. Візуальні невербальні компоненти тісно взаємопов'язані з вербальними компонентами дискурсу – вербальним слоганом, текстом,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotycznyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (in Ukrainian)© **Djachuk O. V.** [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

комунікативно-адресним блоком. Особливості невербальної семіотики дискурсу соціальної реклами США полягають у тому, що вона часто використовує візуальні засоби шокового впливу на адресата – фотографії постраждалих та хворих людей, зруйновані будівлі, загиблих тварин тощо.

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США охоплює вербальні та невербальні компоненти, які цільоспрямовано використовуються для привертання уваги, сприйняття реципієнтом (одержувачем) рекламної інформації, запам'ятовування, усвідомлення реклами. Кожний тип дискурсу соціальної реклами вимагає використання адекватних вербальних і невербальних знаків комунікації як інструментів аксіологічної ідеології суспільства та прагматичного впливу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева, Г. М. Психология социального познания (Москва, Аспект Пресс, 2000), 288.
2. Бове, К. Л., Аренс, У. Ф. Социальная реклама (Тольятти, Довгань, 1995), 704.
3. Борботько, В. Г. *Принципы формирования дискурса: от психолингвистики к лингвосинергетике*, 4-е изд. (Москва, Либком, 2011), 288.
4. Бороздина, Г. В. *Психология делового общения: учебное пособие* (Москва, ИНФРА-М, 2000), 224.
5. Буряковская, В. А., Шейгал, Е. И. *Лингвокультурология : языковая репрезентация этноса : учеб.-метод. пособие к спецкурсу для студ. фак-тов иностр. яз.* (Волгоград, Перемена, 2002), 178.
6. Вежбицка, А. Понимание культур через посредство ключевых слов (Москва, Языки славянской культуры, 2001), 288.
7. Дячук, О. В. «Емотивний простір соціальної реклами.» *Україна і світ: діалог мов та культур: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (Київ, 1–3 квіт. 2015 р.) (Київ, Вид. центр КНЛУ, 2015): 119-121.
8. Зимбардо, Ф., Лайппе, М. *Социальное влияние* (Санкт-Петербург, Питер, 2001), 448.
9. Каримова, О. И. «Гендерный и лингвокультурный аспекты социальной рекламной коммуникации: экспериментальное исследование.» (Дис. канд. филол. наук, Ульяновск, 2006), 166.
10. Ковалевська, Т. Ю. «Впливові домінанти рекламного дискурсу в аспекті нейролінгвістичного програмування.» *Записки з романо-германської філології* 20: Присвячений 80-річчю проф. Кухаренко Валерії Андріївни (2008): 60–69.
11. Кутлалієв, А., Попов, А. *Эффективность рекламы* (Москва, Эксмо, 2005),

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвосеміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США [Lingvosemiotychnyj vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (Українською)

© Дячук О. В. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

230.

12. Николайшвили, Г. Г. *Социальная реклама: теория и практика: учебное пособие* (Москва, Аспект Пресс, 2008): 19–20.

13. Солощук, Л. В. *Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі: монографія* (Харків, Константа, 2006), 300.

14. Adams, J. T. *The Epic of America*, 2-nd ed. (New York, Greenwood Press, 1980), 446.

15. *United States Environmental Protection Agency*, [http:// www3.epa.gov](http://www3.epa.gov).

REFERENCES

1. Andreeva, G. M. *Psihologiya sotsialnogo poznaniya* [Psychology of social cognition] (2000), 288.

2. Bove, K. L. *Sotsialnaya reklama* [Public service advertising] (1995), 704.

3. Borbotko, V. G. *Printsipyi formirovaniya diskursa: ot psiholingvistiki k lingvosinergetike* [Principles of discourse formation: from psycholinguistics to linguosynergetics], 4 ed. (2011), 288.

4. Borozdina, G. V. *Psihologiya delovogo obscheniya* [Psychology of business communication] (2000), 224.

5. Buryakovskaya, V. A. *Lingvokulturologiya: yazykovaya reprezentatsiya etnosa* [Cultural linguistics: linguistic representation of an ethnic group] (2002), 178.

6. Vezhbitska, A. *Ponimanie kultur cherez posredstvo klyuchevykh slov* [Understanding cultures through keywords] (2001), 288.

7. Diachuk, O. V. *Emotivniy prostir sotsialnoyi reklamy* [Emotional space of social advertising] (2015): 119-121.

8. Zimbardo, F. *Sotsialnoe vliyanie* [Social impact] (2001), 448.

9. Karimova, O. I. *Genderniy i lingvokulturniy aspektyi sotsialnoy reklamnoy kommunikatsii: eksperimentalnoe issledovanie* [Gender and linguocultural aspects of social advertising communication: an experimental study] (2006), 166.

10. Kovalevska, T. Y. *Vplivovi dominanty reklamnogo diskursy v aspekti neyrolingvistichnogo programuvannya* [Influential dominants of advertising discourse in the aspect of neurolinguistic programming] (2008): 60–69.

11. Kutlaliyev, A. *Effektivnost reklamy* [Advertising efficiency] (2005), 230.

12. Nikolayshvili, G. G. *Sotsialnaya reklama: teoriya i praktika* [Social advertising: theory and practice] (2008): 19–20.

13. Soloschuk, L. V. *Verbalni i neverbalni komponenty komunikatsiyi v anglomovnomu diskursi* [Verbal and nonverbal components of communication in English discourse] (2006), 300.

14. Adams, J. T. *The Epic of America*, 2-nd ed. (New York, Greenwood Press, 1980), 446.

15. *United States Environmental Protection Agency*, [http:// www3.epa.gov](http://www3.epa.gov).

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse [Lingvosemiotychnyy vymir dyskursu social'noi' reklamy SShA] (in Ukrainian)

© Diachuk O. V. [Djachuk O. V.], elenadiachuk@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 81-119'23.133.1'42:82-312.6

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 15.08.2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 93.33 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.06>

**МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТА ЖИТТЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ФРЕЙМОВОЇ
СТРУКТУРИ (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб»)**

Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)

natalia.myronova@knlu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто питання співвіднесеності ключових понять когнітивної лінгвістики, таких як «фрейм» і «концепт». Фрейм представлено як структуру даних або знань про будь-яке поняття, концепт – як складний і багатовимірний ментальний комплекс, що має крім понятійної основи також соціо-психо-культурну складову. Тлумачення концепту передбачає наявність у нього широкого семантичного поля. Фрейм, що володіє більш чіткою структурою, може бути використаний для моделювання або структурування концепту, тобто концепт може бути представлений у вигляді фреймової структури.

Представлено опис досвіду моделювання концепту ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури шляхом ідентифікації субфреймів і аналізу їхнього розгортання у романі Амелі Нотомб «Метафізика труб».

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knlu.edu.ua

Ключові слова: фрейм, фреймова структура, концепт, моделювання концепту, семантичне поле.

MODELING OF THE CONCEPT OF *LIFE* USING A FRAME STRUCTURE (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain")

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)

natalia.myronova@knlu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor at Department of Romance and Modern Greek
Philology and Translation,
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article considers the correlation of cognitive linguistics key notions, such as "frame" and "concept". The frame is presented as a structure of data or knowledge about any notion, concept – as a complicated and multidimensional mental complex, which in addition to the notional basis also has socio-psycho-cultural component. Interpretation of the concept implies that it has a wide semantic field. A frame with its clearer structure can be used to model or structure the concept, i.e. the concept can be represented as a frame structure.

A description of the experience of modeling the LIFE concept using a frame structure by identifying subframes and analyzing their deployment in Amelie Notomb's novel "The Character of Rain" is presented.

According to the method of semantic-cognitive frames analysis of a fictional work, it is determined that the frame structure of the LIFE concept unites 9 slots (mental nodes of the frame structure): EXISTENCE, MOVEMENT, DESTRUCTION OF DREAM, DEGRADATION, EMPTINESS, DEVELOPMENT, INDEPENDENCE, DISAPPOINTMENT, SUICIDE.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua

Deployment of the LA VIE frame, which goes in the direction of such subframes as L'EXISTENCE, LE MOUVEMENT, LA DESTRUCTION DU RÊVE, is reflected in the subframes DÉGRADATION, LE VIDE, LE DÉVELOPPEMENT, L'INDÉPENDANCE, LA DÉCEPTION, LE SUICIDE. This process is due to the fact that the life of a person who feels nothing and rejoices in nothing is an existence: miserable, ordinary, boring, meaningless. EXISTENCE, invaded by a disease, sooner or later leads to the DEGRADATION in all spheres of activity. The result is EMPTINESS, everything becomes the same: it does not matter if something bad or, conversely, something joyful occurs.

MOVEMENT is an important component of a full life. It leads to the DEVELOPMENT of both: physical and individual development in society. Movement means autonomy, and as a consequence, INDEPENDENCE.

DISAPPOINTMENT appears when you realize, that people you are closest to do not understand you at all: they have no idea what you enjoy, what makes you laugh, what is a pleasure for you and what you are capable of. When you realize that society does not need you, when you are deprived of what you are used to and of what is most precious to you in the world, it leads to SUICIDE. These subframes are reflected in the DREAM DESTRUCTION subframe.

Involvement of semantic-cognitive methods complex in the study of frames reveals their cognitive-communicative dynamics. Thus, underlying semantic processes that take place in the literary text, reflect the tendency to unfold the frames. We can assume that the frame structure of the LIFE concept is the result of generalization of the vocabulary meaning of the word and the individual author's sphere of concepts.

Keywords: *frame, frame structure, concept, concept modeling, semantic field.*

Вступ

Людина протягом життя активно взаємодіє з навколишнім світом. Досвід даної взаємодії інтерпретується і структурується у вигляді різних ментальних репрезентацій: образів, уявлень, пропозицій, скриптів, сценаріїв, концептів – особливих одиниць зберігання знань в мозку, які формують структуру і зміст майбутніх фреймів.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© МIRONOVA Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальність роботи визначається загальним інтересом сучасних лінгвістичних досліджень до вивчення фреймів та особливостей їхнього мовного втілення. До того ж фреймовий аналіз художнього тексту з позиції когнітивної лінгвістики дозволяє глибше проникнути в прихований зміст твору, адекватніше зрозуміти установки письменника. Так ідентифікація та ієрархія розгортання субфреймів роману Амелі Нотомб «Метафізика труб» визначає сутність життєвої позиції людини, допомагає краще зрозуміти її поведінку, відображає її концептуальну картину світу, а отже, сприяє досягненню поставленої мети.

Мета дослідження полягає у моделюванні концепта *ЖИТТЯ* за допомогою фреймової структури шляхом ідентифікації субфреймів і аналізу їхнього розгортання у романі Амелі Нотомб «Метафізика труб».

Об'єктом аналізу є концепт *ЖИТТЯ*.

Предмет дослідження становлять мовні засоби вираження субфреймів роману, виділені зі словників та художнього тексту, що вербалізують їх у сучасній французькій мові, на рівні лексико-семантичної підсистеми, а також на синтагматичному (текстовому) рівні у художньому тексті А. Нотомб.

Матеріалом дослідження обраний роман бельгійської франкомовної авторки Амелі Нотомб «Метафізика труб».

Наукова новизна роботи полягає в ідентифікації та комплексному аналізі мовних засобів репрезентації складників фрейму LA VIE із застосуванням семантико-когнітивної методики його дослідження; у першій спробі смоделювати концепт *ЖИТТЯ* за допомогою фреймової структури на матеріалі французької мови.

Основний зміст

Проблемою ідентифікації фреймів займаються як закордонні, так і вітчизняні мовознавці. Поняття «фрейм» вперше було введено М. Мінським, чия робота «Фрейми для представлення знань», в якій описані основи теорії фреймів, безсумнівно вплинула на розвиток штучного інтелекту і подальший розвиток когнітивної науки. У даній роботі фрейм представлений автором як структуру, що

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua]

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOGNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

репрезентує стереотипні ситуації у свідомості / пам'яті людини або інтелектуальної системи, призначеної для ідентифікації нової ситуації [11, р. 224].

І. А. Тарасова розглядає даний феномен як одиницю індивідуальної свідомості, авторської концептосфери, вербалізовану в єдиному тексті творчості письменника [9].

Методиці фреймового аналізу присвячена робота Ж. В. Ніконової «Фреймовий аналіз мовних актів», яка виконана на перетину кількох методологій – традиційної лінгвістики, лінгвістичної прагматики, теорії мовних актів і когнітивної лінгвістики. Автор наукової роботи пропонує підхід, який дозволяє враховувати усі аспекти мовного акту при його системному аналізі як одиниці комунікації [8].

Не менш цінним внеском у сучасну когнітивістику є методика, розроблена О. М. Кагановською. Так у своїй монографії «Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя)» вона пропонує простежувати розгортання вершинного фрейму через підпорядковані йому субфрейми [5].

Отже, в результаті розумової діяльності індивіда формується певний спроектований образ навколишньої дійсності, представлений у свідомості людини у вигляді концептуальної картини світу. Відомо, що концептуальна картина світу людини являє собою сукупність репрезентацій / концептів різних типів, виражених різними структурами знань, які є її ключовими елементами, такими, як схеми, образи, скрипти, гештальт-структури, сценарії, плани тощо.

Одним з ключових елементів концептуальної картини світу, що найбільш неоднозначно трактується, є фрейм – базова категорія когнітивної лінгвістики.

Концептуальна картина світу тісно пов'язана з концептом. Як базове поняття лінгвістики концепт має семантичне поле, що є ширшим за фрейм. Концепт має цілий ряд визначень. Так за А. Н. Барановим це «частина моделі світу тексту, що включає крім концептів, відносини, що зв'язують концепти в просторі значення» [1, с. 118].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мironova Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Відсутність єдиного визначення пов'язано з тим, що концепт має складну, багатовимірну структуру, що включає крім понятійної основи соціо-психокультурну частину, яка містить асоціації, емоції, оцінки, національні образи і конотації, властиві даній культурі. Більшість визначень концепту як семантичного утворення відзначають його лінгвокультурну специфіку, що дозволяє йому маркувати етнічну мовну картину світу. Будучи багатовимірним і «шаруватим» ментальним комплексом концепт має як раціональне і емоційне, так і абстрактне і конкретне, а також загальне і індивідуально-особистісне ставлення до конкретного предмету або явища. Таким чином, концепт безпосередньо виникає зі значення слова, є результатом узагальнення словникового значення слова з особистим і суспільним досвідом людини.

У концепта складна структура, виходячи з власне будови поняття і його етимології, тому такі традиційні одиниці, як фрейм, сценарій, скрипт тощо, які мають чіткішу ніж концепт, структуру, можуть використовуватися дослідниками для моделювання концепту. Наприклад, багато концептів можуть бути «згорнутими» у фрейм, тобто представлені фреймовою структурою.

Всі ці елементи тісно пов'язані певними відносинами, які формують концептуальну систему – «результат схематизації і ідеалізації нашого суб'єктивного досвіду» [2, с. 12].

Отже, змодельємо фреймову структуру, яка представляє семантичне поле концепту ЖИТТЯ на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб», що присвячений спогадам головної героїні, якою є сама авторка, про її життя у період від народження до 3-х років, і дозволяє простежити розгортання субфреймів L'EXISTENCE – існування, LE MOUVEMENT – рух, LE DESTRUCTION DU RÊVE – руйнування мрії, LE JEU – гра, які є складниками досліджуваного нами фрейму LA VIE – життя. Беручи за основу той факт, що ми розглядатимемо даний фрейм у певний відрізок часу – період раннього дитинства, вважаємо за доцільне побудувати загальну фреймову модель концепту ДИТИНСТВО, яку виконуємо за допомогою фреймового аналізу. Отже, концепт ДИТИНСТВО структурується на

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

основі базових фреймів, які, поєднуючись між собою в різних комбінаціях, утворюють певну структуру знання. Використовуючи аналіз словникових дефініцій слів та словосполучень – репрезентантів концепту ДИТИНСТВО, ми матимемо змогу встановити номенклатуру фрагментів значень, що заповнюють слоти фрейму на різних рівнях узагальнення.

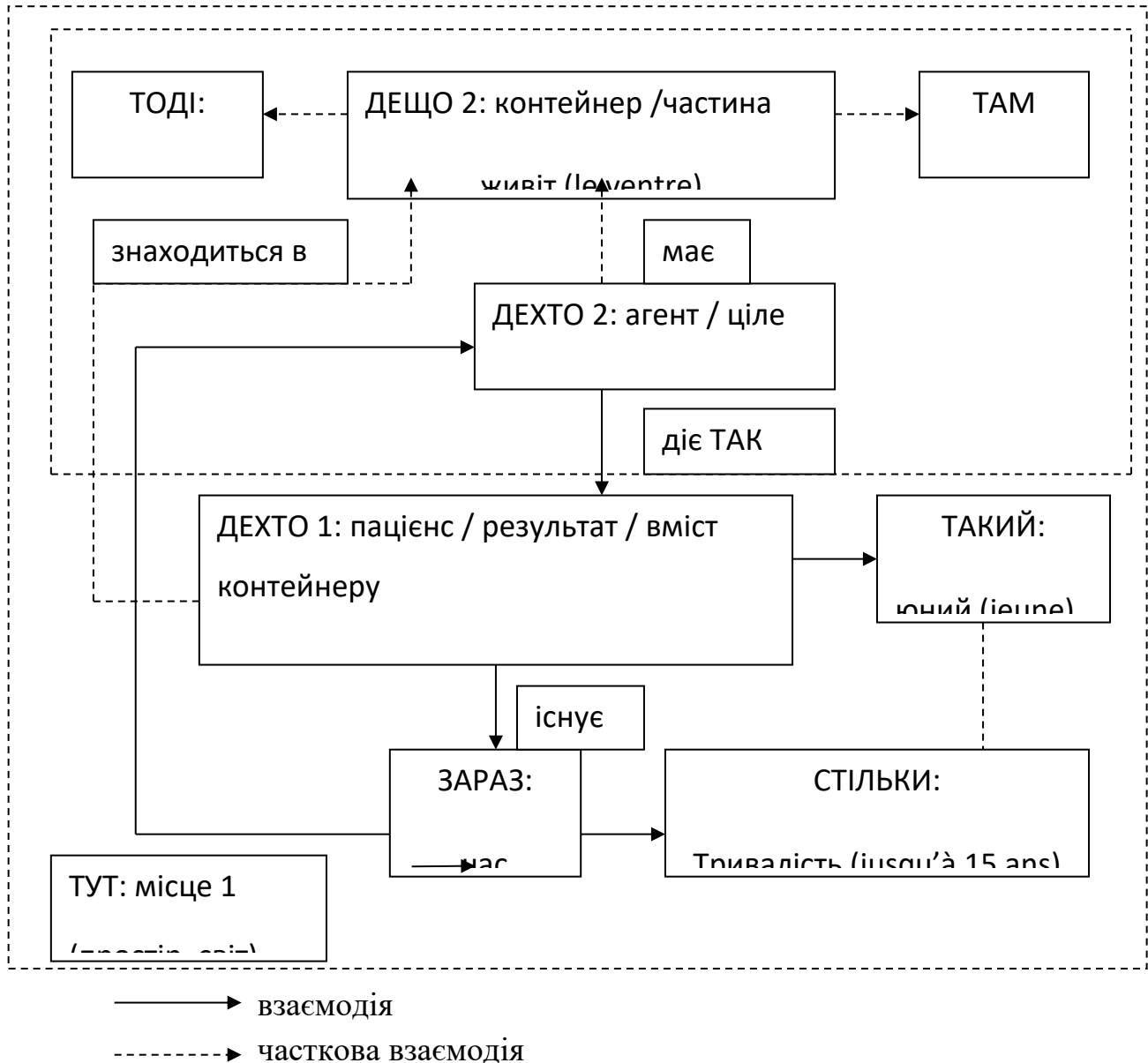

Рис. 1. Фреймова структура ДИТИНСТВА

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
 Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мironova H. B. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Найсуттєвішу інформацію про аналізований феномен можна структурувати за допомогою предметно-акціонального фрейму, в якому до суб'єктів «дехто / дещо» приєднуються декілька предикатів, які характеризують їх за кількісним, якісним, локативним, темпоральним та діяльнісним параметрами. Сутність дитинства полягає в тому, що індивід знаходиться в початковому періоді (відрізку часу) свого існування, який зумовлює його психофізичні та соціальні характеристики. Відлік указанного часу починається з того моменту як головний учасник фрейму ДИТИНСТВО – дехто 1: пацієнс / вміст контейнеру (*l'enfant*) – зазнає впливу з боку матері – дехто 2: агенс (*la mère*): у процесі пологів вона звільнює його з простору власного тіла – дещо 2: контейнер (живіт матері / *le ventre*), першопочаткове «місце проживання» майбутньої дитини (там: місце 2), у якому вона знаходилась протягом деякого часу (тоді: час), в результаті чого вона опиняється у новому для себе просторі існування – тут: місце 1 (світ). При цьому дехто 1: результат (індивід), наділений якісними ознаками (такий: чоловічий / жіночий – *la fillette / le garçon*, а також юний – *jeune*), починає рівноправно співіснувати з дехто 2 у реальному світі у відповідності до нових локативних (єдиний для них простір тут: місце 1) та темпоральних характеристик (зараз: час, стільки: тривалість – *jusqu'à 15 ans*). У межах даної фреймової структури розрізняємо дві площини:

- 1) базова – реальний світ, в якому дитина існує з дня свого народження;
- 2) вторинна / фоновна – утроба матері – внутрішнє середовище існування плоду до появи на світ.

У межах когнітивного аналізу робимо аналіз синонімічних дефініцій складників фрейму LA VIE, а узагальнення подаємо у Таблиці 1.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knu.edu.ua]

Таблиця 1

Тлумачення складників фрейму LA VIE

Поняття	Тлумачення
<i>VIE</i>	désigne l'espace de temps qui s'écoule entre la naissance et la mort, et durant lequel un être animé, et en pratique, l'homme, et au monde, respire et agit.
<i>EXISTANCE</i>	se dit de quelque chose de plus extrinsèque, de moins intime, que vie; il convient, note La Faye, en parlant de tout ce qui est, même s'il s'agit d'êtres qui ne sentent ni ne se meuvent.
<i>JOURS</i>	employé au pluriel dans le sens de vie humaine, présente celle-ci comme composée de parties ou relativement aux parties dont elle est composée.
<i>DESTIN</i>	exprime l'idée loi suprême, immuable, qui a réglé d'avance la suite et l'enchaînement de tous les événements importants de l'existence humaine
<i>DESTINÉE</i>	désigne plutôt cette suite et cet enchaînement même, surtout quand on les considère au point de vue spécial des individus.
<i>SORT</i>	attire l'attention sur les effets de la rencontre fortuite des événements bons ou mauvais de l'existence.
<i>FATALITÉ</i>	ne se dit guère que d'une destinée malheureuse, et il la fait envisager essentiellement comme contraire au libre arbitre.
<i>ÉTOILE</i>	s'applique au destin particularisé; c'est la puissance mystérieuse qui préside à quelque destinée individuelle.

Складники фрейму LA VIE, тлумачення яких було подане нами у таблиці 1, можна об'єднати у загальну схему (Рис. 2).

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
 Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoï struktury (na materialî romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© МIRONOVA Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

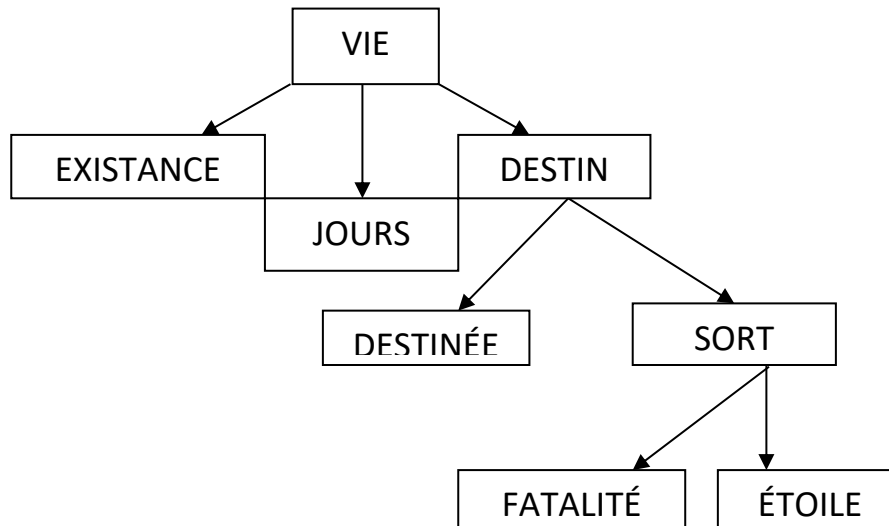

Рис. 2. Схема ідентифікації фрейму LA VIE

Як бачимо, найближчим складником фрейму LA VIE виступає субфрейм L'EXISTANCE який, на нашу думку, є провідним у романі «*Métaphysique des tubes*». Саме з опису цього стану – стану існування і починає свій роман А. Нотомб.

Амелі називає дитину Богом, трубою, овочем, але ніяк не людиною, і це має логічне пояснення.

Авторка порівнює дитину, яка перебуває у комі, з Богом, тому що життя цієї дитини було таким повним, що його не можна було назвати життям. Вона, як і Бог, не жила, а існувала:

Dieu avait les yeux perpétuellement ouverts et fixes. S'ils avaient été fermés, cela n'eût rien changé. Il n'y avait rien à voir et Dieu ne regardait rien. Il était plein et dense comme un œuf dur, dont il avait aussi la rondeur et l'immobilité.

Dieu était l'absolue satisfaction. Il ne voulait rien, n'attendait rien, ne percevait rien, ne refusait rien et ne s'intéressait à rien. La vie était à ce point plénitude qu'elle n'était pas la vie. Dieu ne vivait pas, il existait.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua]

Dieu n'avait pas de langage et il n'avait donc pas de pensée. Il était satiété et éternité. Et tout ceci prouvait au plus haut point que Dieu était Dieu. Et cette évidence n'avait aucune importance, car Dieu se fichait éperdument d'être Dieu [12, p. 1].

Життя починається тоді, коли з'являється погляд. Якщо немає погляду – не існує і людини. Це ніби якась матерія:

Les seules occupations de Dieu étaient la déglutition, la digestion et, conséquence directe, l'excrétion. Ces activités végétatives passaient par le corps de Dieu sans qu'il s'en aperçoive. La nourriture, toujours la même, n'était pas assez excitante pour qu'il la remarque. Le statut de la boisson n'était pas différent. Dieu ouvrait tous les orifices nécessaires pour que les aliments solides et liquides le traversent [12, p. 1].

Існування людини, яка нічого не відчуває, є суміш повного та порожнього, це труба, мембрана існування:

Les tubes sont de singuliers mélanges de plein et de vide, de la matière creuse, une membrane d'existence protégeant un faisceau d'inexistence. Le tuyau est la version flexible du tube: cette mollesse ne le rend pas moins énigmatique [12, p. 1].

Існування – це процес, який намагається бути частиною життя, але результат цього бажання відсутній:

Dieu avait la souplesse du tuyau mais demeurait rigide et inerte, confirmant ainsi sa nature de tube. Il connaissait la sérénité absolue du cylindre. Il filtrait l'univers et ne retenait rien [12, p. 1-2].

Нікчемне життя людини, яка байдужа до всього, що відбувається. Вона нічого не помічає, на відміну від рослин, які мають свій погляд та почуття; тому таке існування не можна порівняти навіть з існуванням овоча:

Car les plantes, légumes compris, pour avoir une vie imperceptible à l'œil humain, n'en ont pas moins une vie. Elles frémissent à l'approche de l'orage, pleurent d'allégresse au lever du jour, se blindent de mépris lorsqu'on les agresse et se livrent à la danse des sept voiles quand la saison est aux pollens. Elles ont un regard, c'est hors de doute, même si personne ne sait où sont leurs pupilles. Le tube, lui, était passivité pure et simple. Rien ne l'affectait, ni les changements du climat, ni la tombée de la nuit,

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© МIRONOVA Н. В. [Myronova N. V., natalia.myronova@knu.edu.ua]

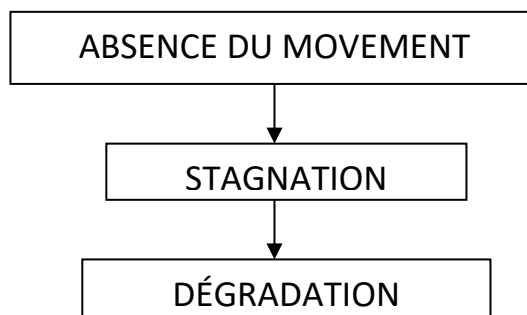
PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ni les cent petites émeutes du quotidien, ni les grands mystères indicibles du silence [12, p. 2].

Хвороба, яка вражає весь організм, доводить його до стану агонії. Для людини агонією стає відсутність розвитку, «деградація» всіх сфер життя. Субфрейм L'EXISTANCE дає нам змогу простежити розгортання субфрейму DÉGRADATION – деградація (Рис. 3).

Рис. 3. Схема розгортання субфрейму DÉGRADATION

Життя – це постійний рух, тому що воно не стоїть на місці, а, навпаки, веде нас до пізнання чогось нового, цікавого, невідомого. Відсутність бажання або неспроможність рухатися вперед – це існування:

Le temps est une invention du mouvement. Celui qui ne bouge pas ne voit pas le temps passer [12, p. 5].

Le tube n'avait aucune conscience de la durée. Il atteignit l'âge de deux ans comme il eût atteint celui de deux jours ou de deux siècles. Il n'avait toujours pas changé de position ni même tenté d'en changer: il demeurerait couché sur le dos, les bras le long du corps, comme un gisant minuscule [12, p. 5].

Для того, щоб зробити крок уперед, змінити своє існування, треба мати власне бажання це здійснити:

La mère le prit alors par les aisselles pour le mettre debout; le père plaça les petites mains sur les barreaux du lit-cage pour qu'il ait l'idée de s'y tenir. Ils lâchèrent l'édifice ainsi obtenu: Dieu retomba en arrière et, nullement affecté, continua sa méditation [12, p. 5].

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knu.edu.ua

Існування можна охарактеризувати як сіре, спокійне, постійне, нецікаве, порожнє тощо.

Вважаємо за доцільне розглянути розгортання субфрейму LE VIDE – порожнеча через субфрейм L'EXISTENCE (Рис. 4):

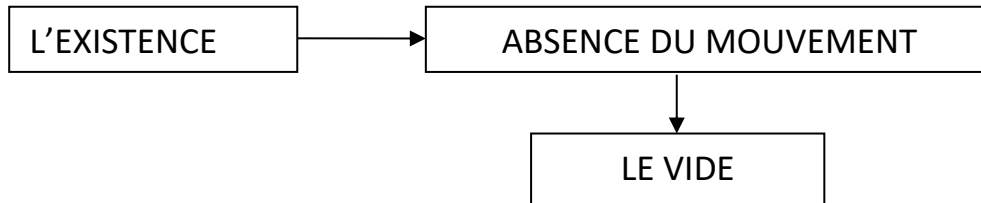

Рис. 4. Схема розгортання субфрейму LE VIDE

Нами з'ясовано, що фрейм LA VIE тісно переплітається з субфреймом LE MOUVEMENT. Для того, щоб жити, людина повинна рухатися. Маємо на увазі рух / розвиток не тільки фізичний, але й розвиток особистості у суспільстві. У своєму романі А. Нотомб акцентує увагу на тому, що для будь-якого руху / розвитку людині потрібен поштовх:

Le tube, à deux ans, n'avait même pas essayé le quadrupédisme, ni d'ailleurs le mouvement. Il n'avait jamais essayé le son non plus. Les adultes en déduisaient qu'il y avait un blocage dans son évolution. Jamais ils n'auraient pu en déduire que le bébé n'avait pas encore connu d'accident; car qui pourrait croire que, sans accident, l'homme resterait parfaitement inerte ? [12, p. 5].

Коли людина буде готова прийняти цей поштовх, у неї будуть народжуватись ідеї. Аналізуючи їх, вона вже не зможе і не схоче зупинитись:

Il n'y a rien d'aussi fondamental dans le devenir humain que les accidents mentaux. L'accident mental est une poussière entrée par hasard dans l'huître du cerveau, malgré la protection des coquilles closes de la boîte crânienne. Soudain, la matière tendre qui vit au cœur du crâne est perturbée, affolée, menacée par cette chose étrangère qui s'y est glissée; l'huître qui végétait en paix déclenche l'alarme et cherche une parade. Elle invente une substance merveilleuse, la nacre, en enrobe l'intruse particule pour se l'incorporer et crée ainsi la perle [12, p. 7].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Модельовання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoї struktury (na materialі romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Il peut aussi arriver que l'accident mental soit sécrété par le cerveau lui-même: ce sont les accidents les plus mystérieux et les plus graves. Une circonvolution de matière grise, sans motif, donne naissance à une idée terrible, à une pensée effarante – et en une seconde, c'en est fini pour toujours de la tranquillité de l'esprit. Le virus opère. Impossible de l'enrayer [12, p. 7].

Отже, маємо наступні складові субфрейму LE MOUVEMENT (Рис. 5):

Рис. 5. LE MOUVEMENT

Спираючись на цю схему, ми бачимо, що пізнання нового / розвиток є складовою субфрейму LE MOUVEMENT.

Проаналізуємо цей субфрейм більш детально.

Як ми вже з'ясували, розвиток, що є складовою субфрейму LE MOUVEMENT, – це пізнання чогось нового, невідомого, цікавого. Отже, можна сміливо стверджувати, що пізнання нового / розвиток – це задоволення. На думку Амелі, саме із задоволення починається справжнє життя: цікаве, повне, різноманітне:

Manger, ça sent. Ce bâton blanchâtre a une odeur que Dieu ne connaît pas. Ça sent meilleur que le savon et la pommade. Dieu a peur et envie en même temps, il grimace de dégoût et salive de désir [12, p. 8].

En un soubresaut de courage, il attrape la nouveauté avec ses dents, la mâche mais ce n'est pas nécessaire, ça fond sur la langue, ça tapisse le palais, il en a plein la bouche – et le miracle a lieu [12, p. 8].

Коли робиш те, що тобі подобається, перевертається твій внутрішній світ, на все починаєш дивитися по-іншому:

La volupté lui monte à la tête, lui déchire le cerveau et y fait retentir une voix qu'il n'avait jamais entendue:

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafyzyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

– *C'est moi! C'est moi qui vis! C'est moi qui parle! Je ne suis pas «il» ni «lui», je suis moi! Tu ne devras plus dire «il» pour parler de toi, tu devras dire «je». Et je suis ton meilleur ami: c'est moi qui te donne le plaisir* [12, p. 8].

Крім того, насолоду, яку відчуваєш, даруєш собі сам:

– *Vive moi! Je suis formidable comme la volupté que je ressens et que j'ai inventée! Sans moi, ce chocolat est un bloc de rien. Mais on le met dans ma bouche et il devient le plaisir. Il a besoin de moi* [12, p. 8].

Авторка роману стверджує, що народжуватися треба для того, щоб пізнати задоволення. Воно варте того, щоб жити. Саме задоволення спонукає до дії. Амелі скептично ставиться до тих людей, які навмисно позбавляють себе задоволення:

A quoi bon se tuer à naître si ce n'est pour connaître le plaisir?

Il existe depuis très longtemps une immense secte d'imbéciles qui opposent sensualité et intelligence. C'est un cercle vicieux: ils se privent de volupté pour exalter leurs capacités intellectuelles, ce qui a pour résultat de les appauvrir. Ils deviennent de plus en plus stupides, ce qui les conforte dans leur conviction d'être brillants – car on n'a rien inventé de mieux que la bêtise pour se croire intelligent.

La délectation rend humble et admiratif envers ce qui l'a rendue possible, le plaisir éveille l'esprit et le pousse tant à la virtuosité qu'à la profondeur. C'est une si puissante magie qu'à défaut de volupté, l'idée de volupté suffit. Du moment qu'existe cette notion, l'être est sauvé. Mais la frigidité triomphante se condamne à la célébration de son propre néant.

On rencontre dans les salons des gens qui se vantent haut et fort de s'être privés de tel ou tel délice pendant vingt-cinq ans. On rencontre aussi de superbes idiots qui se glorifient de ne jamais écouter de musique, de ne jamais ouvrir un livre ou de ne jamais aller au cinéma. Il y a aussi ceux qui espèrent susciter l'admiration par leur chasteté absolue. Il faut bien qu'ils en tirent vanité: c'est le seul contentement qu'ils auront dans leur vie.

La notion de plaisir m'avait rendue opérationnelle [12, p. 8-9].

Амелі стверджує, що пізнання світу відбувається у період до 3-х років, коли дитина вже розуміє навіть найскладніші ситуації, але у неї немає повноважень їх

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

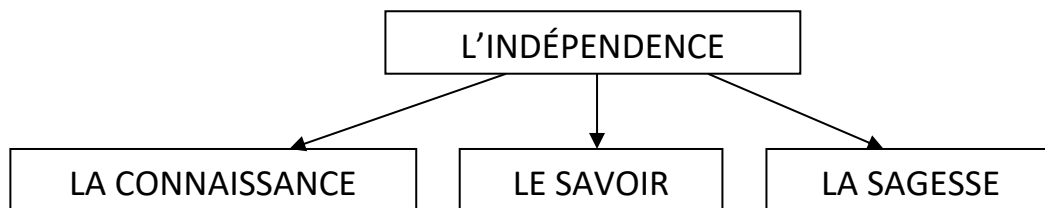
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розв'язати. Коли дитина може ходити і розуміти, вона починає прагнути незалежності. Вона впевнена, що в неї вже достатньо знань, щоб вижити у цьому великому світі, вона вже досить самостійна. Але ж для цього потрібен життєвий досвід, який людина здобуває упродовж свого життя.

Дійшли висновку, що героїня роману характеризується такими рисами:

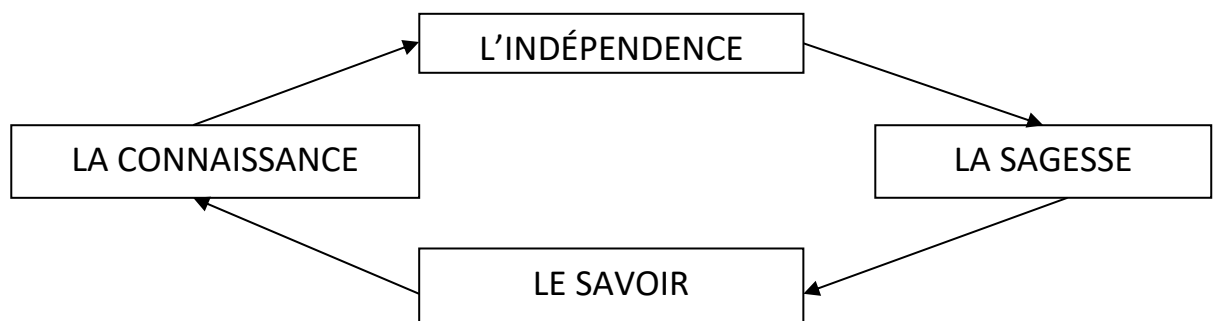
- 1) упевненість у панівній ролі знання;
- 2) як сутність, вершина процесу об'єктивації волі (а отже, об'єктивації свідомості), володіє даними характеристиками виключно як особистість незалежна;
- 3) змішання таких понять, як наука та мудрість.

Основні фрейми, що формують ментальний простір героїні, подаються у наступному переліку: ЗНАННЯ, ПІЗНАННЯ, МУДРІСТЬ, які у сукупності відкривають фреймовий простір НЕЗАЛЕЖНІСТЬ (Рис. 6):

Рис. 6. Фреймовий простір НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

ЗНАННЯ реалізує себе у ПІЗНАННІ, а вищим ступенем останнього є МУДРІСТЬ, що дозволяє розгорнути наведену вище схему у циклічній формі, подавши її й вигляді замкненого кола (Рис. 7):

Рис. 7. Фреймове коло НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knu.edu.ua]

Життя – це постійна боротьба між добром і злом, несправедливістю та чесністю, непорушністю та рухом, самостійністю та неволею, а також боротьба за здійснення мрії.

Коли людина усвідомлює, що її мрія нездійсненна, вона починає замислюватись над тим, що заважає цій мрії здійснитися, починає шукати шляхи подолання усіляких перешкод. Але якщо нездійсненною є мрія дитини, для неї це означає руйнування світу, вона не може дати собі пораду, усвідомити, що проблема не є масштабною.

У логіко-тематичних лініях роману ілюструється «проходження» субфреймом МРІЯ шляху від щирого захоплення героїнею навколишнім середовищем до РОЗЧАРУВАННЯ від недосконалості речей у світі, що для героїні стає не просто обурливим, а означає фактичне РУЙНУВАННЯ її МРІЇ. У результаті, фреймові ряди обох фрагментів збігаються (Рис. 8):

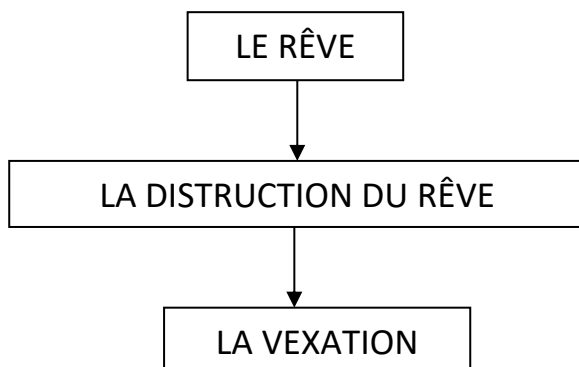

Рис. 8. Схема розгортання субфрейму РУЙНУВАННЯ МРІЇ

У разі руйнування мрії, маленька Амелі усвідомлює, що у світі панує несправедливість. Доказом цього є наступні рядки роману:

Je demandai de quoi il s'agissait. On m'expliqua que c'était une carpe, en l'honneur de mai, mois des garçons. Je dis que je ne voyais pas le rapport. On me répondit que la carpe était le symbole des garçons et que l'on arborait ce genre d'effigie poissonneuse dans les demeures des familles qui comptaient un enfant du sexe masculin.

– Et quand tombe le mois des filles? interrogeai-je.

– Il n'y en a pas.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мירוнова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

J'en restai sans voix. Quelle était cette injustice sidérante?

Dans le jardin, je me postai sous le mât et me mis à observer la carpe. En quoi évoquait-elle davantage mon frère que moi? Et en quoi la masculinité était-elle si formidable qu'on lui consacrait un drapeau et un mois – a fortiori un mois de douceur et d'azalées? Alors qu'à la féminité, on ne dédiait pas même un fanion, pas même un jour! [12, p. 32].

Розчарування з'являється тоді, коли усвідомлюєш, що найближчі тобі люди зовсім тебе не розуміють: вони і гадки не мають, чим ти захоплюєшся, що змушує тебе сміятися, що є для тебе задоволенням і на що ти спроможний:

Enfer et damnation. J'aurais préféré ne rien recevoir.

Ce n'était pas tant par courtoisie que j'avais menti. C'était parce qu'aucun langage connu n'aurait pu approcher la teneur de mon dépit, parce qu'aucune expression n'aurait pu arriver à la cheville de ma déception.

Dans la liste infinie des questions humaines sans réponse, il faut insérer celle-ci: que se passe-t-il dans la tête des parents bien intentionnés quand, non contents de se faire sur leurs enfants des idées ahurissantes, ils prennent à leur place des initiatives?

La vision de ces trois bouches sans corps qui émergeaient de l'étang pour bouffer me stupéfiait de dégoût [12, p. 50-51].

Але найбільшою моральною травмою для дитини є усвідомлення того, що в тебе відбирають найдорожче у світі – людину, яку ти любиш понад усе у житті, країну, у якій ти народився, природу, без якої ти не уявляєш свого життя, все те, до чого ти звик. Дитина не може зрозуміти, чому це діється саме з нею. Вона дуже добре поводитись, за що її карають? Авторка роману підводить нас до необхідності спілкування з дітьми, і не просто спілкування, а вчасного пояснення багатьох незрозумілих для них речей. Вона переконує нас у тому, що можна усунути багато розчарувань у «світі» дитини:

Je mourais déjà. Je venais d'apprendre cette nouvelle horrible que tout humain apprend un jour ou l'autre: ce que tu aimes, tu vas le perdre. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: c'est ainsi que je me formulai le désastre qui allait être le leitmotiv de mon

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafyzika trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua

enfance, de mon adolescence et des péripéties subséquentes. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: ta vie entière sera rythmée par le deuil. Deuil du pays bien-aimé, de la montagne, des fleurs, de la maison, de Nishio-san et de la langue que tu lui parles. Et ce ne sera jamais que le premier deuil d'une série dont tu n'imagines pas la longueur. Deuil au sens fort, car tu ne récupéreras rien, car tu ne retrouveras rien: on essaiera de te berner comme Dieu berne Job en lui «rendant» une autre femme, une autre demeure et d'autres enfants. Hélas, tu ne seras pas assez bête pour être dupe.

Si au moins j'avais fait quelque chose de mal! Si au moins cette atrocité était une punition! Mais non. C'est comme ça parce que c'est comme ça. Que tu sois odieuse ou non n'y change rien. «Ce qui t'a été donné te sera repris»: c'est la règle [12, p. 48-49]. Таким чином маємо наступні складники субфрейму LA DÉCEPTION: руйнування мрії, несправедливість, що у купі можуть призвести до суїциду, відбите у Рис. 9:

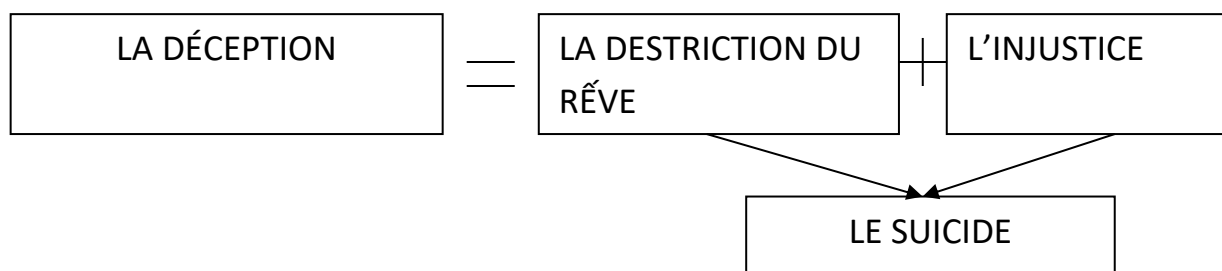

Рис. 9. Схема розгортання субфрейму РОЗЧАРУВАННЯ

Субфрейм РОЗЧАРУВАННЯ дає нам змогу розглянути розгортання субфрейму LE SUICIDE – самогубство.

Розгортання субфрейму LE SUICIDE простежується у процесі фреймового аналізу таких фрагментів роману:

Je jette des fragments de bouffe. Le bouquet de gueules se lance dessus. Les tuyaux ouverts avalent. Lorsqu'ils ont dégluti, ils réclament de plus belle. Leur gorge est si béante qu'en se penchant un peu on y verrait jusqu'à leur estomac. En continuant à distribuer la pitance, je suis de plus en plus obnubilée par ce que la trinité me montre: normalement, les créatures cachent l'intérieur de leur corps. Que se passerait-il si les gens exhibaient leurs entrailles?

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoï struktury (na materialî romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мironova Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Les carpes ont enfreint ce tabou primordial: elles m'imposent la vision de leur tube digestif à l'air [12, p. 55].

Tu trouves ça répugnant? A l'intérieur de ton ventre, c'est la même chose. Si ce spectacle t'obsède tellement, c'est peut-être parce que tu t'y reconnais. Crois-tu que ton espèce soit différente? Les tiens mangent moins salement, mais ils mangent, et dans ta mère, dans ta sœur, c'est comme ça aussi.

Et toi, que crois-tu être d'autre? Tu es un tube sorti d'un tube. Ces derniers temps, tu as eu l'impression glorieuse d'évoluer, de devenir de la matière pensante. Foutaise. La bouche des carpes te rendrait-elle si malade si tu n'y voyais ton miroir ignoble? Souviens-toi que tu es tube et que tube tu redeviendras.

Regarde donc. Regarde de tous tes yeux. La vie, c'est ce que tu vois: de la membrane, de la tripe, un trou sans fond qui exige d'être rempli. La vie est ce tuyau qui avale et qui reste vide [12, p. 56].

Японці вірять, якщо сталося щось погане, то нічого вже виправити не можна. Якщо ти зганьбив себе – це раз і назавжди. Єдиний вихід з цієї ситуації – здійснити самогубство. Це дуже почесно. Маленька Амелі вважала себе японкою, і для неї краще було здійснити самогубство, ніж усвідомити, що ніхто її не розуміє, її слово нічого не важить у житті сім'ї, ніхто навіть не помічає її переживань. На її думку, вона не потрібна суспільству. Розгортання субфрейму можна показати за допомогою наступної схеми (Рис. 10):

Рис. 10. Розгортання субфрейму LE SUICIDE

Життя – це гра, гра кольорів: чорного та білого, які намагаються «витіснити» один одного. Це гра між добром і злом, в якій немає постійного переможця. Життя постійно готує нам сюрпризи, незалежно від того, подобаються вони нам чи ні. Саме це намагається нам довести авторка упродовж свого роману. Розділимо фрейми, вилучені нами з роману, на дві групи і співвіднесемо кожну з відповідним кольором.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafyzika trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOGNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Отже, «білі» субфрейми з позитивною конотацією: la naissance – народження, la jouissance – насолода / втіха, la connaissance du nouveau – пізнання нового, le mouvement – рух, l'expérience – досвід, l'amour – любов, le souci – турбота, le bonheur – щастя, la floraison – цвітіння, la compassion – співчуття, l'amitié – дружба; «чорні», з негативною конотацією, субфрейми: l'existence – існування, la vie de quotidienne – щоденність, la peur – страх, la déception – розчарування, la haine – ненависть, la tentation – спокуса, les souffrances – страждання, l'attente – очікування, l'injustice – несправедливість, la perte – втрата, la vengeance – помста,

Таким чином, взаємодія / гра цих фреймів і є життя: бурхливе, стрімке, змістовне, цілеспрямоване, яке має мету і намагається її досягти. Тобто, без однієї групи фреймів неможливе існування другої.

Висновки

Отже, такі базові категорії когнітивної лінгвістики, як фрейм і концепт, є ключовими елементами концептуальної картини світу людини, яка існує в його свідомості у вигляді структурованих ментальних репрезентацій.

У наукових працях присутній цілий ряд тлумачень термінів «фрейм» і «концепт» як семантичних утворень.

Фрейм представлено як структуру даних або знань про будь-яке поняття, концепт – як складний і багатовимірний ментальний комплекс, що має крім понятійної основи також соціо-психо-культурну складову.

Тлумачення концепту передбачає наявність у нього широкого семантичного поля. Фрейм, що володіє більш чіткою структурою, може бути використаний для моделювання або структурування концепту, тобто концепт може бути представлений у вигляді фреймової структури.

За методикою семантико-когнітивного аналізу фреймів художнього твору визначено, що фреймова структура концепту ЖИТТЯ об'єднує 9 слотів (ментальних вузлів фреймової структури): ІСНУВАННЯ, РУХ, РУЙНУВАННЯ МРІЇ, ДЕГРАДАЦІЯ, ПОРОЖНЕЧА, РОЗВИТОК, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, РОЗЧАРУВАННЯ, СУЇЦИД.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytan'nia kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYT'TJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materiali romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мironova H. B. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Залучення комплексної семантико-когнітивної методики до дослідження фреймів розкриває їхню когнітивно-комунікативну динаміку. Таким чином, у глибинних семантичних процесах, що проходять у художньому тексті, відбиваються тенденції розгортання фреймів. Можна припустити, що фреймова структура концепту ЖИТТЯ є результатом узагальнення словникового значення слова і індивідуально-авторської концептосфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранов, А. Н. *Введение в прикладную лингвистику* (Москва, ЛКИ, 2007), 360.
2. Гурина, Р. В., Соколова, Е. Е. *Фреймовое представление знаний: монография* (Москва, Народное образование, 2005), 175.
3. Жаботинская, С. А. «Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования.» *Лінгвістичні студії* 2 (1997): 3-11.
4. Жаркынбекова, Ш. К. «Моделирование концепта как метод выявления этнокультурной специфики.» *Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ*. (1992): 25.
5. Кагановська, О. М. «Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя).» (Київ, КНЛУ, 2002), 292.
6. Myronova, N. V. «Code linguoculturel: base théorique de la recherche.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 35 (2019): 13-25.
7. Myronova N. V. «Expansion des codes culturels au langage naturel.» *Львівський філологічний часопис* 6 (2019): 153-156.
8. Никонова, Ж. В. *Теория фреймов в лингвистических исследованиях* (Санкт-Петербург, Филологический факультет СПбГУ, 2006), 144.
9. Тарасова, И. А. *Поэтический идиостиль в когнитивном аспекте* (Москва, Флинта, 2017), 196.
10. Fillmore, C. J. «Frame Semantics and the Nature of Language.» *Origins and Evolution of Language and Speech* (1976): 20-32.
11. Minsky, M. A «Framework for Representing Knowledge.» *The Psychology of Computer Vision* (1975): 211-277.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafyzika trub»)] (in Ukrainian)

© Myronova N. V. [Myronova N. V., natalia.myronova@knlu.edu.ua]

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

12. Nothomb, A. *Métaphysique des tubes* (Paris, Albin Michel S.A., 2000), 162.

REFERENCES

1. Baranov, A. N. *Vvedenie v prikladnuyu lingvistiku* [Introduction to Applied Linguistics] (Moskva, LKI, 2007), 360 (In Russ.).
2. Gurina, R. V., Sokolova, E. E. *Freymovoe predstavlenie znaniy: monografiya* [Frame representation of knowledge: monograph]. (Moskva, Narodnoe obrazovanie, 2005), 175 (In Russ.).
3. Zhabotinskaya, S. A. «Kognitivnaya lingvistika: printsipy kontseptual'nogo modelirovaniya [Cognitive linguistics: principles of conceptual modeling].» *Lingvistichni studii* [Linguistic Studios] 2 (1997): 3-11 (In Russ.).
4. Zharkynbekova, Sh. K. «Modelirovanie kontsepta kak metod vyyavleniya etnokul'turnoy spetsifiki [Concept modeling as a method for identifying ethnocultural specifics].» *Materialy IX Kongressa MAPRYaL* [Materials of the IX MAPRYAL Congress]. (1992): 25 (In Russ.).
5. Kaghanovsjka, O. M. «Tekstovi koncepty khudozhnjoji prozy (na materialy francuzjkoji romanistyky seredyny KhKh storichchja) [Textual concepts of fiction (based on French novels of the mid-twentieth century)].» (Kyjiv, KNLU, 2002), 292 (In Ukr.).
6. Myronova, N. V. «Code linguoculturel: base théorique de la recherche.» *Problemy semantyky, prahmatyky ta koghnityvnoji linghvistyky* [Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics] 35 (2019): 13-25.
7. Myronova N. V. «Expansion des codes culturels au langage naturel.» *Ljvivskij filologichnyj chasopys* [Lviv Philological Journal] 6 (2019): 153-156.
8. Nikonova, Zh. V. *Teoriya freymov v lingvisticheskikh issledovaniyakh* [Frame theory in linguistic research] (Sankt-Peterburg, Filologicheskij fakul'tet SpbGU, 2006), 144.
9. Tarasova, I. A. *Poeticheskij idiostil' v kognitivnom aspekte* [Poetic idiostyle in the cognitive aspect] (Moskva, Flinta, 2017), 196.
10. Fillmore, C. J. «Frame Semantics and the Nature of Language.» *Origins and Evolution of Language and Speech* (1976): 20-32.
11. Minsky, M. A. «Framework for Representing Knowledge.» *The Psychology of Computer Vision* (1975): 211-277.
12. Nothomb, A. *Métaphysique des tubes* (Paris, Albin Michel S.A., 2000), 162.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Моделювання концепта ЖИТТЯ за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») [Modeljuvannja koncepta ZhYTTJa za dopomogoju frejmovoi' struktury (na materialy romanu Ameli Notomb «Metafizyka trub»)] (Українською)

© Мйронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knl.u.edu.ua

---

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 811.133.1'276.1:316.772.2(043.3)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 28.08..2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 03.09.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96.32 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.07>

**ГРАФІЧНІ, ІДЕОГРАФІЧНІ ТА ПІКТОГРАФІЧНІ ЗАСОБИ
ВИРАЖЕННЯ ЗГОДИ / НЕЗГОДИ В ІНТЕРНЕТ СПІЛКУВАННІ**
(на матеріалі французької мови)

Даріна Мохамедівна Хайдар (м. Київ, Україна)

Haidaryshka15@gmail.com

аспірантка кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14, 01601

У статті досліджуються засоби вираження згоди / незгоди в інтернет комунікації. Використання інтернету є важливим способом спілкування в нашому житті. У сучасному суспільстві велику роль відіграє інтернет-культура, яка формується і розвивається в реальному часі. Ми з'ясували, що використання ідеографічних та піктографічних засобів безпосередньо пов'язане з наразі актуальною проблемою розвитку віртуального дискурсу.

Тенденція до скорочення переданої інформації на лексичному рівні переважає в середовищі інтернет-дискурсу, тому комуніканти вдаються до

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zгоды / nezгоды v internet spilkuванні (na materialі francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використання абрєвіальних конструкцій. Це дозволяє передавати велику кількість інформації з меншою затратою зусиль.

Графічні засоби виконують особливу роль у віртуальній комунікації для передачі інформації і створення емоційного фону. Письмова комунікація втрачає частину смислорозрізнявальних засобів, властивих усній комунікації: інтонацію, міміку, жести. Оскільки ці компоненти створюють емоційний фон і атмосферу свободи спілкування, віртуальний текст стає «сухим» і неемоційним.

В даний час ми можемо передавати інформацію за допомогою не тільки тексту, але і знаків, смайликів, емотиконів. Коли комуніканти думають, що їхні думки і емоції можуть неправильно зрозуміти, то вони використовують графічні та піктографічні елементи, щоб конкретизувати, уточнити або підсилити сказане.

Ключові слова: згода / незгода, інтернет комунікація, графіка, орфографіка, ідеограми, піктограми.

GRAPHIC, IDEOGRAPHIC, AND PICTOGRAPHIC MEANS OF EXPRESSING AGREEMENT / DISAGREEMENT IN ONLINE COMMUNICATION (based on French material)

Darina M. Khaidar (Kyiv, Ukraine)

Haidaryshka15@gmail.com

PhD Student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article investigates the means of expressing agreement/disagreement in Internet communication. Using the internet is an important way to communicate in our lives. In modern society, an important role is played by Internet culture, formed and developed in real-time. We have found that ideographic and pictographic means are directly related to

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zgody / nezgody v internet spilkuvanni (na materialii francuz'koi' movy)] (Українською)

© Хайдар Д. М. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

the current problem of developing virtual discourse.

The tendency to reduce the transmitted information at the lexical level prevails in the environment of Internet discourse, so communicators resort to the use of abbreviations. This allows you to transfer more information with less effort.

Graphic tools play a special role in virtual communication to convey information and create an emotional background. Written communication loses some of the semantic means inherent in oral communication: intonation, facial expressions, gestures. As these components create an emotional background and an atmosphere of freedom of communication, the virtual text becomes "dry" and unemotional.

Currently, we can transmit information using not only text but also signs, emoticons, emoticons. When communicators think that their thoughts and emotions may be misunderstood, they use graphic and pictographic elements to concretize, clarify, or reinforce what is being said.

Key words: *agreement / disagreement, internet communication, graphics, ideograms, icons.*

Вступ.

Швидкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, а також процеси глобалізації в постмодерністському інформаційному суспільстві протягом останніх десятиліть сприяли появі нового типу взаємодії, зокрема, Інтернет-спілкування. Це віртуальний дискурс, який уже закріпив свою позицію серед інших способів спілкування. У 21 столітті майже всі спілкуються і проводять вільний час в Інтернеті і представляють себе, як особистість, іншим людям, паралельно з реальним життям.

Дослідження є **актуальним** через безперервний розвиток мобільних та Інтернет-технологій, а також розповсюдження графем, ідеограм та піктограм в невербальній комунікації (аббревіація, смайли та емотикони, як частина Інтернет-спілкування). З плином часу, смайлики та емотикони змінюють роль і значення письмового спілкування, поступово стаючи невід'ємним атрибутом писемного слова.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zгоды / nezгоды v internet spilkuванні (na materialy francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Мета дослідження полягає у дослідженні репрезантації згоди/незгоди засобами, розповсюдженими і вживаними в інтернет комунікації.

Об'єктом дослідження є графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди.

Предметом дослідження є вираження згоди / незгоди в Інтернет просторі.

Матеріалом дослідження обрані чати та листування в мережі Facebook.

Наукова новизна полягає у першій спробі класифікувати графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди/незгоди в Інтернет комунікації.

Основний зміст. Основною формою існування комунікації в Інтернеті є писемна, але канони писемного мовлення тут постійно порушуються, оскільки спілкування більшою мірою носить неформальний характер [2, с. 34]. Вибір мовних засобів залежить також від режиму спілкування. В синхронному спілкуванні (напр. чатах) користувач повинен швидко відреагувати на отримане повідомлення, тому в такому режимі найчастіше спостерігаються відхилення від мовних норм.

З формальної точки зору чат є письмовим засобом комунікації, оскільки комуніканти відправляють і отримують повідомлення у вигляді букв, цифр та інших знаків. З іншого боку, чат володіє багатьма якостями усної розмовної мови:

- 1) комунікація в чатах протікає в умовах непередбаченого, невимушеного спілкування, при якому відсутня установка на офіційність;
- 2) для аналізованих нами чатів характерна побутова тематика спілкування;
- 3) основними жанрами є діалог і полілог;
- 4) при спілкуванні використовуються смайлики (емотікони), піктограми, які містять картинку із зображенням тієї чи іншої емоції.

Під час прояву себе в мовленні комуніканти мають тенденцію до реалізації в письмовій формі елементів усної розмовної мови, створення свого авторського стилю, ефекту «мовної маски». У зв'язку з цим дослідники фіксують такі ненормативні написання: імітація звуків, характерних для усної розмовної мови; передача просодичних явищ: шепелявості, озноб; імітація кавказького «акценту» чи імітація іноземної мови – російської, німецької, англійської, французької; використання в мові архаїзмів, вишуканого стилю спілкування; імітація мови дитини, мови літньої

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zгоды / nezгоды v internet spilkuvanni (na materialii francuz'koi' movy)] (Українською)

© Хайдар Д. М. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сільської людини; використання просторічної лексики і граматичних форм, відображення в письмовій формі регіональних і просторічних усних варіантів.

Як відомо, усне мовлення супроводжується наявністю паравербальної (інтонаційної) і невербальної (жести, міміка, поза) складових. Чат, будучи концептуально усною (по типу тексту), але формально письмовою (по типу носія) формою представлення тексту, пристосовується до передачі паралінгвістичних сигналів. У письмовій формі у вигляді компенсації усної розмовної мови з'являються особливі прийоми передачі інтонації (примноження графом, розділових знаків, використання великих літер та інших друкарських засобів – жирний шрифт, підкреслення, імітуюча вимову орфографія) і невербальної складової спілкування – смайлики, емотикони, «дії» (коментарі у вигляді сценічних ремарок), які утворюють якусь віртуальну мовну діяльність і покликані додатково створити ефект одночасності говоріння і дії.

Паралельно з розвитком технологій, зокрема, у французькій мові з'являються нові слова, які міцно входять у словниковий запас. З одного боку, це запозичення з англійської мови та, з іншого боку, неологізми, утворені на основі елементів французької мови, схвалені Комісією з термінології та неології, яка відіграє важливу роль у мовній політиці Франції. Мова Інтернету є законодавцем мовної моди. Ефективність впливу на читачів досягається за допомогою емоційності, експресивності, особистісності викладу, ясності повідомлення.

Скорочення займають значне місце в наукових, професійних текстах, а також у процесі віртуальної комунікації в середовищі Інтернету. Оскільки вони функціонують самостійно, фіксуються в лексикографічних джерелах, їх можна вважати лексичними одиницями. У французькій мові скорочення за звуковим та графічним оформленням прийнято поділяти на аббревіатури та акроніми.

З метою економії часу співрозмовники в рамках інтернет-дискурсу часто використовують загальноприйняті аббревіатури та акроніми. Прикладами аббревіатур та акронімів на вираження згоди є: *Bravo* – *bvo*; *C'est ça* – *C ça*; *C'est pas grave* – *CPG*; *Clair* – *klR, klr, clr*; *D'accord* – *dac, dak, dacc*; *excellent* – *XLnt*; *Génial* – *Gnial*; *OK* – *k, kk*,

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrzhennja zgoty / nezgoty v internet spilkuванні (na materialy francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

kay; Oui - Oué ouer, ué, uè, vi, tui, moui, wé, woué, uer, ouer, ouè, oué, oé, oè, ui, wé, uer, vui, voui, uir, ouai, ouais. Аббревіатури та акроніми, характерні для вираження незгоди: *J'en ai marre – jenémar; Jamais – JMS, jamé; Non – Nn; Pas – Po, Pô; Rien à foutre – raf.*

Аналіз текстів сучасних сайтів, чатів, форумів, персональних веб-сторінок виявив, що найчастіше використовуються скорочення, які є в основному аббревіатурами за першими літерами слів. До складу аббревіатур можуть включатися також небуквені символи, зокрема цифрові, які можуть замінювати в аббревіатурі повне слово, наприклад: уживання цифри 1 замість UN, EN, або IN, цифри 2 замість DE. Також часто використовуються скорочення, засновані на звуковій схожості літер, цифр і слів, наприклад: *B1 – bien; b1sur – b1sur; Cb1 – C'est bien; C mall – C'est malin* (на позначення згоди); *Aucun – ok1; C'est pas sympa – C pa 5pa; Impossible – 1posibl; Rien - ri1.*

В інтернет-спілкуванні, як і в будь-якій письмовій комунікації, неможливо або важко використовувати невербальні способи вираження думок та, особливо, емоцій (інтонацію, міміку, жести), що компенсується іншими мовними засобами: «лайками», смайлами і емотиконами.

Серед графічних засобів вираження емоцій останнім часом поширеними стали так звані «лайки»: оцінити фотографію, висловлювання, коментар, новину можна, натиснувши на кнопку «лайк» (від англійського *to like* «подобатися»), який зазвичай виглядає як зображення піднятого вгору великого пальця . Ми можемо стверджувати, що в цьому елементі поєднується емотив уподобання та вираження згоди.

Смайли (перша назва емотиконів) являють собою «пиктографічні символи, комбінації знаків пунктуації (дужок, крапок, тире і т. д.), призначені для графічного позначення тієї чи іншої емоції, яку відчуває автор висловлювання» [3].

Найпоширеніший вид смайла, від якого він отримав свою назву – усмішка (*smile*), – складається із двокрапки та дужки, що закривається :) За версією ВВС, смайл винайшов Скотт Фалман, професор психології університету Карнегі Меллон у Піттсбурзі. Час народження смайла відомо з точністю до хвилини: 19 вересня 1982

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Графічні, ідеографічні та пиктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zgydy / nezgydy v internet spilkuvanni (na materialii francuz'koi' movy)] (Українською)

© Хайдар Д. М. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

року об 11.44 ранку Фалман відправив колегам електронне повідомлення, в якому запропонував використати у спілкуванні в мережі послідовність символів із двокрапки, тире та дужки, що закривається :-).

Дивовижна популярність емотиконів у всіх комунікативних каналах породила надзвичайну графічну й семантичну різноманітність. Проте як і раніше, найпопулярнішим залишається класичний вид емотикона, що складається з друкарських знаків. Більшість смайлів є похідними від двох основних - :-) і :-(. У всіх знаках є компонент, що позначає рот, майже завжди є компонент, що позначає очі, нерідко відзначений ніс (як правило, виражений одним і тим же компонентом, що не несе семантичного навантаження). Крім того, можуть з'являтися додаткові складники, необхідні для вираження емоцій (волосся, брови, сльози). У формуванні емотикона можуть брати участь:

- виключно синтаксичні знаки – двокрапка, крапка з комою, кома, апостроф, тире, дужки, лапки і т.д.:

(;-) – підморгує;

: -> – саркастична посмішка;

> :-) – підступна посмішка;

- букви латинського алфавіту:

(: -E – сердитий;

: -D – сміється;

-I – індіферентна особа;

- цифри і математичні знаки:

(: -0 – здивування;

% -) – перекошені очі, часто використовується із значенням «від довгого сидіння за комп'ютером»).

У процесі «смайлоутворення» досить поширений спосіб редуплікації – повторення останнього компонента, який, як правило, позначає рот, що дозволяє багаторазово посилити емоцію (:-)))) або навпаки: (((((.

Першими смайлами дійсно були комбінації дужок, крапок і тире, які служили

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zгоды / nezгоды v internet spilkuvanni (na materialy francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

зображальним знаком очей і усмішки при спостереженні тексту з правого боку: :), =), :(і под., звідки і походить назва (від англійського *smile* – «усмішка»).

Хоча за суттю смайли та емотикони є тотожними поняттями, знедавна графічні ідеограми здебільшого називають смайлами, а зображення «личка» із відбитком певної емоції – емотиконом.

Емотикон – це своєрідна ідеограма, що дає змогу швидко й ефективно передати емоції у графічному вигляді. Іконічна природа емотиконів робить їх семантично прозорими. Тому навіть людина, яка не володіє повною мірою всієї знаковою системою, може досить легко не тільки зрозуміти знак, який раніше їй не траплявся, а й висловити свою емоцію нестандартним, але зрозумілим для інших способом [Рожанский]. З одного боку, емотикон дає можливість надавати повідомленням емоційної виразності, з іншого – спрощує та уніфікує виразні засоби, роблячи їх максимально загальнодоступними.

Більшість сучасних дослідників оцінюють використання емотиконів в інтернет-комунікації нейтрально і навіть позитивно. Так Макєєв стверджував, що сучасні смайли служать для поліпшення взаєморозуміння та скорочення часу на написання коментаря, вони передають емоції мовця [3]. «... Без такого додаткового елементу, як смайли, наше спілкування у віртуальній мережі виглядало б одноманітним, більш схожим на ділову переписку. Було б важко передати емоції, доводилося б розписувати багато речей словами, що займає надто багато часу» [3].

У публічній комунікації багатьох користувачів, наприклад у коментарях до фотографій, смайли є не просто основним, а часом єдиним засобом вираження емоцій, тим більше що ресурс пропонує користувачам багатий вибір безкоштовних готових смайликів-зображень (сонечка, сердечка, зірочки, тортика, машинки, сніжинки і, звичайно, личка із зображенням різноманітних емоцій, причому вони поступово перестали становити більшу частину пропонованих емотиконів). Для прикладу, користувач коментує фотографію свого друга емотиконом «клас» (піднятий вгору великий палець), користувач відповідає зображенням усмішки. Такий діалог може вестися на кількох сторінках, доповнюючись іноді якимись простими вербальними вставками (*Merci, Tu es trop belle!*). Задумані як доповнення до друкованого тексту,

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zgydy / nezgydy v internet spilkuvanni (na materialii francuz'koi' movy)] (Українською)

© Хайдар Д. М. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

емотикони впевнено витісняють вербальні елементи. Ми бачимо причини цього в зниженні вербальної культури сучасного носія мови, втрати ним вербальної свободи.

Макеев відзначає, що «креативність і творчість дозволяють наразі кожній людині індивідуально виражати свої почуття, використовуючи для цього набір деяких спеціальних програмних інструментів соціальної мережі» [3], у результаті чого з'являються авторські, оригінальні смайли. Наше дослідження довело, що такі смайли практично не застосовуються користувачами, охочими оперувати саме готовими шаблонами емотиконів. У цьому ж разі емотикон виступає як засіб, що збіднює спілкування, заважає повноцінному вираженню емоцій та позбавляє висловлювання оригінальності.

Емотикони активно використовуються при вираженні згоди чи незгоди як самостійно так і як додатковий елемент експресії та вираження додаткового емотивного змісту (див. таблицю 1-2). Наприклад, на пропозицію запитання *J'ai découvert un resto class, si on y allait* адресат може відповісти *Oui, avec plaisir*, або ж висловити задоволення від пропозиції за допомогою емотикона: *Oui, 😊*. Це свого роду підтвердження згоди.

Таблиця 1

Емотикони на вираження згоди

Додатковий емотивний зміст до вираження згоди	Емотикон	Приклад вживання
Задоволення, радість	😊 😄	<i>Tu peux m'aider? – Oui, 😊</i> <i>Nul mieux que toi ne m'aide. - 😄</i>
Передчуття гастрономічного задоволення	😋	<i>Tu veux venir boire une binouze dans le bar du coin ? - 😋 Mmmmm</i>

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zgody / nezgody v internet spilkuvanni (na materialy francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Передчуття задоволення від вечірки, зустрічі, спільної гри і т.п.		<i>Que dirais-tu de commencer par une teuf chez mon amie Lise, samedi prochain - Cool,</i>
Задоволення, радість (між дуже близькими людьми)		<i>T'est d'acc? -</i>
Кохання		<i>Tu m'aimes? -</i>

Таблиця 2

Емотикони на вираження незгоди

Додатковий емотивний зміст до вираження незгоди	Емотикон	Приклад вживання
Вагання, нерішучість відмовити, зазвичай надалі йде пояснення незгоди		<i>Tu peux m'aider avec les maths? –</i> <i>Je suis trop pris</i>
Жаль через неможливість погодитися	 	<i>J'ai l'humeur baladeuse. Tu viens ?- J'ai fort à faire</i> <i>Tu viens chez moi? – J'suis en charette</i>
Образа		<i>Tu me pardonnes? – Non,</i>
Задоволення від власної відмови.		<i>On doit se remettre. – Non,</i>
Невдоволення, злість.		<i>Tu veux venir avec moi au bistrocket du coin? – Viens avec cette salope Marie-Thérère</i>

«Завоювавши» мережеву культуру, емотикони проникають у простір реальної культури: використовуються в новинних статтях, літературних творах, листуванні, в рекламі, логотипах компаній і проєктів, в оформленні інтер'єрів, дизайні сувенірів, одягу і взуття, – одним словом, повсюди, де виразним засобом є зображення, а метою

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zgody / nezgody v internet spilkuvanni (na materialii francuz'koi' movy)] (Українською)

© Хайдар Д. М. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

– емоційна реакція. Таким чином, знакова система емотиконів, незважаючи на зовнішню простоту і універсальність, дозволяє висловлювати надзвичайно різноманітні емоції і характеристики. Повідомлення при цьому максимально стислі, доступні й емоційно яскраві.

Висновки

При спілкуванні в чатах актуалізується вербальний компонент, який притаманний мові, що породжується усно, але відтворюється в письмовій формі.

Комуніканти надають перевагу використанню графічних (абревіатур), ідеографічних (смайли) та піктографічних (емотикони) засобів у віртуальному дискурсі, тому що вони скорочують написання цілої репліки, доповнюють письмовий текст та компенсують відсутність візуального контакту. Ці три функції допомагають комунікантам не тільки коректно висловити думку, а найбільш точно сприймати інформацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрианова, Н. С. *Жанры Интернет-коммуникации: о некоторых подходах* (Луганськ, Луганськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченко, 2008), http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vdpu/Movozn/2008_14/article/3.pdf
2. Ахренова, Н. А. «Интернет-дискурс как глобальное межкультурное явление и его языковое оформление.» Автореф. дис. д-ра филол. наук (Москва, 2009).
3. Макеев, С., Зейналов Г. Г., Макеев, А. М., Макеева, М. М. «Смайл» як елемент інтернет спілкування – сучасна інтерпретація емоцій.» *Сучасні проблеми науки та освіти* 1-2 (2015), <http://science-education.ru/ru/article/view?id=u003d20194> (дата звернення: 31.03.2019).
4. Рожанский, Ф. И. *Точка, точка, запятая ... (эмотиконы как живая семиотическая система)*, <http://www.belb.net/obmen/Rozhanski.html>
5. David, C. *Language and the Internet* (Cambridge, Cambridge University Press, 2006), 256.

REFERENCES

1. Andrianova, N. S. *Genres of Internet communication: about some approaches* (Lugansk, Lugansk. National University named after T. Shevchenko, 2008), http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vdpu/Movozn/2008_14/article/3.pdf
2. Akhrenova, N. A. "Internet discourse as a global intercultural phenomenon and its linguistic design." Author's ref. dis. Dr. Philol. Sciences (Moscow, 2009).
3. Makeev, S., Zeynalov, G. G., Makeev, A. M., Makeeva, M. M. "Smile" as an element of Internet communication – a modern interpretation of emotions." *Modern problems of science and education* 1-2 (2015), <http://science-education.ru/ru/article/view?id=u003d20194> (access date: 31.03.2019).
4. Rozhansky, F. I. *Dot, dot, comma ... (emoticons as a live semiotic system)*, <http://www.belb.net/obmen/Rozhanski.html>.
5. David, C. *Language and the Internet* (Cambridge, Cambridge University Press, 2006), 256.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material) [Grafichni, ideografichni ta piktografichni zasoby vyrazhennja zгоды / nezгоды v internet spilkuvanni (na materiali francuz'koi' movy)] (in Ukrainian)

© Khaidar D. M. [Hajdar D. M.], Haidaryshka15@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ
[CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 378.091.3:811.581'243:159.923.35(=581) (=16)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 28.06..2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 03.07.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.54 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.08>

**ВІДМІННОСТІ КИТАЙСЬКОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У
ВИКЛАДАННІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УКРАЇНІ**

Сюн Юйсян (м. Київ, Україна)

xyxmaldini@hotmail.com

аспірант Інституту філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14, 01601

Викладання китайської мови як іноземної є не лише мовним, але й культурним вченням. Для викладачів, навчальні об'єкти – це іноземці, які мають різний культурний досвід. Для учнів це – соціальне культурне спілкування. Є багато відмінностей між китайською та слов'янською культурами, які мають великий вплив на вивчення мов. Тобто вчителям потрібно враховувати відмінності та вживати дієвих заходів, щоб допомогти студентам України освоїти китайську мову.

Мова є носієм культури, а сама мова також є важливою частиною культури. "Викладання китайської мови як іноземної" – це і викладання мови, і своєрідне вчення культури. Єдність викладання мови та викладання культури є найбільш фундаментальною характеристикою викладання китайської мови як

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні
[Vidminnosti kytajs'koi i slov'jans'koi kul'tury u vykladanni kytajs'koi movy jak inozemnoi v Ukrai'ni]

(Українською)

© Сюн Юйсян [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іноземної. Основною та метою навчання китайської мови як іноземної є виховання у студентів комунікативної компетенції китайською мовою. Для студентів, рідна мова яких не є китайською, ця комунікативна компетенція китайською мовою є крос-культурною здатністю спілкування.

Система споріднених термінів представляє традиційну культуру будь-якої нації і відображає історичне накопичення різних назв, відповідно представляють різну мовну культуру.

Терміни споріднення, як основний словник у тісній формі національної мовної системи, відносно стабільний, що відображає суспільне життя націй, культурні традиції, національну психологію тощо.

Хоча між етнічним та національним явищем є схожість, але подібне не означає точно однакове, є певна різниця для виявлення цих ключових спорідненостей.

***Ключові слова:** китайські споріднені терміни, бар'єри культурної комунікації, китайська та російська мова. Викладання китайської мови як іноземної. Культурне порівняння та переклад.*

**CHINESE AND SLAVIC CULTURE DIFFERENCES FOR CHINESE
LANGUAGE TEACHING IN UKRAINE**

Xiong Yuxiangt (Kyiv, Ukraine)

xyxmaldini@hotmail.com

PhD Student of Institute of Philology
 Taras Shevchenko National University of Kyiv
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Teaching Chinese as foreign language is not only a language teaching, but also a cultural teaching. To teachers, the teaching objects are foreigners who have different cultural backgrounds. To learners, it is a social cultural communication. There are lots

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Chinese and Slavic Culture Differences for Chinese Language Teaching in Ukraine [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Xiong Yuxiangt [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

of differences between Chinese and Slavic cultures, which have great impact on language learners. That is to say, teachers need to consider the differences and adopt effective measures to help Ukraine students grasp Chinese.

Language is the carrier of culture, and language itself is also an important part of culture. "Teaching Chinese as a Foreign Language" is both a language teaching and a kind of cultural teaching. The unity of language teaching and cultural teaching is the most fundamental characteristic of teaching Chinese as a foreign language. The core and purpose of teaching Chinese as a foreign language is to cultivate students' communicative competence in Chinese. For students whose native language is non-Chinese, this communicative competence in Chinese is a cross-cultural communication ability.

The system of kinship terms represents the traditional culture of any nation and reflect the historical accumulation of different titles, respectively, represent different language culture.

Kinship terms, as a basic vocabulary in a tight form of the national language system. relatively stable, reflecting a social life of nations, cultural traditions, national psychology and so on.

Although there are similarities between ethnic and national phenomenon, but similar does not mean exactly the same, there are some difference to identify those key kinship.

Key words: *Chinese Kinship terms, Cultural Communication barriers, Chinese and Russian language. Teaching Chinese as foreign language. Cultural Comparison and Translation.*

Text.

There is a great difference in culture between Chinese and Slavic languages. This has a great influence on the Ukrainian students' learning Chinese. For example, many students will have an interlanguage bias in Chinese learning due to the role of mother language acquisition. The impact of ethnic cultures has caused various psychological barriers that do not suit Chinese communication. Therefore, in the teaching of Chinese

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні
[Vidminnosti kytajs'koi i slov'jans'koi kul'tury u vykladanni kytajs'koi movy jak inozemnoi v Ukrai'ni]

(Українською)

© Сюн Юйсян [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

as a foreign language, the teachers of Chinese as a foreign language understand the cultural background of students as comprehensively as possible, accurately grasp the students' various cultural and psychological reactions in Chinese learning and interpersonal communication, and properly take effective measures to help students avoid weaknesses. Chinese and Russian languages have different cultural backgrounds, and cultural differences must be reflected in their respective languages. A word, a sentence, a concept, in most cases can find complete equivalence in another language, referring to the same thing or the same concept. But sometimes it is not always the same, that is, the literal meaning is the same, but its extension, symbolism is not the same or completely contrary.

The differences in language and culture between Chinese and Russian are expressed in the following aspects:

1. There are vacancies in some Chinese and Russian words. Due to the differences in lifestyles, eating habits, ways of thinking, values, social systems, religious beliefs, and customs of the Chinese and Ukrainian people, some words in Chinese are not available in Russian, such in food area, “汤圆tangyuan”, “馒头mantou, Chinese steamed bun”, “米粉mifen, Rice noodles”, etc., in the words of house, “小区xiaoqu”, “胡同hutong” The vocabularies affected by the political system are the “全国人民代表大会National People's Congress,” “四个现代化four modernizations,” and “一带一路 Один пояс и один путь.” Words influenced by customs, such as “除夕” “压岁钱” “龙舟,” etc. There are also many idioms, colloquialisms, and proverbs that are unique to the Chinese language. They are also vocabulary categories, such as “滥竽充数 increase the number of people”, “画蛇添足add to the paintings,” “说曹操，曹操到said Cao Cao, and Cao Cao arrive.” None of these words correspond directly to Russian translations.

Second, the difference in greetings

(1) The appellation system of Chinese-Russian appellation differs greatly in the appellation system between Chinese and Russian, and there are many vacancies. Chinese names for strangers include “大哥big brother”, “大姐big sister”, “大娘

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Chinese and Slavic Culture Differences for Chinese Language Teaching in Ukraine [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Xiong Yuxiangt [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

grandmother”, “师傅master”, etc. The above words in Russian cannot be used as address words; as many Chinese relatives' appellations are in accordance with the relatives of fathers and mothers, respectively. In relation to the division, such as the males of Chinese fathers, there are “伯父uncle,” “叔父uncle,” “姑父uncle,” and “爷爷grandfather,” and the males of the mother family include “外公mother's father,” “舅父mother's brother,” and “姨夫coward.” This illustrates the importance of family life in Chinese culture. There are obvious differences between patrilineal, maternal, and relatives. The composition and social role of relatives is also quite different from Slavic culture. In Russian language, father's and mother's family members have the same title. Differences in Chinese-Russian kinship terms have caused vacancies such as "aunt姑姑," "婶婶aunt," "伯母aunt," "外婆grandmother," "外公grandfather," and other terms there is no words in Russian.;

In addition, Chinese often refers to the other's surname, such as "小赵Little Zhao", "老刘Old Liu", etc., but in Russian, it is generally used to call the other's name, and it is impolite to call the surname.

(II) Differences between Chinese and Russian chills and farewell languages In Chinese, familiar people meet and greet can ask questions about what the other person is doing or is doing, such as “where are you going” “you are off work” “you have eaten” etc. These conditions are all non-realistic. The Chinese feel normal and do not concern personal privacy. The Slavs may think that they are interfering with freedom and are disgusted. Slavic people often use greetings when they meet: “Здравствуйте! (你好!)” “Доброе утро! (早上好)” and various greetings in the same meaning. In the Chinese farewell language, there are phrases like “slow walking”, “going well”, and “will not get away”, and there is no corresponding expression in Russian.

Third, the differences in politeness guidelines between China and Russia cause communication obstacles

The politeness standards in Chinese culture emphasize degrading oneself and uplifting others. The language of the two parties strives to make the two parties harmonious, and to maximize the benefits of others in morality, language, and behavior.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні
[Vidminnosti kytajs'koi i slov'jans'koi kul'tury u vykladanni kytajs'koi movy jak inozemnoi v Ukrai'ni]

(Українською)

© Сюн Юйсян [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

The Slavs are independent, highlight individual and personal values, and promote personal self-confidence and seeking truth from facts. Different cultural psychology and manners often affect each other's communication. If the words that are considered highly polite in Chinese culture are brought into Russian conversation, it may affect the smooth progress of communication. For example, when praised by others, the Chinese people have first devalued themselves and used the words "哪里nali, 还差的远呢hai cha de yuan ne". The Slavs would find it difficult to understand such speech acts. When they are praised, they will be very happy and say thank you.

IV. Cultural differences in the symbolic meaning of words Due to the different cultural traditions and customs of China and Russia, some words in Russian and Chinese have the same meaning but different symbolic meanings.

(1) Symbolic meanings of some color words in Russian and Chinese are different. The color connotation and symbolic significance in Chinese culture are very rich. Compared with this, the symbolic meaning of color words in the Slavic culture is relatively direct. Generally, the concrete color of the objective things symbolizes some abstract cultural significance. For example, red红色, in the eyes of the Chinese people, is a symbol of celebration, success, auspiciousness, loyalty, and prosperity. Many words in the Chinese language, such as "红灯笼red lanterns," "红双喜double happiness," "红人red people," and "红火red fire," are related to the above meanings. In the Slavic culture, during the ancient Slavic period before the 16th century, people's understanding of red was "beautiful." By the time of Peter the Great, red had the meaning of red color. For example, the square in front of the Moscow Kremlin is called "Red Square," where "red" means "beautiful," and the entire phrase is translated as "a beautiful square." Red means that the meaning of "revolution" has been active before and after the October socialist revolution. Such as "Red Army", "Red Flag", "Red Zone", etc.; Slavs like flowers, especially red tulips, red roses and red carnations are often used to express hope and good wishes.

(2) The symbolic meanings of some animals in Russian and Chinese are different. Due to the different historical and cultural connotations of certain words in Russian and

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Chinese and Slavic Culture Differences for Chinese Language Teaching in Ukraine [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Xiong Yuxiangt [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Chinese languages, that is, different cultural symbolic meanings, people will have different perceptions and associations, which will cause difficulties in communication. For example, in the eyes of the Slavs, "сопока (喜鹊)" has the symbolic meaning of "cheating on tongues, spreading the grapevine." However, the Chinese people have a special interest in the magpies, thinking that "the magpie twigs are called and happy events are coming". For another example, in the Slavic culture, "сова (猫头鹰)" is a symbol of wisdom, and in the Han culture, "owl" is a symbol of the dark forces.

Learning languages is for communication, and cultural background knowledge is the basis for communication. Lack of cultural background knowledge often results in the listener only knowing the meaning of the word literally and does not understand the potential meaning in the discourse, resulting in misunderstandings or misunderstandings. The purpose of communication. Therefore, if you want to learn a language well, you must understand the cultural background knowledge of the ethnic language in order to eliminate the cultural obstacles encountered in language learning and improve communication skills.

In order to eliminate the cultural barriers in learning a second language and avoid cultural conflicts, Chinese and Russian cultures are at a loss. In teaching Chinese to Ukrainian students, different teaching strategies should be adopted for this cultural difference.

Conclusion and teaching methods:

First of all, we must strengthen the awareness of cultural teaching in language teaching. For a long time, teachers used to only teach the language itself, but neglected to teach the cultural background contained in the language. The result is that the students think that they have mastered the language, but in the actual language communication, they find that the tool is used. It is not easy to learn, sometimes it can cause serious pragmatic cultural errors. This is because second language learners only learn linguistic knowledge, but do not learn to use language knowledge. Therefore, in addition to teaching traditional language basic skills in teaching Chinese as a foreign language, we must also strengthen the teaching of cultural factors. Because of the inseparability of language and culture, teachers are required to emphasize both the language form and

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні
 [Vidminnosti kytajs'koi i slov'jans'koi kul'tury u vykladanni kytajs'koi movy jak inozemnoi v Ukrai'ni]

(Українською)

© Сюн Юйсян [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

the cultural attributes of language in teaching Chinese as a foreign language. They must also enhance cross-cultural awareness in teaching Chinese as a foreign language to improve teaching effectiveness.

Second, in cultural teaching, we must consider the level of Chinese culture and the level of foreign students themselves. Language teaching is based on regularity. Different stages and levels of students can accept different things. Therefore, when we are dealing with the content of cultural phenomena, we must fully consider the learning stage of the students and try to adapt the explanation and explanation of cultural phenomena to the language level of students. Since language teaching is from shallow to deep, from easy to difficult, whether it is about cultural differences or teaching about cultural characteristics, it should be gradual and gradual. For beginners, the speed should not be too fast, and the amount should not be too large. We must use physical objects and real scenes to teach as much as possible so that students can feel immersive and understand language phenomena that their mother tongue culture does not have. For those foreign students who are highly educated and have a certain Chinese foundation, the contents of cultural teaching can be broad and deep, and special Chinese cultural courses can be set up. In short, different teaching strategies are adopted for the different levels of learning of Chinese students.

Finally, we must handle the relationship between cultural teaching and language teaching. On the one hand, it is necessary to adapt to the needs of language teaching. Cultural knowledge teaching should be used for language teaching. Cultural teaching cannot be masterminded, and language teaching should be used as a means to spread cultural knowledge. On the other hand, it is appropriate to introduce cultural phenomena and their background knowledge. There are thousands of years of cultural history in China, and the knowledge background of cultural phenomena is also very rich. Accepting Chinese culture for foreign students is limited. Therefore, we must grasp the sense of proportion in teaching practice.

Language is the product of ethnic culture and the most important human communication tool. To do a good job teaching Chinese as a foreign language, attention needs to be paid to the cultural differences between Han and Slav. Language and culture

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Chinese and Slavic Culture Differences for Chinese Language Teaching in Ukraine [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)© Xiong Yuxiangt [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

are inseparable and complement each other. Combining the two organically will make teaching Chinese as a foreign language both interesting and effective. Combining language teaching with attention to the introduction of Chinese society, history, culture, and other national conditions will deepen students' understanding of the differences between the two cultures and enable them to gradually acquire the ability to compare cultures, improve their cultural qualities, and conduct appropriate language exchanges.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колесов, В. В. *Культура речи. Культура поведения* (Ленинград, Лениздат, 1988), 271 (In Russ.).
2. Кронгауз, М. А. «Обращение как способ моденирования коммуникативного пространства.» *Логический анализ языка. Образ человека в культуре и языке* (1999): 124-134 (In Russ.).
3. Рыжова, Л. П. «Обращение как компонент коммуникативного акта.» Автореф. канд. филол. наук (Калинин, 1982) (In Russ.).
4. 杜学增. *中俄文化习俗比较* [Du Xuezheng. *Comparison of Chinese and Russian cultural customs* (1999) (In Chinese).
5. 刘焕辉. *交际语言学导论* [Liu Huanhui. *Introduction to Communicative Linguistics*] (1992) (In Chinese)/
6. 祝畹瑾. *社会语言学概论* [Zhu Wanjin. *Introduction to Sociolinguistics*] (1992) (In Chinese).

REFERENCES

1. Kolesov, V. V. *Kul'tura rechi. Kul'tura povedenija* (Leningrad, Lenizdat, 1988), 271 (In Russ.).
2. Krongauz M. A. «Obrashhenie kak sposob modenirovanija kommunikativnogo prostranstva.» *Logicheskij analiz jazyka. Obraz cheloveka v kul'ture i jazyke* (1999): 124-134 (In Russ.).
3. Ryzhova, L. P. «Obrashhenie kak komponent kommunikativnogo akta.» Avtoref. kand. filol. nauk (Kalinin, 1982) (In Russ.).
4. 杜学增. *中俄文化习俗比较* [Du Xuezheng. *Comparison of Chinese and Russian cultural customs* (1999) (In Chinese).
5. 刘焕辉. *交际语言学导论* [Liu Huanhui. *Introduction to Communicative Linguistics*] (1992) (In Chinese)/
6. 祝畹瑾. *社会语言学概论* [Zhu Wanjin. *Introduction to Sociolinguistics*] (1992) (In Chinese).

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні
[Vidminnosti kytajs'koi i slov'jans'koi kul'tury u vykladanni kytajs'koi movy jak inozemnoi v Ukrai'ni]

(Українською)

© Сюн Юйсян [Sjun Jujsjan], xyxmaldini@hotmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS]

УДК 81'373.45

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 17.09..2020 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 23.09.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 93.71 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.09>

ОСОБЛИВОСТІ ЕТИМОЛОГІЇ ТА ЛЕКСИЧНОЇ СТРУКТУРИ
АНГЛІЙСЬКИХ НАЗВ СТРАВ

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

lysenkokath@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов математичних факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглядаються такі аспекти словникового запасу сучасної англійської мови, як назви кулінарних страв, споживання їжі та історія виникнення їх назв. У сучасних умовах міжкультурної комунікації на перший план виступає становлення, зміцнення міжкультурних відносин, специфічні особливості кожної мови.

Їжа сама по собі є одним із основних проявів культурних взаємозв'язків сьогодні. Ось чому вивчення різних аспектів гастрономічного дискурсу, на які

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Lyssenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

взаємно впливають різні національні кухні в нашому швидко мінливому сучасному світі, набуває нового імпульсу.

У сучасних умовах міжкультурної комунікації формування, зміцнення міжкультурних відносин, специфічні особливості кожного гастрономічного уподобання формувалися протягом багатьох століть, і, звичайно, такі особливості, як географічне положення, клімат, релігія, традиції та основи, а також економічні фактори не могли не впливати на них. Часто достатньо просто поглянути на те, що їсть людина, щоб визначити, звідки він, які переконання має і який спосіб життя веде.

Відомо, що мовна особистість існує в певній культурі та має базові цінності - культурні поняття. Поняття, що існують у колективній свідомості, істотно значущі як для індивідуальної особистості, так і для колективної культурної ідентичності загалом.

Проблема визначення поняття «їжа» як культурного поняття в сучасній теорії мови у 21 столітті викликає підвищений інтерес у мовознавців та лінгвокультурологів. Це поняття в лінгвістичній культурі є одним із найменш вивчених і визначених, хоча його значення та культурні цінності досить високі. Їжа та кухня будь-якої нації цілісно пов'язані з мовою і відображаються в її словниковому запасі. У системі національних цінностей культурне поняття «Їжа» посідає одне з ключових місць. Це явище можна розглядати з різних позицій. Під гастрономічним дискурсом у нашій роботі ми розуміємо особливий вид словесно-соціального дискурсу, метою якого є досягнення певного типу спілкування. Це фрагмент тексту чи мови, пов'язаний із процесом харчування, в якому розглядаються учасники, умови, способи спілкування, середовище, в якому відбувається розмова.

Ключові слова: гастрономічний дискурс, кулінарний дискурс, національна кухня, національно-культурна специфіка, лінгвокультурологія, культурні концепції, піст, споживання їжі, процес харчування.

PECULIARITIES OF ETYMOLOGY AND LEXICAL STRUCTURE OF

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Особливості етимології та лексичної структури англійських назв страв [Osoblyvosti etymologii' ta leksychnoi' struktury anglijs'kyh nazv strav] (Українською)

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

ENGLISH BRAND NAMES OF DISHES

Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)

lysenkokath@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at
Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article considers such aspects of modern English vocabulary as the names of culinary dishes, food consumption and the history of their names. In modern conditions of intercultural communication the formation, strengthening of intercultural relations, specific features of each language come to the fore.

Food itself is one of the main manifestations of cultural relationships today. That is why the study of various aspects of gastronomic discourse, which are influenced by different national cuisines in our rapidly changing modern world, is gaining new impetus.

Under the gastronomic discourse in our work we understand a special kind of verbal and social discourse, the purpose of which is to achieve a certain type of communication. It is a piece of text or language related to the eating process in which the participants are considered, the conditions, the ways of communication, the environment in which the conversation takes place.

In modern conditions of intercultural communication, the formation, strengthening of intercultural relations, specific features of each gastronomic preference have been formed over the centuries, and, of course, features such as geographical location, climate, religion, traditions and foundations, as well as economic factors could not affect them. . It is often enough to just look at what a person eats to determine where he comes from, what beliefs he has and what lifestyle he leads.

It is known that the linguistic personality exists in a certain culture and has basic

values – cultural concepts. The concepts that exist in the collective consciousness are essential for both the individual and for collective cultural identity in general.

The problem of defining the concept of "food" as a cultural concept in modern language theory in the 21st century is of great interest to linguists and linguistic and cultural scientists. This concept in linguistic culture is one of the least studied and defined, although its meanings and cultural values are quite high. The food and cuisine of any nation are integral to the language and are reflected in its vocabulary. In the system of national values, the cultural concept of "food" occupies one of the key places. This phenomenon can be viewed from different angles.

Key words: *gastronomic discourse, culinary discourse, national cuisine, national-cultural specifics, linguoculturology, cultural concepts, fasting, food consumption, nutrition process.*

The newest achievements of philological science and a noticeable progress of information technologies make it possible to move further to widen the range of researches in modern linguistics. One of the most essential directions is a complex investigation of lexicology covering the sphere of gastronomic discourse.

In modern conditions of intercultural communication the formation, strengthening of intercultural relations, the specific features of every language come to the fore. The relevance of this research lies in the fact that certain features of culinary discourse in Britain and America haven't been thoroughly investigated yet which practically confirms the relevance of the research subject.

The food itself is one of major manifestations of cultural interrelation today. That is why studying of different aspects of gastronomic discourse mutually influenced by various national cuisines in our quickly changing modern world achieves a new impetus.

The actuality of the article is preconditioned by the necessity of studying the etymology and lexical structure of brand names of English dishes, influenced by many factors of intercultural communication. Food and cuisine of any nation are integrally linked with the language and are reflected in its vocabulary.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Особливості етимології та лексичної структури англійських назв страв [Osoblyvosti etymologii' ta leksychnoi' struktury anglijs'kyh nazv strav] (Українською)

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

The aim of the article is detection of structural patterns of brand names of dishes and their peculiarities, which is noticeable while examining the dishes in culinary and cookery books.

The object of the research are English culinary terms and their structural diversity.

The material of the research paper is the brand names of dishes picked out from three culinary books of different authors and origins [7; 8; 10; 11].

Language as a peculiar part of the national culture conceptualizes and reflects all its elements, indirectly representing the forms of life of the nation and its psychology.

It is known to be a form and a means of reflection by a person of the surrounding reality and himself, as a means of acquiring knowledge about this reality. Linguoculturology studies a person in the aspect of his interaction with the surrounding world, affixed in the mind in the form of images, associations, symbols, behavioral acts. We are witnessing a rapid growth of linguoculturology as a science which studies the phenomena aimed at revealing national-cultural specifics. The evolution of this science was also due to the fact that it revealed a certain mismatch of the semantics and a simple reflection of the picture of the world in linguistics. The basic unit that integrates language and culture in their interpenetration is a concept of culture, characterized by the complex of senses, acquired by the experience of knowledge by explaining a nationally meaningful sense.

Today the problem of the interrelation between the semantic and the cognitive, first and foremost, of the concept and the concept sphere is actively investigated. The term "cultural concept" in linguoculturology is a commonly accepted term. Its research allows us to reveal the national specificity of the concept and the whole conceptual sphere of a particular language, since the language personality exists in a particular culture and possesses basic values – cultural concepts. Each linguistic personality is individual in his or her cultural concepts, but the concepts existing in the collective consciousness are of the greatest interest to linguists. Such concepts are also referred to as "key concepts of culture", "nuclear (basic) units of the picture of the world", and

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)© *Lyssenko C. V.* [Lyssenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

are existentially significant for both an individual personality and collective cultural identity in general.

The key concepts of culture are abstract concepts, such as for example, fortune, conscience, freedom, sin, work, time, space, etc. Among them we may think of food as a cultural concept. The problem of research and definition of "Food" as the cultural concept in modern language theory in the 21st century arouses an increased interest of linguists, philosophers, linguoculturalists and psychologists. As is shown by observations, this notion in linguistic culture is one of the least studied and defined, at the same time as its significance and cultural value are quite high. In the system of national values, the cultural concept "Food", according to our observations, occupies one of the key positions. A cultural axiom "A man is what he eats" requires today's modern decoding and analysis in the framework of researching 'Food' as a global concept.

Among the researchers who investigated the concept of food I'd like to mention the work of Maroushkina N. S. [3], who in her research dealt with a symbolic component of the meaning of phraseological units. She studied the lexemes "bread", "milk" and "butter" in the three languages (English, German and Russian). It's interesting to note that phraseological units with a component "bread" may have not only different linguistic meanings, but also a different symbolic reading. In Russian, bread has the widest range of symbolic values. First of all in Russian culture it is a symbol of hospitality. *Give bread and salt* (meet with bread and salt) means "a friendly welcome, meeting dear, welcome guest", *forgot to make / forget bread and salt* – "exercise grateful ingratitude to friendliness and hospitality once used"; *bread and salt* – "treat offered to the guest; care about someone".

Similar phraseological units are based on metonymic transferring the name of a part of an old ritual of meeting guests when they carried bread and salt as a sign of respect. Bread was considered a sign of goodwill, salt – a sign of love. However in English and German such a meaning is not traceable. It also meant a symbol of friendship. *To drive bread and salt* means "Be on friendly terms"; *to share bread and salt* is about close friendship. "Bread Salt" as attributes eating together began to be accepted as signs of friendships or close relationship.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Особливості етимології та лексичної структури англійських назв страв [Osoblyvosti etymologii' ta leksychnoi' struktury anglijs'kyh nazv strav] (Українською)

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

A symbolic meaning of spirituality is represented in the phraseological unit “*bread our daily*” – “the most important, absolutely necessary.” By origin this unit is biblicalism (“*Our bread daily give us this day*”(from the prayer to the Lord). The symbolic understanding of bread as a spiritual value intrinsic to different ethnic groups, reflects linguistic mechanisms and world perceptions. So in English there is a phraseology “*by bread and salt!*” – “I swear by God!”, in German there is a phrase “*unser täglich Brot*” – “Our daily bread.”

The symbol of materiality is also realized in phraseological units: *not to be alive by bread alone* – man must take care of satisfying not only material, but also spiritual needs, *do not feed with bread* – (about a strong addiction) – passion, about the desire to get what you want. In English there is a phrase “*have one’s bread buttered for life*” which means to be financially secure. “*To know on which side one’s bread is buttered*” – take into account your own interests.

Eating and talking are well known universal human traits. Every healthy human being and every society or group eats and talks. Both language and food are culturally dependent and vary according to such factors as gender, age, or situational context, or even lifestyle. There are vast differences both in the food-related behavior of different cultures as well as in the languages of the world.

As they say: “Food is a bridge between nature and culture” and so is language. Brillat-Savarin, one of the earliest food writers, claimed: “Tell me what you eat, I will tell you what you are” [6]. Again, linguists and other social scientists have shown that identity is constructed through language. Hence, “every coherent social group has its own unique foodways” and its own unique language use. You are different or you are the same depending on what you eat and how you speak. “If we are to understand women’s gender roles ... , we need to study food” [2001a: 4] “and”-, the linguist adds, - “language”.

Under the gastronomic discourse we understand a special kind of verbal-social discourse, the purpose of which is the achievement of a certain type of communication. This is a piece of text or speech related to the nutrition process, in which participants are considered, conditions, methods of communication, the environment in which the

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukraïni] (in Ukrainian)

© *Lyssenko C. V. [Lyssenko K. V.]*, lysenkokath@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

conversation takes place, the place and the time of communication, goals and motives, as well as genre and styles. To date, the full definition of this term does not exist, since this phenomenon can be considered from different positions.

As we know, nutrition is an essential component of the cultures of the world. It forms the basis of life of humanity. The most common fear of a modern human is to lose sources of power. Food is being built around all the human activity. As noted by Doctor of Philology A. V. Olyanich, the author of the term “gluttonia” and “gluttonic”, the food becomes exactly the basis on which the worldview of people is built, from which, therefore, it follows that this area may be described using linguistic means [4 : 468]. A fragment of the gastronomic discourse may be the nucleus of text or speech related to the nutrition process. You can include here the conversation of a restaurant visitor with the waiter or simply a visitor reading a menu. In this case, related factors are to be taken into account too. The gastronomic discourse in its form and structure contains a large set of extralinguistic properties. It reflects cultural, linguistic, ethnic and ideological worldviews.

Gastronomic preferences were formed throughout many centuries, and, of course, such features as geographical location, climate, religion, traditions and foundations, as well as economic factors could not but affect them. It's enough just to look at what a person eats to determine where he is from, what beliefs he has, and what kind of lifestyle he leads.

It's important to mention that the geographic settlement of the peoples also predetermined their tastes. Since ancient times, people have been consuming the food that was available in their habitats. Coastal residents boasted rich catch of fish and saw in their plates unusual marine reptiles, whereas mountain dwellers had to be content with milk and meat from the livestock they raised, the forest-steppe population consumed products received from livestock and forestry, the inhabitants of southern countries could enjoy the abundance of fruits and vegetables.

The development of diet has led to the fact that some food began to prevail, while the rest was not used in principle. Subsequently, this became the basis of the national cuisine, which led to formation of national identity. Today, representing

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

English cuisine, we, first of all, think about pudding, roast beef and beef steak. We will assign pasta to Italians and jokingly call the French “frog eaters”.

Climate also played an important role in this matter. Food storage conditions, the possibility of its consumption, as well as hazard contamination of various dangerous viruses and poisoning predetermined the choice of food and methods of cooking. For example, Indian cuisine is famous for extremely spicy food, which can be explained by disinfection rules. For the same reasons, many residents of countries with hot climate do not consume dairy and other perishable products.

Of course, a great role in the gastronomic choice was played by religion. Religion, prescribing laws and restrictions, could not but affect the sphere of food. And as it spread, people, as a rule, began to abandon certain products in order to lead a righteous lifestyle. Prohibitions during fasting have become an important component in the national self-identification. Of course, new norms often organically fit in an already prevailing system. So, for example, today Muslims and Jews do not consume pork, Hindus do not eat animal meat at all, and Russians mark Pancake week as a kind of echo of pagan times.

Both food and language are used to maintain and create human relationships. The dinner table is a rich site for socialization and language acquisition. Eating and talking are used to construct social hierarchies, class, ethnicity, caste, the difference between rich and poor. The way we speak and what we eat is not based on individual choice only, but also on the society we live in and the place in society we occupy or wish to occupy.

Both food and language have an intricate connection to power: in the world at large (the distribution of meat, of land) as well as in smaller groups (Father gets served first!). Because of this interconnectedness on so many plains, both eating and talking can only be grasped in their context. “Foodways can only be understood holistically” [1 2005: 7], and so can language.

Food is not only sustenance and language not only a tool to transmit information. Only humans flavor their food and create unique dishes and food styles, such as sandwiches and banquets.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)© *Lyssenko C. V.* [Lyssenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

Similarly, only humans have created a communication system that allows for international treaties, scribbled shopping lists and email. National foods and national languages are claimed to construct national identity (9: 174). Since both do more than cater for bare necessities, they represent perfect sites for social studies.

It's of interest to mention that in Proust's 'A la recherche du temps perdu', a madeleine (a cake) soaked in tea evokes long-lost childhood memories. The taste of this cake brings forth chains of associations connected to the protagonist's early years. Words can have the same magic. They may also bring back fond childhood memories.

While food enters the body through the mouth, language leaves the body through the same cavity in its primary, spoken form. This physical proximity may produce a need for complementarity, to a certain extent as a necessity, but also as a culturally constructed norm: either you eat or you speak.

Both food and language are fabricated by building larger units out of smaller entities: ingredients make dishes and then make meals; sounds make words and then make utterances and make texts.

Both depend on the social context and their actual use by people at a specific moment for their meaning: a bun as such is devoid of meaning, a bun served in bed on a Sunday morning together with other breakfast ingredients is a meaningful act.

Furthermore, food consumption and language used together often characterize settings, speech events or space. At a Western birthday party, the verbal act of congratulating together with a cake as food choice constitute the core festive elements. In a transcendental setting like the Eucharist, the body and blood of Christ are consumed while a set of specific words are pronounced.

The problem of intercultural differences is the central question of linguocultural science, which studies objects and phenomena unique to a particular culture (eg *Schnaps*, *Eißein*, *Sauerkraut mit Würtschen* in Ukrainian culture). To the category of non-equivalent lexicon we may find either newly formed lexical units or the ones that haven't been registered in the dictionary or the ones that are unique in a sense that they belong to only one particular socium. These are the ways in which the "food" concept is represented in the English language, for example: "fast food"; "lager" – a drink that

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

contains a small amount of alcohol; “ginger beer” – a drink made of beer and ginger with a small amount of alcohol; “Cookies” – salty biscuits for beer.

Non-equivalent lexicon, no doubt, illustrates the idea of reflection of reality in the language, but they are few in the vocabulary of the language. This makes the question of the presence of interlingual synonyms (and especially of interlingual equivalents) very problematic” [8, p. 51]. However, the peculiarities of national cuisine are a reflection of the traditions that, since the most recent times and up to the present moment, accompany the social existence of a person in culture. The realities of traditional existence and national mythology are especially constant and exist throughout the history of the nation: such lexical units as borsch, kasha, holodets, varenyky, kefir and others fix the contemporary and historical background information that represents fragments of the Ukrainian picture of the world, old and new. The implicit meanings proclaimed in these gastronomic terms reveal not only the traditional minds of living and being, but also reflecting the climatic peculiarities of life.

The peculiarities of national cuisine are explained, as a rule, by the climatic conditions of people's lives. For example, in Ukraine in winter it is very difficult to survive without a soup. The colder the climate, the “heavier” and more calorific is the food, the slower it is digested, because there must be a source of internal heat in the body. This is the reason for the popularity of the first dishes in Ukraine.

Among the layers of vocabulary that are distinguished by their distinctive national representativity, vivid national and cultural disparity, the researchers distinguish the so-called ethnographic realities. Thus, such special thematic groups as food and drinks are the names of realities that explicate the cultures of different nations: churrasko (fried in charcoal meat), in the Ukrainian language – shashlyk; lacro (stewed meat with vegetables) – ragou; beef (beef soup) – beef soup, hash; tutu (bean dish) – lobby; grape (grape vodka) – chacha; sangria (drink of water, red wine and sugar) – glintwein. As for the national affiliation of some dishes, such as, for example, pies with apple stuff, strudel, apple pies, which are baked everywhere where apples grow, there are heated discussions. Germans claim strudel to be their national dish and

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

bake it with chicken, cherry, apples and even sour cabbage. The cuisine of different countries has its own differences that reflect the specifics of cultural status and development of the country.

So to sum up the results of our research it should be mentioned that the language personality is known to exist in a particular culture and possess basic values – cultural concepts. The concepts existing in the collective consciousness are of the greatest interest to linguists. They are existentially significant for both an individual personality and collective cultural identity in general.

The problem of definition of “Food” as the cultural concept in modern language theory in the 21st century arouses an increased interest of linguists and linguoculturalists. This notion in linguistic culture is one of the least studied and defined, although its significance and cultural values are quite high. In the system of national values, the cultural concept “Food” occupies one of the key positions. This phenomenon may be considered from different positions. Under the gastronomic discourse in our work we understand a special kind of verbal-social discourse, the purpose of which is the achievement of a certain type of communication. This is a piece of text or speech related to the nutrition process, in which participants are considered, conditions, methods of communication, the environment in which the conversation takes place.

Gastronomic preferences have been formed throughout many centuries, and, of course, such features as geographical location, climate, religion, traditions and foundations, as well as economic factors could not but affect them.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беленко, Е. В. «Концептосфера «Продукты питания» в национальной языковой картине мира.» (Дисс. канд. филол. наук, Челябинск, 2006), 243.
2. Вежбицкая, А. *Язык. Культура. Познание* (Москва, Русские словари, 1996), 416.
3. Марушкина, Н. С. «Гастрономические» фразеологические единицы как средство формирования концепта Еда.» *Преподаватель XXI век* 2.2 (2012): 355–358.
4. Олянич, А. В. «Презентационная теория дискурса.» Автореф. доктора филол. наук, Волгоград, 2004.
5. Anderson, Jay A. «Scholarship on contemporary American folk foodways.» *Ethnologia Europaea: Revue Internationale d’Ethnologie Europeenne* 5 (1971): 56–62.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Особливості етимології та лексичної структури англійських назв страв [Osoblyvosti etymologii' ta leksychnoi' struktury anglijs'kyh nazv strav] (Українською)

© Лисенко К. В. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Brillat-Savarin, Jean Anthelme. *The Physiology of Taste, or, Meditations on Transcendental Gastronomy* (Washington DC, Counterpoint, 1994).
7. *Cakes and pastries*, 11th edition, by Cleve Carney (Chicago, 1926).
8. Inness, Sherrie A. *Pilaf, Pozole, and Pad Thai: American Women and Ethnic Food* (Amherst, University of Massachusetts, 2001).
9. *Old-fashioned cookery book compiled*, by the Market bulletin (East Charleston, WV 25305), www.agriculture.wv.gov.
10. Peckham, Shannan. «Consuming nations.» *Consuming Passions: Food in the Age of Anxiety*, eds. Sian Griffiths & Jennifer Wallace (Manchester, Manchester University Press, 1998): 171–203.
11. *The VJJE Recipe Weekly Archives 2000 Potpourri Recipes*, www.e-cookbooks.net
12. White Stokes. *Book of candy formulas* (Chicago, 1917).

REFERENCES

1. Belenko, E. V. «Konceptosfera «Produkty pitaniya» v nacional'noj jazykovej kartine mira.» [Conceptosphere “Food stuff” in the national language picture of the world”] (Diss. kand. filol. nauk, Cheljabinsk, 2006), 243.
2. Vezhbickaja, A. *Jazyk. Kul'tura. Poznanie* [Language. Culture. Knowledge] (Moskva, Russkie slovari, 1996), 416.
3. Marushkina, N. S. «Gastronomicheskie» frazeologicheskie edinicy kak sredstvo formirovaniya koncepta Eda.» [“Gastronomic” phraseological units as a means of forming a concept “Food”] *Prepodavatel' XXI vek* 2.2 (2012): 355–358.
4. Oljanich, A. V. «Prezentacionnaja teorija diskursa.» [“Presentational theory of discourse”] Avtoref. doktora filol. nauk, Volgograd, 2004.
5. Anderson, Jay A. «Scholarship on contemporary American folk foodways.» *Ethnologia Europaea: Revue Internationale d'Ethnologie Europeenne* 5 (1971): 56–62.
6. Brillat-Savarin, Jean Anthelme. *The Physiology of Taste, or, Meditations on Transcendental Gastronomy* (Washington DC, Counterpoint, 1994).
7. *Cakes and pastries*, 11th edition, by Cleve Carney (Chicago, 1926).
8. Inness, Sherrie A. *Pilaf, Pozole, and Pad Thai: American Women and Ethnic Food* (Amherst, University of Massachusetts, 2001).
9. *Old-fashioned cookery book compiled*, by the Market bulletin (East Charleston, WV 25305), www.agriculture.wv.gov.
10. Peckham, Shannan. «Consuming nations.» *Consuming Passions: Food in the Age of Anxiety*, eds. Sian Griffiths & Jennifer Wallace (Manchester, Manchester University Press, 1998): 171–203.
11. *The VJJE Recipe Weekly Archives 2000 Potpourri Recipes*, www.e-cookbooks.net
12. White Stokes. *Book of candy formulas* (Chicago, 1917).

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes [Vidminnosti kytajs'koi' i slov'jans'koi' kul'tury u vykladanni kytajs'koi' movy jak inozemnoi' v Ukrai'ni] (in Ukrainian)

© Lysenko C. V. [Lysenko K. V.], lysenkokath@gmail.com

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:

Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І

ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;

Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;

Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;

Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;

Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.

- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;
- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:
Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;
Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;
Current issues IN LITERARY STUDIES;
Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;

Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;

Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;

Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;

Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;

Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUODIDACTICS;

Current issues IN TRANSLATION STUDIES.

- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words), Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent,). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

Лепетюха А. В. Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози як складні асиметричні мовно-мовленнєві знаки 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

Корбозерова Н. М. Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного 19

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. Гендерна ідентифікація у французькій мові: від ідеології до морфології 32

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Флойд Л. А. Конфліктні комунікативні стратегії передвиборчих дебатів в іспанському та українському політичному дискурсі 59

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Дячук О. В. Лінгвoseміотичний вимір дискурсу соціальної реклами США 72

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Миронова Н. В. Моделювання концепта *ЖИТТЯ* за допомогою фреймової структури (на матеріалі роману Амелі Нотомб «Метафізика труб») 85

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Хайдар Д. М. Графічні, ідеографічні та піктографічні засоби вираження згоди / незгоди в інтернет спілкуванні (на матеріалі французької мови) 108

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Сюн Юйсян. Відмінності китайської і слов'янської культури у викладанні китайської мови як іноземної в Україні 119

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

Лисенко К. В. Особливості етимології та лексичної структури англійських назв страв 128

Вимоги до публікацій 141

Publishing requirements 143

ЗМІСТ 145

CONTENTS 147

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

- Lepetiukha A. V.* Mono- and Polypredicative Utterances with the Syntactic Mono- and Polysynonymy of Modern French Fiction as Asymmetric Complex Language-Discourse Signs 7

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

- Korbozerova N. M.* Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period 19

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

- Olefir H. I., Deineko I. A., Deineko I. V.* Gender Identification in French: from Ideology to Morphology 32

CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS

- Floyd L. A.* Conflicting Communication Strategies of Election Debates in Spanish and Ukrainian Political Discourse 59

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

- Diachuk O. V.* Linguosemiotic Dimension of U.S. Public Service Advertising Discourse 72

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

- Myronova N. V.* Modeling of the Concept of Life Using a Frame Structure (on the Materials of Amelie Notomb's Novel "The Character of Rain") 85

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

<i>Khaidar D. M.</i> Graphic, Ideographic, and Pictographic Means of Expressing Agreement / Disagreement in Online Communication (based on French material)	108

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

<i>Xiong Yuxiangt.</i> Chinese and Slavic Culture Differences for Chinese Language Teaching in Ukraine	119

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

<i>Lyssenko C. V.</i> Peculiarities of Etymology and Lexical Structure of English Brand Names of Dishes	128

<i>Вимоги до публікацій</i>	141

<i>Publishing requirements</i>	143

ЗМІСТ	145

CONTENTS	147

Збірник наукових праць вміщує статті, в яких досліджуються сучасні проблеми мовознавства, проблеми порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, лінгвосемантики, лінгвопрагматики, лінгвокогнітології, лінгвокомунікації та перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

The collection of scholarly articles includes articles on current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. It is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and university students.

semantics.knu.ua